

UNIVERZITA KARLOVA

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Homosexuální rodičovství napříč generacemi

Homosexual parenting across the generations

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

PhDr. Monika Nová, Ph.D.

Autor:

Michaela Bízová

Praha 2020

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce PhDr. Monice Nové, Ph.D. za odborné vedení, podnětné připomínky a cenné rady, pomocí nichž byla zpracována tato bakalářská práce. Poděkování patří také mé rodině a přátelům za jejich podporu a zejména účastníkům výzkumu, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Homosexuální rodičovství napříč generacemi“ vypracovala. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Michaela Bízová

Anotace

Cílem bakalářské práce je postoj společnosti k uzákonění práva na adopci dítěte homosexuálním párem společně, nikoliv jako jednotlivec. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část se zabývá zejména tématem homosexuality a vše s ní spojené. Jsou zde popsány postoje k homosexualitě napříč minulostí, také legislativní stránka, registrované partnerství, a v neposlední řadě homofobie a předsudky. Druhá část teoretické části se zabývá náhradní rodinou péčí, zejména adopcí, respektive adopcí homosexuálními páry a tiskovými zprávami z Centra pro výzkum veřejného mínění.

Praktická část interpretuje výsledky získané z dotazníkového šetření, které se zaměřuje na názor lidí v souvislosti se vznikem zákona na adopci homosexuály jako pár. Výsledky jsou porovnávány s tiskovými zprávami z minulých let.

Klíčová slova

Homosexualita, stejnopohlavní páry, gay, adopce, náhradní rodinná péče

Annotation

The aim of this thesis is the attitude of the company towards the law of adoption of a child by a homosexual couple. The thesis is divided into theoretical and practical part.

The theoretical part deals mainly with the topic of homosexuality and everything related to it. It describes attitudes to homosexuality across the past, the legislative side, registered partnership, and homophobia and prejudice. The second part of the theoretical part deals with substitute family care, especially adoption or adoption of homosexual couples and press releases from the Center for Public Opinion Research.

The practical part interprets the results obtained from the questionnaire survey, which focuses on the opinion of people in connection with the emergence of the law on adoption of homosexuals as a couple. The results are compared with press releases from previous years.

Keywords

Homosexuality, same-sex couples, gay, adoption, substitute family care

Obsah

Úvod.....	8
1 Homosexualita.....	10
1.1 Vymezení tématu.....	12
1.2 Historie homosexuality.....	16
1.2.1 Historie českých homosexuálů.....	18
1.3 Registrované partnerství.....	20
1.3.1 Historie registrovaného partnerství.....	21
2 Náhradní rodinná péče.....	22
2.1 Rodina aneb cesta k rodičovství.....	22
2.1.1 Rodina.....	22
2.1.2 Rodičovství.....	22
2.2 Homoparentalita.....	24
2.3 Náhradní rodinná péče.....	26
2.3.1 Adopce.....	27
2.3.2 Adopce homosexuálními páry.....	28
Argumenty pro a proti.....	29
3 Centrum veřejného mínění.....	32
3.1 Postoje společnosti.....	32
4 Metodologie.....	38
4.1 Cíl výzkumu.....	38
4.2 Metodika výzkumu.....	38
4.3 Analýza dat a interpretace výsledků.....	40
Otázky zaměřené na homosexualitu.....	44
Otázky zaměřené na adopci homosexuálními páry.....	54
4.4 Verifikace stanovených hypotéz.....	61
5 Diskuze.....	64
Závěr.....	69

Seznam příloh a tabulek

Příloha A – Použitý dotazník.....	77
Příloha B – Vybrané odpovědi respondentů, kteří souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry	79
Příloha C – Vybrané odpovědi respondentů, kteří nesouhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry.....	81
Příloha D - Vybrané odpovědi respondentů, týkající se blaha dětí s homosexuálními rodiči ve srovnání s dětmi s heterosexuálními rodiči	82
Tabulka č. 1: Pohlaví.....	85
Tabulka č. 2: Věk	85
Tabulka č. 3: Hlásíte se k nějakému náboženství?	85
Tabulka č. 4: Jaká je vaše sexuální orientace?	86
Tabulka č. 5: Dosažené vzdělání	86
Tabulka č. 6: Znáte nějaký homosexuální pár?	86
Tabulka č. 7: Jak se podle vás na homosexuální pár dívá společnost?.....	87
Tabulka č. 8: Vnímáte gaye jinak, než lesbičky?	87
Tabulka č. 9: Jaký je podle vás postoj starší generace k homosexualitě?	88
Tabulka č. 10: Jaký je podle vás postoj mladé generace k homosexualitě?.....	88
Tabulka č. 11: Jaký názor máte na registrované partnerství?.....	89
Tabulka č. 12: Jste pro, aby homosexuálové mohli uzavřít sňatek?.....	89
Tabulka č. 13: Kdo ovlivnil či ovlivňuje nejvíce váš názor na homosexualitu	89
Tabulka č. 14: Co by vám nejvíc vadilo, kdybyste byl v situaci homosexuála?	90
Tabulka č. 15: Jaký názor máte vy na homosexualitu?	90
Tabulka č. 16: Jaké emoce ve vás homosexuální páry vyvolává?.....	91
Tabulka č. 17: Dovolili byste svému dítěti bavit se s dítětem homosexuálního páru?.....	91
Tabulka č. 18: Myslíte si, že mohou homosexuální páry vychovávat děti?	91
Tabulka č. 19: Myslíte si, že homosexuálové mohou adoptovat děti?	92
Tabulka č. 20: Myslíte si, že homosexuální rodiče zajistí špatný vývoj dítěte?.....	92
Tabulka č. 21: Myslíte si, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit budoucí sexuální orientaci dítěte?	92
Tabulka č. 22: Souhlasili byste se vznikem zákona o adopci homosexuálními páry společně? ...	93
Tabulka č. 23: Souhlasíte u homosexuálních páru s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů či s adopcí dítěte z ústavní péče?.....	93
Tabulka č. 24: Měli by být dle vašeho názoru podmínky pro adopci homosexuálními páry stejné jako u heterosexuálních párů?	93
Tabulka č. 25: Myslíte si, že je pro vývoj dítěte vhodnější náhradní rodinná výchova a ústavní výchova nebo adopce homosexuálními páry?.....	94

Seznam zkratek

AIDS - Acquired immune deficiency syndrome

CVVM – Centrum pro výzkum veřejného mínění

GI – Gay iniciativa

GLL – Gay a lesbická liga

HRHO - Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů

LGBT - Lesbičky, gayové, bisexuálové a transexuálové

NRP - Náhradní rodinná péče

OSPOD - Orgán sociálně-právní ochrany dětí

SOHO - Sdružení organizací homosexuálních občanů v ČR

WHO - Světovou zdravotnickou organizací

Úvod

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaký postoj lidé v různých věkových kategoriích zaujímají k homosexualitě a zejména potom k adopci dítěte těmito páry. Text bakalářské práce vznikl s motivem zjistit, jaký postoj lidé v různých věkových kategoriích zaujímají k adopci dítěte homosexuálními páry, ale také k homosexualitě samotné. Impulsem ke vzniku této práce bylo zamyšlení se nad rodinou a její podstatou. Ve světě existují rodiny úplné, neúplné, rodiny rozvedené, matky samoživitelky, ale také otcové, kteří vychovávají dítě sami. Každá z těchto rodin je schopna zajistit zdravý vývoj dítěte. Děti, jenž mají otce i matku mohou být zahlceni láskou a štěstím, ale je potřeba si uvědomit, že tato skutečnost, není vždy pravidlem. Lásku a domov může dítě pociťovat i v situaci kdy vyrůstá pouze s jedním rodičem, ať k tomu vedly okolnosti jakékoli. Ovšem na takové rodiny se skrz prsty nekouká. Když člověk vidí, že dítě je spokojené a má vše co pro svůj život potřebuje - domov, milujícího rodiče, zajištěny veškeré potřeby, které jsou nutné k životu, považuje toto dítě přeci za šťastné. Může být ale dítě šťastné, pokud bude vychovááno dvěma ženami? Nebo pokud bude vychovááno dvěma muži? Existují argumenty, které říkají, že dítě, jenž je vychovááno párem stejného pohlaví, může něco postrádat. Vzor otce? Matky? Všechno? Tyto argumenty jsou samozřejmě ospravedlněné, otázkou zůstává, proč si tímto lidé nelámou hlavu v takové míře u dětí, kteří žijí pouze s jedním rodičem, stejně jako u dětí, kteří žijí s dvěma matkami či dvěma otci. Je to způsobeno tím, že si lidé myslí, že homosexuálové mohou zajistit opravdu špatný vývoj jedince anebo je to způsobeno předsudky vůči odlišné sexuální orientaci, které v sobě mají zakořeněné? Pokud člověk považuje homosexualitu za nepřírozenou, je zřejmé, že odmítá vše, co se tohoto tématu týče, zejména potom adopci dítěte.

Teoretická část obsahuje dvě rozsáhlá témata. Jelikož se bakalářská práce zabývá tématem homosexuální partnerství a adopce, prvním hlavním tématem je homosexualita a druhým je náhradní rodinná péče. Aby si člověk dokázal představit, co homosexualita znamená, je potřeba tento jev popsat, a to společně s pojmy, které se k tomu vztahují. Mezi tyto pojmy patří například LGBT, gay a lesbička. Velice důležité je také vymezit rozdíl mezi samotnou homosexualitou a homosexuálním chováním, jelikož se nejedná o stejnou věc. Další kapitola popisuje termín homofobie a předsudky, jelikož existují názory a argumenty, které nejsou pozitivní vůči homosexuálním jedincům. Jestli byly ale názory vůči homosexuálům vždy negativní, o tom se zmiňuje následující kapitola, zabývající se její historií. Když začala být homosexualita respektována, začalo se spekulovat o právech, jež by tito jedinci mohli mít. Jedním z těchto práv bylo registrované partnerství, kterým se zabývá následující kapitola. Hodně diskutované právo, o které homosexuální jedinci bojují, je právo na adopci dítěte společně jako pár. Druhá část teoretické práce se proto zabývá náhradní rodinnou péčí. Je zde popsáno, co představuje rodina a co znamená pojem homoparentalita, na což navazuje kapitola zabývající se samotnou adopcí a zejména adopcí homosexuálními páry. Následující velká kapitola obsahuje tiskové zprávy, které vznikly na základě výzkumů Centra pro výzkum veřejného mínění,

které se řadu let zabývá názorem lidí na určitá práva homosexuálů. Jedním z těchto práv je možnost adoptovat dítě. Tyto zprávy byly poté využity pro srovnání výsledků, které byly získány díky dotazníkovému šetření v rámci výzkumu této bakalářské práce.

V praktické části je popsána metodologie výzkumu, jeho cíl, použitá metodika, ale také účastníci výzkumu. Důležitou část představuje kapitola, ve které jsou analyzována a interpretována data, získána z dotazníkového šetření, které jsou rozdělena do 3 věkových kategorií a následně porovnána s výsledky Centra pro výzkum veřejného mínění z minulých let.

1 Homosexualita

Sexualita sama o sobě má podstatně dlouhou a zajímavou historii. Stala se hlavním tématem zkoumání nejen pro dermatovenerology, psychiatry a gynekology, ale také pro řadu profesorů a laiků. Mezi obdivovatele tohoto rozsáhlého tématu můžeme zařadit Josefa Hynie, jenž je zakladatel české sexuologické školy, dále také vedoucího pražského Sexuologického ústavu Jana Rabocha, nebo Karla Nedoma, který se věnoval zejména sexuálním deviacím a sexuální výchově či Jaroslavu Pondělíčkovou-Mašlovou, jejímž hlavním oborem byla taktéž sexuální výchova. Významný byl také pražský sexuolog Kurt Freund, který je autorem první české monografie o homosexualitě, ale také jako první použil speciální metodu používanou k vyšetřování sexuální orientace u mužů – falopletyzmozografickou metodu (Zvěřina, 2003).

Homosexualita je jev, jež se ve světě objevuje již tisíce let. Samotný termín se začal používat teprve v polovině devatenáctého století. Zásluhy nese maďarský psychiatr Karoly Benkert. Ovšem první zkoumání zabývající se heterosexuální a homosexuální sexuální orientací započalo v 50. letech minulého století. V tomto období díky vzniku pilotní studie americké psycholožky Evelyn Hooker, byla homosexualita vymazána ze seznamu duševních nemocí (Nedbálková, 2011).

Všechny kultury na světě považují muže a ženu jako dva do sebe zapadající principy jin a jang, na nichž je postaven život. Je to něco přirozeného, očekávaného a správného. Ale tak jako vzniká vzrušení a vzájemná přitažlivost mezi mužem a ženou, vzniká tato přitažlivost mezi mužem a mužem či ženou a ženou. Když se vzájemně přitahují stejnopohlavní lidé, nazýváme to slovem homosexualita. Jinak řečeno eroticko-sexuální chování zaměřené na jedince stejného pohlaví. I homosexualita doprovází lidstvo řadu let a můžeme ji nalézt ve všech kulturách. Po většinu času byla ale potlačovaná, nepříznávaná a někde i institucionalizovaná. V minulosti byl také rozdíl mezi ženskou a mužskou homosexualitou. Ženská homosexualita byla méně institucionalizována, ale byla hojně praktikována během obřadů při zasvěcování dívek. Přitažlivost mezi ženami se převážně vyskytovala ve Spartě, kde hlavní představitelkou byla známá řecká básnířka Sapphó z ostrova Lesbos, jejíž básně o lásce, vášni a přitažlivosti byly považovány za návod k ženské homosexualitě. Mužská homosexualita byla ve starém Řecku považována za vznešenější záležitost, ale pouze pederastie byla v této oblasti respektována a byla brána za rovnocenné spojení mezi muži. Jednalo se o poměr mezi dospělým mužem a mladíkem, o jehož morální zdokonalování měl milenec neboli dospělý muž usilovat. Také v mayských rodinách se provozovala mužská homosexualita, mužští otroci uspokojovali sexuální potřeby mladých dospívajících chlapců, do doby jejich sňatku. Veškeré tyto rituály byly pod hrozbou smrti udržovány v tajnosti před ženami a dětmi (Bishop, 1997). Mytologie a doba starověkého Řecka a Říma k těmto lidem přistupovala s úctou a určitými privilegii. S příchodem křesťanství, které jinakost neuznávalo, byli homosexuální jedinci upalováni a týráni.

Za vlády totalitních režimů museli žít ve lžích a umírat s růžovým trojúhelníkem na srdci v nacistických lágrech. Byli nuceni svou lásku i svou přirozenost před světem tajit (Hromada, 2020).

Homosexualita je většinou společností považována za něco méněcenného nesoucí stigma odlišné sociální skupiny. Často tato menšina nese pocity sociální izolace. Oproti rasové stigmatizaci se homosexuální orientace nedá rozpoznat na první pohled. U etnicky odlišných jedinců se problém vztahuje i k jejich dětem, toto se ale netýká dětí homosexuálních partnerů, neboť ty jsou převážně heterosexuálně orientované. Problém nastává ve chvíli, když heterosexuální rodiče vychovávají děti, jenž se také uchylují k homosexuální komunitě, nejsou totiž schopni pomoci svým dětem pochopit jejich menšinový status v dominantní kultuře. Velkou roli zde hrají zkušenosti a tradice, které se předávají z generace na generaci (Sobotková, 2007). Již malému dítěti je od narození vštěpováno, že být heterosexuálem je správné a přirozené. Jako heterosexuál je jedinec společností chráněn, kdežto jako homosexuál ochranu společností a legislativou nemůže očekávat. Sice jsou bráni jako plnohodnotní členi státu, ale nejsou jim dopřána práva jako ostatním heterosexuálním lidem. Přesto, že jsme každý brán jako jedinečná osoba, na homosexuály je díváno skrze prsty. Je na ně nahlíženo, jako na lidi, jenž se nesmí rozmnožovat, neboť doposud je zde názor, že homosexualita je nemoc, která se přenesla na dítě. To znamená, že gayové a lesby jsou na jednu stranu údajně plnohodnotní občané, a na druhou stranu jim jsou upírána práva na vytvoření rodiny, ale i uzavírání manželství, na které má každý jiný člověk právo (Sokolová, 2004).

Proč se ale společnost takto k homosexualitě staví? K homosexualitě se hlásili i významní umělci jako Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarrotti, nebo Caravaggio. Leonardo da Vinci byl dokonce v roce 1476 vyšetřován na základě anonymního udání pro poměr s jeho sedmnáctiletým modelem. I Caravaggio byl zamilován do svého modelu, kterého patrně neúmyslně zabil. A největší láskou Michelangela Buonarrottiho byl Thomasso dei Cavalieri, kterému věnoval velké množství milostných básní, z kterých se usuzuje, že byl homosexuál (Česká televize, 2008). Svou vášní k mladým mužům se netajil ani spisovatel Oscar Wilde, který se proslavil románem *Obraz Doriana Graye*. Byl to tzv. Král života, neboť prý neexistuje rozkoš, kterou by neokusil. Na počátku našeho století kvetla lesbická láska, a to mezi americkou královnou bluesu Ma Rainey a její soupeřkou Bessie Smith. Sice obě byly vdané, ale to nebránilo tomu najít mezi sebou zalíbení. Mladíky bychom mohli vidět také kolem homosexuálního albína, krále pop-artu, Andyho Warhola. Ateliérem, který nazývali *Továrna*, prošlo nespočet chlapců, proto jeho známá Ultra Violet pronesla „*Warhol je svým způsobem duchovním otcem AIDS, neboť příležitostná homosexualita stejně jako příležitostné užívání těžké jehly bylo v Továrně na denním pořádku*“ (Fanel, 200, str. 361).

1.1 Vymezení tématu

V této práci se budou objevovat pojmy jako LGBT, gay, lesbička, a tak budou pro lepší orientaci definovány níže. Také je potřeba si definovat homosexuální chování, neboť tento pojem není roven pojmu homosexualita.

Definice LGBT

Téma homosexuality, transexuality, jejich práva a boj za ně je stále více rozšířené, a tak vznikla zkratka, jež veškerou iniciativu ohledně daných témat sdružuje – LGBT. Znamená, a tedy i zahrnuje lesbičky, gaye, bisexuály nebo transexuály, jež se nacházejí v každé populaci bez ohledu na věk, socioekonomický status, etnikum či náboženství. Komunita LGBT je na základě odlišného sexuálního chování spojena se sociálními a strukturálními nerovnostmi jako je stigma nebo diskriminace (Centers for diseases control and prevention, 2014).

Gay

Homosexuálně orientovaní muži se nejčastěji nazývají gayové. Můžeme se ovšem setkat i s hanlivým oslovením jako je buzerant, bukvice, aj. Mužská homosexuální dvojice není až tak akceptovaná jako dvojice žen. Muži nemají takovou možnost pečovat o dítě jako právě lesbičky. Často působí v kulturní a sociální oblasti, proto se s nimi můžeme setkat zejména v určitých profesích jako je herectví, tanec, číšníci, umělci. U homosexuálních mužů se častěji objevuje promiskuita než u homosexuálních žen (Zvěřina, 2003).

Lesbička

Homosexuálka, lesba, lesbička jsou nejčastěji užívaná označení pro homosexuální ženu. Ovšem i u něžného pohlaví se můžeme setkat s označením gay. Převážně v angličtině je pojem gay používán u obou pohlaví, nicméně v české společnosti a literatuře se u žen nejčastěji používá výraz lesbička. Lesbický homosexuální pár tvoří dvě ženy (Zvěřina, 2003).

Homosexuální chování

Jiří Fanel rozlišuje „mezi homosexuálním chováním, jenž se děje za určitých podmínek a nevylučuje heterosexuální projevy téhož jedince, a homosexualitou, jakožto jednoznačným upřednostněním stejnopohlavní bytosti svého druhu, i v případech, kdy by byla možná jiná (tedy heterosexuální) volba.“ (Fanel, 2000, s. 17). Můžeme tedy říct, že homosexuální chování můžeme zpozorovat jak u lidí, tak u zvířat, ovšem homosexualitu můžeme vidět jen u lidí (Fanel, 2000). Termín „homosexualita“ a termín „homosexuální“ spolu souvisí, ale zároveň mohou být v rozporu. Když se jedinec chová homosexuálně, neznamená to striktně, že homosexuál je. Pokud je jedinec odsouzen na desítky let do vězení, může se u něj projevit homosexuální chování, které ale je v rozporu s jeho sexuální orientací, nicméně má svoje potřeby a touhy, které potřebuje ukojit. Stejně je to u jedinců, kteří praktikují prostituci a jsou schopni poskytovat své služby jak muži, tak ženě bez ohledu na svou sexuální orientaci. Lze tedy říct, že ne vždy se homosexuálové musí chovat homosexuálně, zároveň také mohou nastat případy, kdy se heterosexuálové chovají homosexuálně. Nesmíme tento termín ale zaměnit s „bisexualitou“, jelikož člověk bisexuální se nedokáže rozhodnout, které pohlaví ho více přitahuje, jestli mužské či ženské. Z toho důvodu mohou praktikovat sexuální styk s mužem i ženou, kdežto homosexuálové a heterosexuálové mají jasně určeno, jaké pohlaví je vzrušuje. V některém společenství se homosexuální páry vydávají za bisexuální, neboť jejich pravá orientace není sociálně přijatelná. Bylo také zjištěno, že existují společenství, kde je homosexuální chování vyžadováno a zpravidla se jedná o muže, jež jsou heterosexuální (Zvěřina, 2003).

Homosexuálové, kteří se ztotožnili se svoji sexuální orientací během života, zpravidla započali svůj sexuální život s opačným pohlavím. Ne každý si svou orientací byl jist od prvopočátku či si ji chtěl připustit. Lidé, kteří najdou uspokojení při styku se stejným pohlavím, se nestali náhle homosexuálními, ale pouze objevili jejich pravou a skrytou identitu a sexuální orientaci. U mladých lidí, kteří svou identitu teprve začínají hledat, může být přítomno sexuální vzrušení k osobě stejného pohlaví, které je spjato s obdivem a vzhlížením ke svému idolu. Další důvod směřující k homosexuálnímu chování může být strach ze sexuálního zklamání ženy v důsledku špatné předchozí zkušenosti, ale musí zde být přítomna alespoň z malé část homosexuální dispozice. Velkou roli zde hrají také trable a traumata z dětství, kvůli nimž může mít jedinec problémy se sexuální identitou a chováním v dospělosti. Také se ve společnosti často objevuje tzv. krycí manželství, jenž je způsobeno negativním přístupem společnosti k homosexuální komunitě (Janošová, 2000, s. 15-16).

Homofobie

Homofobie je termín, pod kterým si jedinec může představit jakési obavy z homosexuální orientace. Jak ale zmiňuje Jaroslav Zvěřina ve své knize *Sexuologie* (nejen) pro lékaře, „*Pravým základem homofobie je strach z neznámého a málo obvyklého*“ (Zvěřina, 2003, s. 125.) S homofobií je spjata i velká neinformovanost populace, ale otázkou zůstává, zda se lidé informovat chtějí a zda chtějí své předsudky změnit. Neinformovanost populace, nejen co se týče homosexuality, ale neinformovanost obecně, jde ruku v ruce s homofobií, tím se dostáváme k názorům lidí, kteří nechtějí dopřát práva stejnopohlavním párům, jako mají heterosexuálové. Nejčastější argument pro neuzákonění práv jako adopci dětí, uzavírání manželského svazku apod. je potřeba ochránit instituci rodiny. Je všeobecně známo, že poslední roky dochází k oslabení rodinné instituce, jenž ale není způsobeno homosexuální populací, nýbrž životním stylem postmoderního člověka, s kterým je spjat pokles porodnosti žen z důvodu touhy po kariéře, obměna priorit a hodnot. Homofobie představuje kritické až nepřátelské postoje k homosexuálům. Pro někoho je to nepřirozené, také se objevuje názor, že tito lidé rozvrcejí společnost. Bývala doba, kdy homosexualita byla považována za duševní nemoc. Ze seznamu nemocí a vad byla homosexualita Světovou zdravotnickou organizací (WHO) vyškrtána až 17. května 1990 (Zvěřina, 2003).

Předsudky

Pojem předsudek se formuloval po staletí, než dostal konečný význam. Předsudek představuje předčasný nepodložený úsudek ovlivněný emocemi, které se nesou v duchu pozitivním, ovšem častěji se setkáváme s formou negativní. Například Gordon W. Allport srovnává předsudky ve své knize *O povaze předsudků s antipatii*, která je způsobena chybnou generalizací. Tato antipatie může být směřována vůči skupině jako celku, ale také vůči jedinci, který je příznivcem dané skupiny. Každá generalizace nemusí značit nutně předsudek, neboť jedinec může získávat pouze chybné informace, pokud ale tyto informace a vzniklé soudy není dotyčná osoba schopna přehodnotit, vzniká tak předsudek. (Allport, 2004) Existuje pět specifických emocí ovlivňující předsudky vůči ostatním skupinám, mimo vlastní. Každá emoce může vyvolávat různé projevy chování jedince vůči nečlenské skupině. Mezi těchto pět emocí je řazen strach, odpor, opovržení, hněv a žárlivost (Mackie, Devos & Smith, 2000, in Kouřilová, 2011).

Předsudky proti homosexuálům se objevovaly už v dávných dobách starověku. Ve 4. století byli lidé, kteří si homosexualitu spojovali s nechutnou asociací, bezedným požitkářstvím, dokonce je někdo považoval za prostitutky, co tíhnou k zneužívání dětí či krvesmilství neboli incestu. Asi jeden z hlavních předsudků, který je v lidech od počátku vzniku civilizace a přetrvává do dnes, je přesvědčení, že je homosexualita nepřirozená. Církevní otec Jan Zlatoústý tvrdí, že homosexuální styk nemůže přinášet žádnou slast z důvodu jeho nepřirozenosti (Fanel, 2000).

M. J. Championová se snaží vyvrátit některé názory a předsudky, zejména nepřírozenost homosexuality. Existují určité vzorce chování, které také mohou být považovány za nepřírozené, a přesto se dělají, např. krmení kojence z lahve nebo užívání chemických preparátů jakou jsou antibiotika. M. J. Championová je toho názoru, že jedinec, který považuje heterosexuální svět za normální, zdravý a přirozený je jen pokrytec a moralista. Odmítá proto dělit svět na heterosexuální a homosexuální (Championová, 1995, in Sobotková 2007).

Obavy lidí byly vyvráceny na základě různých výzkumů, mezi tyto obavy můžeme řadit zejména strach, že dítě vyrůstající v homosexuální rodině bude mít v budoucnu velké problémy s vlastní sexuální identitou a mohlo by být také homosexuální. Nejedná se tedy o psychologická fakta, ale o popkulturní mýty, neboť žádná z obav nebyla prokázána (Trampotová, 2019).

Homosexualita v legislativě

Homosexualita byla zařazena byzantským císařem Justiniánem do kategorie zákoníku, jako cizoložství, jehož trestem bývala i smrt. Kolem roku 650 bylo uzákoněno trestat homosexualitu kastrací. Profesor historie univerzity Yale John Boswell tvrdí, že většina zákonů v období středověku až do 13. století, jež byly proti homosexuálům, nevznikala za podpory církve, nýbrž byly zřizovány světskou mocí. (Fanel, 2000).

Co se dnešní legislativy týče, zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) pojednává například o přímé diskriminaci. Přímá diskriminace představuje takové jednání, kdy se s osobou zachází nepříznivě než s osobou jinou. Důvodem může být rasa, etnický původ, národnost, pohlaví, věk, náboženské vyznání, zdravotní postižení, víra, světový názor, ale také sexuální orientace. Za diskriminaci je dle zákona považována i diskriminace pohlaví a s ním spjaté těhotenství, mateřství či otcovství a také diskriminace z důvodu pohlavní identifikace (Zákony pro lidi, 2009).

Zákon č. 115/2006 Sb. zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, platné znění dovoluje partnerům vstoupit do registrovaného partnerství. Uzavření registrovaného partnerství ale následně nedovoluje osvojení dítěte párem. Přesto zákon předpokládá společnou výchovu dětí partnery. Registrované partnerství není překážkou v rodičovské zodpovědnosti vůči vlastnímu dítěti ani jeho svěřeni do výchovy rodiče. Podílet se na výchově může i partner, pokud žijí společně v jedné domácnosti. Momentálně je možné osvojení dítěte jedním z partnerů dle rozhodnutí soudu. *„Osvojení je upraveno v ustanovení § 794 - § 854 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Občanský zákoník rozlišuje osvojení společné, které je vyhrazeno pouze manželům, a osvojení individuální, tedy jednou osobou. Osoba, která vstoupí do registrovaného partnerství, osvojit dítě*

podle zákona nesmí, přestože pokud by žila s partnerem v neformálním svazku, osvojit dítě by mohla. “ I přesto, že partneři žijí v jedné domácnosti a podílejí se na výchově dítěte, zákon nedovoluje osvojení dítěte druhému partnerovi z registrovaného partnerství. Takové osvojení je dovoleno momentálně jenom manželům (Maxová, et al., 2014).

1.2 Historie homosexuality

Homosexualita je ve společnosti po staletí, ovšem přístup k ní byl různý. Nebývalo tomu tak jako dnes, kdy je v rámci možností akceptovaná, byla naopak trestaná, často potlačovaná a nepřiznávaná (Bishop, 1997). Co se týče historie této problematiky, můžeme se opřít o hypotézu, která uznává logickou možnost zrodu homosexuálů už v dávných dobách, jenž vychází z dochovaných přírodních národů a zejména mytologie. Již zmíněná hypotéza pojednává o tom, že homosexualita se týká všech lidských podob, které se vyskytovaly na Zemi před pěti milióny lety. Ve společnosti docházelo ke změně mezi svazkem muže a ženy, kteří se od polygamie přesouvali pomalu k monogamii. V pravěku bylo manželství bráno spíše jako ekonomická jednotka, tudíž bychom nenašli mezi přírodními národy single jedince. Gayům byl v indiánském kmeni přisouzen status ženy anebo šamana, tudíž se stali součástí speciální sociální skupiny (Fanel, 2000).

Vznik homosexuality v období pravěku je spjat s tzv. teorií pomocníků, jinak řečeno, v tomto období se rodilo velké množství dětí, kteří jsou dlouho biologicky nesoběstačné a vyžadují dlouhodobou péči starší generace, jež mají větší zkušenosti, které mohou předávat dětem. Byli to pomocníci neboli pečovatelé, kteří sami neměli děti. Závislost na pečovateli se zvyšovala z důvodu prodloužení dětství. K této hypotéze se vyjádřili nezávisle na sobě Edward Osborne Wilson, zakladatel sociobiologie, a evoluční biolog Robert Ludlow Trivers, kteří tvrdí, že homosexualita vznikla jako spontánní charita či dobročinná péče o druhé. S tímto tvrzením ovšem nesouhlasili všichni odborníci, neboť tvrdí, že teorie pomocníků je zcestná. Jsou toho názoru, že u žádného etnického společenství nebyli pečujícími o děti muži. V tomto období byli také např. mládenci pracující u pasteveckých národů, jenž byli dlouho izolováni od svých společenství, tudíž navazovali homosexuální vztahy (Fanel, 2000).

V období starověku byla homosexualita odsuzována zejména v oblasti Babylonské říše. Byl toho důkazem známý Chammurapiho zákoník, který ji trestal kastrací. Na území starověkého Egypta byla odsuzována pouze v případě, byla-li násilná. V ostatních případech i tak nebyla podporována, ale byla tolerována. Asi nejvýznamnějším jevem se stala ve starověkém Řecku. Nejenže zde byla uznávána, ale mnohdy i státně podporována (Česká televize, 2008). U starých Řeků byla homosexualita považována za vznešenou záležitost. Z toho důvodu se zde hojně provozovala tzv. pederastie neboli vztah dospělého muže s mladíkem ve věku 14-25 let (C. Bishop, 1997).

Bible homosexualitu striktně neodsuzovala, i když tzv. svatí otcové, první církevní autorita, ji považovali jako jeden z projevů tělesného požitkářství. Hodně se využívalo srovnávání homosexuálů s říší zvířat. Například v dobách středověku se domnívalo, že hyena je jediné zvíře, které dokáže měnit své pohlaví. Bernard z Cluny prohlašoval, že všichni, co zostuzují svoji mužnost, jsou stejní jako právě hyeny. V 6. století biskup z Pavie zase chování gayů srovnával se zajíci. Teologové často používali říší zvířat jako argument proti homosexuálům, protože zvířata nepraktikují stejnopohlavní sblížení. Toto tvrzení ztratilo nakonec svůj význam, protože se ukázalo, že je nepravdivé. Ve 4. století se můžeme setkat dokonce s názorem, že gayové jsou prostitutí, kteří obtěžují sexuálně děti (Fanel, 2000).

V období pozdního středověku a renesance byla homosexualita odsuzována a trestána. To se ovšem nevztahovalo na aristokracii, neboť anglický král Eduard II. se svou homosexualitou netajil. I tak byl pozdní středověk homosexuálními prostitutky zahlcen, svědčí o tom dochované zprávy, zejména v městech jako Paříž, Benátky, Řím. Nejvíce záznamů o prodejných gayích pochází z období středověké a renesanční kultury. Co se týče středověké lásky mezi ženami, zmínky o ní jsou nepatrné, neboť byl dochován malý počet zpráv a dá se říct, že nebyly tolik nápadné jako vztahy mezi muži (Fanel, 2000).

V období 14. století, v čase renesance, nezískávali příznivci homosexuální lásky velké sympatie veřejného mínění. Docházelo k vyhlazování všech gayů a lesbiček. Byli vysíláni mniši dominikánského řádu na území Německa a Rakouska, aby vyhledali homosexualitu. V rakouské bule byla homosexualita dokonce srovnávána s infekcí malomocenství. Tomáš Akvinský, představitel vrcholu středověké teologie a filozofie, homosexualitu odsuzuje z důvodu její nepřirozenosti. Lidskou přirozeností je dle něho převážně rozum, kterému se homosexualita přičí. A to do takové míry, že ji srovnává s činy nechutnými jako je kanibalismus či požívání exkrementu (Fanel, 2000).

V Americe v 16. století byl přístup k homosexualitě velice krutý. Hovořilo se, zejména na Floridě o tzv. sodomii, která byla spojována s francouzskou národností, kvůli obvinění francouzského tlumočnicka z luteránství a sodomie. Sodomie byla také spojována s náboženským kacířstvím. Pokud byl tehdy někdo obviněn z tohoto činu, byl potrestán smrtí, a to nejčastěji oběšením. S tímto trestem se ztotožňovalo i anglické právo, které se ale nevztahovalo na vztah mezi ženami. Osmnácté a devatenácté století bylo považováno za období rozumu. Zejména v 18. století se spekulovalo o mírnějším trestání nikoliv smrtí, ale pouhou kastrací, což nakonec nebylo uzákoněno. V období rozumu se autoři navrací ke klasické řecké a římské kultuře, a snaží se jít po stopách osvícenského vědce. Většina představitelů osvícenství byla spojována s homosexualitou, dokonce i velice známý lamač dívčích srdcí Casanova má homosexuální zkušenosti. Sexuální zkušenosti Casanovi poukazují na rozdíl mezi homosexualitou a pouhým homosexuálním chováním (Fanel, 2000). Možná nejznámější osobností 19. století byl Oscar Wilde, o kterém již v této práci byla řeč. Proslavil se nejen svým dílem *Obraz Doriana Greya* a dalšími básněmi, ale také právě jeho sexuální orientací.

Všichni za svou orientaci byli trestáni smrtí, ale Oscar Wilde ne. V Anglii v 19. století došlo ke zmírnění trestu, kdy lidé s homosexuální orientací byli pouze vězněni a již nepřicházeli o život. Díky této reformě nemusel Oscar Wilde utíkat do Francie, která již homosexualitu netrestala, ale byl 2 roky vězněn. Vězení bylo kruté, ale bral to jako nový druh zkušenosti (T. Kraus, 2017). Osobností, které tíhnou ke stejnopohlavnímu styku je nespočet. Níže jsou zmíněni jen někteří z nich. V 19. století se jedinci pokoušeli uniknout před společností. Byla velice častá homosexuální emigrace zejména do Ameriky. Lidé tíhli po svobodě. Ovšem i v Americe docházelo v některých státech k věznění od pěti do dvaceti let. U mužů například stačila ejakulace na druhého, aby byl odsouzen. Přesto se postupně v tomto období objevoval názor, že se nejedná o zločin, ale o nemoc. S touto tézí přišel psychiatr Richard Krafft-Ebing. Až později se spekovalo o homosexualitě jako dalším druhu sexuality nikoliv nemoci. Ve 40. a 50. letech vznikla výrazná skupina beat generation neboli bítníci, jež jsou považováni za přímé předchůdce hippies. I v této skupině najdeme řadu gay představitelů. Jiří Fanel zde zmiňuje dva hlavní gaye tohoto hnutí, a to Allena Ginsberga a Williama Burroughse. Mezi těmito muži byl přátelský, ale také intimní vztah, netajili se ani jinými milenci v jejich životě. Oba společně žili v otevřeném sexuálním společenství charakteristické pro beatniky a následné hippies. S hnutím beatníků je spjata tzv. sexuální revoluce. Jedná se o odlišný způsob života uzavřených gayů, kteří se scházeli pouze mezi sebou. Beatnici byli heterosexuálové, kteří byli otevření homosexuálnímu styku. V 60. letech se rozpoutala poválečná sexuální volnost, kterou započala skupinka kolem významného umělce pop-artu Andyho Warhola, duchovního otce AIDS. Muž, jemuž do slavné Továrny přišlo nepočet mladíků byl považován také za otce sexu po telefonu. Žádné diktature se nepodařilo utlumit homosexuální chování, ani samotnou sexualitu. Dokonce se dá říct, že její zákaz mohl tuto touhu naopak podpořit (Fanel, 2000).

1.2.1 Historie českých homosexuálů

Srdce Evropy tlouklo pro homosexuální páry, ale i zde se objevovaly předsudky vůči LGBT komunitě. Např. raný středověk nebyl obdobím pozitivním, co se týče tolerance homosexuálů. I přesto, že toto období ledacos přebíralo z antiky, kde stejnopohlavní páry byly respektovány, na území Čech tomu bylo jinak. Zlom nastal v pozdější době s příchodem Keltů, kteří hojně ovlivnili evropské území a nesou obrovský význam jak pro Evropu, tak zejména pro naše území. Tito bojovníci jsou proslulí nejen svou odvahou a statečností, ale také svou touhou po zábavě, hodování a pohlavních radovánkách, u kterých upřednostňovali muže. Nepovažovali to za slabost, a pokud někdo odmítl jejich nabídku, považovali to dokonce za urážku. Postupem času přicházely různé změny v Evropě, které vedly keltské kmeny k utajování, i přesto, že se původně za svoji náklonnost k mužům nestyděly. V rámci našich dějin můžeme zmínit Rudolfa II., jež měl údajně poměr se svým komorníkem a jeho žena zestárla v panenství a bez potomků. Také ženy nehledaly uspokojení pouze

u mužů, jako tomu bylo u manželky císaře Josefa II. Isabely Parmské. Po celou dobu manželství její srdce patřilo sestře Josefa II. (Fanel, 2000).

Za dob Karla IV. existoval trestný zákoník tzv. Karolina, který hrozil upálením zaživa toho, jenž se přihlásí k homosexualitě. Zákoník za vlády Marie Terezie také hrozil smrtí jedincům hlásícím se k homosexuální skupině, ovšem v tomto případě docházelo ke spálení těla až po jeho smrti. Trest byl zmírněn až za vlády syna Marie Terezie, Josefa II., neboť již nedocházelo k usmrcení. Dle zákoníku z roku 1803 se trestaly některé přestupky pouhým vězněním. Homosexuální styk byl považován v tomto roce za smilstvo proti přírodě. Zákon se nevztahoval pouze na samotný styk, ale také na vzájemnou či trpěnou onanii tzn., že za spolupachatele byl považován i jedinec, který tento čin strpěl. Nový soubor zákonných ustanovení, jež byl sepsán roku 1852 se opíral o předchozí zákoníky a platil do roku 1950 (Fanel, 2000).

V květnu 1931 se v Praze začal vydávat časopis Hlas sexuální menšiny, jež vydávala skupina intelektuálů, kteří chtěli bojovat proti předsudkům veřejnosti vůči LGBT komunitě. Bohužel vydržel pouhý rok, ale další časopis Nový hlas s podtitulem List pro sexuální reformu ho okamžitě vystřídal. Zabýval se sociálně-právními problémy, rozvojem kulturního obzoru, ale také všedními událostmi, obsahoval inzeráty hledající partnery, skandály z tehdejšího tisku, které přetiskoval jako ukázky nepřátelského vztahu k homosexuálům. V tomto období se jedná o jediný zdroj informující o těžkém životě gayů v Čechách (Fanel, 2000). Události v listopadu roku 1989 měly pozitivní dopad na život lesbiček a gayů. Přispěla tomu svoboda médií, neboť v roce 1990 v Československé televizi v rámci pětiminutových výstupů vystoupil mladý student filozofie s veřejným přiznáním ke své homosexualitě a vyzval všechny, necht' se dostaví 3.2.1990 do hostince U vrtule. Lidé, kteří se dostavili, byli samy překvapeni, v jakém hojném počtu se na místě sešli. Ještě před koncem totalitní vlády se již ukazovaly náznaky vzniku gay-komunity. Roku 1988 vznikla psychologická skupina pro gaye a lesbičky, která pronikla do první úředně zaregistrované homosexuální organizace ČSSR Lambda Praha. Takové útvary vznikaly i v dalších městech jako České Budějovice, Ostrava a Brno, které nakonec vytvořily Svaz Lambda (Fanel, 2000). Svaz Lambda společně s politickým Hnutím za rovnoprávnost homosexuálních občanů neboli HRHO, komerční LEGA Pardubice a také celoslovenská organizace Hnutie Ganymedes byli čtyři hlavní průkopníci vznikajícího gay hnutí (Hromada, 2020). Důležité datum v historii homosexuality je 15. května 1897, neboť vznikla významná organizace Wissenschaftlich-humanitäre Komitee, jejímž cílem bylo zrovnoprávnění gayů a lesbiček. Tento boj za práva homosexuálních párů se probojoval až do České republiky, kde 24. června 1990 bylo založeno sdružení SOHO v Brně. SOHO neboli Sdružení organizací homosexuálních občanů v České republice. Zejména po 17. listopadu 1989 vznikaly subjekty, které bojovaly s neinformovanou a předpojatou veřejností (Hromada, 2020; Fanel, 2000). Díky těmto organizacím se podařilo 1.7.1990 zrušit zákony, které trestaly homosexuální projevy a došlo k novelizaci trestního zákona, která pojednává o shodné věkové hranici pro heterosexuální a homosexuální aktivity ve věku 15 let. Dále došlo k likvidaci růžových listů, které představovaly

speciální policejní seznamy homosexuálů, a to v roce 1991. Důležitým rokem se stává rok 1993, kdy byla homosexualita vyjmuta ze seznamu psychických nemocí a zároveň byly ukončeny veškeré výzkumy a léčení, které měly vézt ke změně homosexuální orientace. Hlavním tématem byla diskriminace obecná, ale také profesní. Poté co byl Poslanecké sněmovně představen vládní návrh na změnu Zákoníku práce, nastal konec profesní diskriminace 1.1.2001, kdy vstoupila v platnost jeho novelizace (Fanel, 2000).

1.3 Registrované partnerství

Každý zamilovaný pár chce svoji lásku zpečetit uzavřením manželstvím. A právě o manželství bojují řadu let i homosexuální páry. Momentálně je v České republice povoleno registrované partnerství, což rozhodně není uspokojující, neboť pokud bychom se podívali na instituci manželství a registrovaného partnerství, došli bychom k závěru, že se nejedná o stejnou záležitost (Prague pride, 2017).

Uzavření sňatku mezi mužem a ženou, nese samozřejmě svá práva a povinnosti, to ovšem ale i registrované partnerství. V čem se schovává ona rozdílnost? Být v registrovaném partnerství znamená, že veškeré vlastnictví, které v tomto období nabydou, zůstává v individuálním vlastnictví pouze jednoho z páru, zkrátka nemají společné jmění. I přesto, že se svou drahou polovičkou stráví desítky let, v heterosexuálním manželství má po smrti partnera nebožtík nárok na vdovský či vdovecký důchod, aby tak zvládl vzniklou situaci sám. Bohužel takový nárok homosexuální páry nemají, těm zůstává pouze důchod starobní. A jak už víme, nemají právo na adopci dítěte, a to ani svého partnera, tudíž partner rodiče dítěte je oficiálně cizí člověk. Přitom vznik patchworkových rodin vzniká v České republice nespočet. V případě, že by chtěl pár své partnerství zrušit, je to ovšem mnohem jednodušší než u manželství, důvodem jsou nicméně výše zmíněné nevýhody – žádné společné jmění a děti (Prague pride, 2017). V tomto případě, je třeba si spíše uvědomit, že uzavření manželství nenese jen rovinu praktickou, nýbrž i symbolickou. Kdy svoji lásku zpečetí před svou rodinou a svědky, tak jak bývá zvykem. V registrovaném partnerství se nejedná o stvrzení statusu, ale o snahu přiblížit se trochu manželství, mít možnost ukázat svoji lásku a zpečetit ji alespoň z části jako heterosexuálové. Toto partnerství nese hodnotu symbolickou (Nedbálková, 2011).

Z legislativního hlediska se jedná o zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, jenž nabyl účinnost 1.7.2006 po rozhodnutí Poslanecké sněmovny ČR. Zákon pojednává o trvalém společenství dvou osob stejného pohlaví, které vzniká uzavřením registrovaného partnerství. Partnerství vzniká formou souhlasného prohlášení osob vstupující do partnerství před matričním úřadem (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020).

1.3.1 Historie registrovaného partnerství

Mezi prvními bojovníky za právo registrovaného partnerství v ČSFR bylo Sdružení organizací homosexuálních občanů neboli SOHO, a to od roku 1992 do roku 2006. Toto sdružení bojovalo za práva homosexuálních jedinců a snažila se eliminovat množství předsudků vůči nim. Jejich hlavním cílem bylo začlenit registrované partnerství do Zákona o rodině a Občanského zákoníku. Tento návrh se snažili propagovat mezi veřejnost pomocí první petice na podporu stejnopohlavního života. V únoru 1995 se SOHO obrátila na tehdejšího prezidenta ČR Václava Havla, také na předsedu vlády ČR Václava Klause a předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Milana Uhdeho. Poté byl návrh předán státním institucím, jež měly návrh posoudit. Návrh byl ovšem zamítnut vládou Václava Klause 8.11.1995. Druhý pokus nastal o dva roky později, kdy byl sněmovně prezentován první poslanecký návrh o registrovaném partnerství. Ani v tomto případě nebyl pokus úspěšný, neboť byl v lednu 1998 zamítnut nejen vládou Josefa Tošovského, ale také poslaneckou sněmovnou. Třetí pokus už byl z části úspěšný, neboť vláda Miloše Zemana souhlasila s tímto návrhem. Dokonce se konal 2. ročník Mezinárodního duhového festivalu na přijetí zákona v Karlových Varech, který byl obohacen průvodem městem. Nakonec byl návrh podruhé zamítnut poslaneckou sněmovnou. V roce 2001 byl představen nejlépe propracovaný návrh zákona vládou Miloše Zemana. Na podzim téhož roku se konal veřejný happening, který tento zákon podporoval. Nakonec byl návrh odložen poslaneckou sněmovnou bez udání důvodu na dobu neurčitou. Při pátém pokusu podání vládního návrhu se vláda Vladimíra Špidly postavila k návrhu neutrálně, nakonec jej odložili na dobu neurčitou. I v roce 2004 vláda Vladimíra Špidly k poslaneckému návrhu zákona o registrovaném partnerství, na kterém se podílela i skupina Gay iniciativy (dále GI) v ČR a také Gay a lesbická liga (dále GLL), opět postavila neutrálně. Ovšem GI a GLL se nevzdali a shromažďovali podpisy nejen veřejnosti na podepsání petice pro jeho schválení, ale také podpisy významných osobností. I přes všechno úsilí zákon nebyl schválen ve třetím čtení, kvůli chybějícímu jednomu hlasu. V roce 2005 došlo k úpravám předchozího návrhu. Přesto vláda Jiřího Paroubka zákon nepodpořila, ani nezamítla. Až nakonec 16.12.2005 byl zákon ve třetím čtení Poslaneckou sněmovnou schválen. Pokud se podíváme na situaci v číslech, petice na podporu přijetí zákona, která kolovala již od roku 2004, podepsalo 486 významných osobností. Samotný návrh byl schválen 45 senátory a senátorkami z 65 přítomných. Jenomže v únoru 2006 tehdejší prezident ČR Václav Klaus zákon teatrálně vetoval. Tento jeho krok nemohl nikoho překvapit, jelikož v období 1992-1995, kdy byl Václav Klaus předsedou vlády, byl první pokus kvůli němu zamítnut. Naštěstí v procesu při schválení zákona má poslední slovo Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, která prezidentovo veto zamítla, a tudíž byl zákon o registrovaném partnerství definitivně schválen jako první v postkomunistických zemích. Zákon vstoupil v účinnost dne 1.7.2006 a během prvního měsíce jeho fungování uzavřelo registrované partnerství 49 gay a lesbických párů (Gay iniciativa, 2020).

2 Náhradní rodinná péče

Tato kapitola bude věnována náhradní rodinné péči, zejména adopci, které se tato práce týká především. Abychom mohli pochopit celou skutečnost, je potřeba si přiblížit pojem rodina a rodičovství. Také je zde popsáno slovo, s kterým se neseťkáváme často a tím je homoparentalita. V neposlední řadě bych se ráda zaměřila na argumenty pro a proti adopci homosexuály a na postoje společnosti, které byly zjištěny díky výzkumu Sociologického ústavu AV ČR v rámci Centra veřejného mínění a výzkumu organizace STEM/MARK.

2.1 Rodina aneb cesta k rodičovství

2.1.1 Rodina

Rodina je nejstarší lidská společenská instituce. Tato instituce vznikla nejen z přirozeného pohlavního pudu, ale zejména z důvodu potřeby své děti chránit, učit a vzdělávat, zkrátka připravovat na život. Při otázce, co je vlastně rodina, každý jednotlivec odpoví jinak, ať už je to na základě pohlaví či profese, jinou odpověď tak dostaneme od právníka a jinou od sociologa. Ovšem když se zeptáme dítěte, co si pod pojem rodina představuje, není schopno nám jednoduše odpovědět jako dospělý člověk. U dětí se využívají různé techniky, pomocí kterých zkoumáme jejich projevy. Můžeme zpozorovat, že pro dítě nejsou podstatné vnější znaky rodiny, ani to, jestli osoby, které ho vychovávají, jsou sezdané či nikoliv. Důležitý poznatek je takový, že dítě by mělo vyrůstat v rodině, která je stálá a citově příznivá pro jeho zdravý duševní a fyzický vývoj. Dítě považuje za rodiče ty osoby, které se k němu chovají mateřsky a otcovsky, tudíž nezáleží, zda jsou ve svazku manželském či jaké sexuální orientace jsou. To nejlepší, co pro dítě může rodina znamenat, je životní jistota (Matějček, 1994). Rodina je základním faktorem rozvoje identity malých dětí. Rodina a kvalita vztahů v ní přispívá k vytváření pocitu sebevědomí malých dětí a jejich postavení v širším sociálním prostředí a ve světě. Když chodí do školky nebo do školy, často poprvé zažívají rozmanitost a uvědomují si, jak podobná nebo odlišná je jejich rodina od ostatních (Greenbaum, 2014).

2.1.2 Rodičovství

Stát se rodičem je cesta, kam většinou každý jedinec směřuje. V určitém období, dříve nebo později je přirozené a normální zakládat rodinu. Žijeme-li v dlouhodobém spokojeném vztahu, je logické předpokládat budoucí založení rodiny. Ovšem podstatnou roli zde hraje sexuální orientace páru, a to z důvodu, že heterosexuální pár má reálně jednodušší cestu k početí, kdežto homosexuální pár se

může dostat pouze k idealizované rovině. Kateřina Nedbálková ve své knize *Matky kuráže* napsala, „že se početí v případě stejnopohlavních párů neodehrává formou heterosexuální soulože, však nutně neznamená, že se jedná o záležitost ryze technickou a praktickou; a stejně tak nemá soulož či oplodnění v heterosexuálním páru vždy charakter romantické události“ (Nedbálková, 2011, s. 69). Když se nad tím člověk opravdu zamyslí, dojde k závěru, že stát se rodičem se neodvíjí pouze od samotného sexuálního aktu. Musíme se vrátit na úplný začátek a tím je samotný vztah, který je o lásce, důvěře, náklonnosti a uvažování o společné budoucnosti. Aby mohl pár vytvořit rodinu, důležitou fází je také uvažování, přemýšlení a plánování rodičovství. Tak jako u heterosexuálů dochází k nejintimnějšímu sblížení, co se týče zakládání rodiny při souloži, u gay párů to může nastat i ve chvíli, kdy začnou o založení rodiny uvažovat. V této chvíli dochází k vytváření strategie oplodnění či adoptování dítěte, rozhodování, kdo bude biologická matka u lesbických párů a sama dítě odnosi, či kdo bude biologický otec a poskytne své sperma pro umělé oplodnění. Často se setkáváme s argumenty, že gay rodiny jsou nepřirozené. Nezabývá se těmito otázkami také nespočet heterosexuálních párů? Ano, touto cestou se vydávají i někteří partneři, kteří nejsou schopni otěhotnět přirozenou cestou a musí využít cesty „nepřirozené“, ať už je to forma umělého oplodnění, využití náhradní matky či adopce a jiné náhradní rodinné péče. Nahlížíme na ně ale jinak, než na jiné heterosexuální rodiny? Samozřejmě, že nenahlížíme. Otázkou tak zůstává, proč na homosexuální páry a rodiny stále většina populace kouká skrze prsty (K. Nedbálková, 2011). Jak je řečeno v zákonu č. 198/2009 Sb. neboli zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, alias antidiskriminační zákon, „*Za diskriminaci z důvodu pohlaví se považuje i diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství nebo otcovství a z důvodu pohlavní identifikace*“ (Zákony pro lidi, 2009).

Stejně jako heterosexuální páry, tak homosexuální páry touží po dětech. Proč po nich lidé touží? Pokud nepočítáme posílení rodiny, přínos radosti, zábavy či zaplnění prázdnoty, tak lidé chtějí děti hlavně ze dvou důvodů. Prvním je instinkt. Instinkt je již od přírody jakousi působící silou uvnitř člověka, která ho táhne k rozmnožování a zakládání rodin. Tento rodičovský pud společně s pudem pohlavním řídí lidské chování a jsou jednou z hlavních příčin rodičovské motivace. Velkou roli zde hraje psychologická a společenská motivace, jenž můžeme považovat za důvod číslo dvě. To znamená, že lidé mají potřebu dokázat okolí, že jsou schopni plodit děti. Jak Zdeněk Matějček píše: „*Tím, že máme děti, se vyrovnáváme ostatním „normálním“ lidem*“, v tomto případě si tuto větu můžeme překlomit na homosexuální páry, kteří se o tento důvod mohou taky opřít (Matějček, 1999, s. 55).

2.2 Homoparentalita

První zmínky o homosexuálním rodičovství se objevují na začátku 70. let minulého století v psychiatrické literatuře. Ovšem kdybychom se zabývali homosexualitou samotnou, tak se musíme posunout ještě dál a to do 50. let, kdy vznikla studie Evelyn Hooker, jenž se zasloužila o vyřazení homosexuality ze seznamu duševních poruch (K. Nedbálková, 2011). Slovo homoparentalita představuje rodičovství stejnopohlavních párů, tedy gayů a lesbiček (Sociologický ústav AV ČR, 2019). Homosexuální rodina je ale zavádějící pojem. Když se řekne homosexuální rodina, máme si představit všechny členy rodiny homosexuální? Jsou homosexuální rodiče, děti nebo někdo ze širší rodiny? Pod pojmem heterosexuální rodina si každý představí muže a ženu s dětmi, přičemž se už nikdo nezabývá tím, zda jsou děti homosexuální či nikoliv. Zkrátka pokud jsou heterosexuální rodiče, jedná se o heterosexuální rodinu. Na oba dva typy těchto rodin, kde jsou heterosexuální rodiče s heterosexuálními či homosexuálními dětmi se nahlíží stejně. Proč ale problém nastává ve chvíli, kdy se homosexuální děti stávají dospělými jedinci, kteří touží po vlastní rodině, neboť vyrostly v bezproblémovém rodinném prostředí? Proč lesbám a gayům je tato přirozená cesta života upřena? (Sokolová, 2004) Když lesbičky a gayové již jsou rodiči, stejně se musejí neustále vyrovnávat s neustálým rizikem nepřijetí jejich uspořádání rodiny z pohledu společnosti. Nepřispívá tomu ani fakt, že školy, pediatrické ordinace ani jiné odborné instituce nejsou připraveny na kontakt s homoparentální rodinou. Bohužel tyto rodiny jsou znevýhodněny hlavně v systému sociálního zabezpečení, neboť v případě potřeby nemůže matka využívat peněžitou pomoc v mateřství nebo ošetřovné. Co se týče rodičovského příspěvku, ten jim náleží pouze v případě, pokud nejsou matkami malých dětí zároveň, v tom případě náleží příspěvek pouze matce mladšího dítěte (Kutálková, 2015).

Od pádu komunistického režimu slovo homosexualita není až takové tabu jako bývalo. Z rozhořčených debat o tomto tématu se stali poklidné diskuze o podstatě lidských práv, demokracii a rovnoprávnosti. Přestože v dnešní době již není neobvyklé potkat dvě maminky či dva tatínky, pokud se v diskuzi narazí na téma rodičovství a děti, klid jako by se vytratil (Sokolová, 2004). Například při sčítání lidu v USA v roce 2000 bylo zjištěno, že 33 % lesbických žen a 22 % gay mužů žije v domácnosti s nezletilým dítětem. Ve společnosti se ale objevují neustále obavy (Falk, 1994; Patterson, Fulcher & Wainright, 2002, in American Psychological Association, 2004). Jednou z těchto obav je, že homosexuálové jsou stále považováni za duševně nemocné, i přesto, že ji Světová zdravotnická organizace (WHO) nechala odstranit z Mezinárodního seznamu duševních chorob (Patterson, 2000, 2004a; Perrin, 2002; Tasker, 1999; Tasker & Golombok, 1997, in American Psychological Association, 2004; Prague pride, 2018).

Přesto se můžeme setkávat s názory, že lesbičky jsou méně mateřské, než jsou ženy heterosexuální nebo že jedinec ať už gay/lesbička společně s partnerem/partnerkou tráví nedostatek času s dětmi. Často můžeme také slyšet obavu, že děti stejnopohlavních párů se mohou v období dospívání a

dospělosti potýkat s problémy sexuální identity, s narušením této identity i sexuálního chování. Jako děti mohou být středem posměšků a šikany, později v dospělosti se mohou vyskytovat problémy v oblasti sociálních vztahů a vazeb. Samozřejmě jsou tyto obavy oprávněné, nemůžeme ale stoprocentně říct, že se tyto obavy a problémy týkají pouze dětí vychovávanými homosexuály, toto jsou osudy, které mohou potkat i dítě páru heterosexuálního. Není nijak prokázáno, že by stejnopohlavní páry byly špatnými rodiči, ba naopak, jsou schopni poskytnout dítěti zdravé prostředí k vývoji stejně jako heterosexuální páry (Armesto, 2002; Patterson, 2000; Tasker & Golombok, 1997, in American Psychological Association, 2004). Americká akademie pediatrií zveřejnila studii v únoru 2002, která se týkala homoparentality. Tato studie stojí na téměř dvacetiletém výzkumu, ve kterém bylo prokázáno, že homosexuální a heterosexuální rodiče nesou mnoho podobností spíše než odlišností. Je tomu tak, neboť hodnoty, které rodina dítěti předává, nejsou nijak závislé na sexuální orientaci rodičů (Sokolová, 2004).

Homosexuální rodina do jisté míry ohrožuje a znehodnocuje tradiční rodinu. Ať je struktura rodiny jakákoliv, zda je to muž a žena, dva muži či dvě ženy, úkoly a povinnosti jsou pro všechny stejné. Samozřejmě každá rodina funguje jinak, důležité je, že funkční rodina si tyto povinnosti dokáže uspořádat a zvládat. Existují takové výzkumy, zejména zahraniční, které tvrdí, že homosexuální rodiče kladou například větší důraz na rozmanitost osobnostních názorů u svých dětí než rodiče heterosexuální. Zajímavé je, že biologická změna pohlaví nijak nebrání v rodičovské roli, ale lesbičkám a gayům ano (Sokolová, 2004). Ve světě již více než 20 let asociace pediatrií psychologů a dalších profesí podporuje výchovu tzv. duhových rodin. Bohužel v ČR je stále velkou zábranou pro gaye a lesbičky právně a společensky nerovné postavení. Kámen úrazu nastává už při samotném zakládání rodiny, jelikož v ČR není lesbickým párům a ani osamělým ženám umožněna legálně dostupná asistovaná reprodukce. Ani muži to nemají lehké při rozhodnutí založení rodiny právě pomocí náhradní matky, neboť to naše země nepovoluje. Osvojit dítě nemohou jako pár, ale pouze jako jednotlivec a ani v případě pěstounské péče nejsou stejná práva a možnosti jako u párů v manželství (Kutálková, 2015).

V České republice existuje mnoho stejnopohlavních párů, kteří se hlásí k rodičovským právům v zájmu dětí, které již společně vychovávají. Situace kdy si jeden z rodičů přivedl dítě například z předchozího heterosexuálního vztahu, je celkem běžná. Roste také počet zejména u lesbických párů, které přivádí na svět dítě přirozenou cestou, které ale vnímají od narození jako společné. Objevují se snahy o novelu zákona o registrovaném partnerství, jenž by dovolovalo osvojit dítě jako registrovaní partneři nikoliv jako jednotlivec. V tomto případě se jedná již o princip a rovnost a vyjádření plnohodnotnosti jejich lidství (Stehlíková, 2020).

2.3 Náhradní rodinná péče

Počátky náhradní rodinné péče můžeme sledovat už v dávné historii, neboť i v minulých dobách se mohlo dítě octnout v situaci bez rodičů z mnoha důvodů, jak zmiňuje Zdeněk Matějček ve své knize bez tzv. „svých lidí“. Dítě bylo přijímáno za své jinými cizími neboli „nevlastními“ lidmi, které se o jeho péči postarali. Byli si vědomi, že dítě by nemuselo vůbec přežít či by jeho vývoj byl narušen ve špatné rodině. Kulturní vývoj tomuto přijetí dal různé formy a vytvořil právní rámec (Matějček, 1999). Formy náhradní rodinné péče upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Mezi ně řadíme svěřeni dítěte do péče jiné osoby, většinou osobě příbuzné či blízké. Další forma je pěstounská péče či pěstounská péče na přechodnou dobu, která trvá nejdéle rok. Také poručenství je jedna z forem náhradní rodinné péče, kdy poručník má práva a povinnosti vůči dítěti, ale nemá vyživovací povinnost. A jako poslední forma je adopce neboli osvojení, které bude ještě zmíněno (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020). Existuje mnoho důvodů, proč dítě nemůže vyrůstat v biologické rodině. Ať už je to vážná nemoc, hendikep, závislost, rodiče se nemohou starat, nechtějí nebo to dokonce neumějí (Matějček, 1994).

Nejenom stejnopohlavní páry využívají, respektive chtějí využít náhradní rodinnou péče. Pokud dva lidé ať už je to žena a žena, muž a muž, ale také hojně muž a žena nemohou mít společně potomka, obrací se na možnost náhradní rodinné péče. Nejčastějšími důvody, proč se lidé k této volbě přiklánějí, je neschopnost společně zplodit dítě z důvodu neplodnosti, nebo, a to spíše méně často, náhrada za zemřelé dítě. V případech pěstounů, kteří již nějaké své děti mají, hraje velkou roli potřeba mít více dětí a pomoci opuštěnému dítěti. Dítě, které se dostává do veřejné péče, ať kvůli ztrátě rodičů, kvůli neschopnosti rodiče starat se, či kvůli svému chování, bývá dítě umístěno do dětského domova. Vznik této situace je častěji způsoben neschopností či nevolí rodiče vychovávat své dítě a pečovat o něj než jeho úmrtím. Během pobytu v dětském domově je dítě pozorováno a rozhoduje se o jeho umístění do následné péče. Jedná se tedy o přechodný pobyt. V této kapitole hovoříme o náhradní rodinné péči (dále NRP), ale existuje také náhradní výchovná péče. Rozdíl mezi nimi je jednoduchý. Pokud hovoříme o NRP, jedná se formu péče o dítě, které je vychováváno náhradními rodiči, to znamená, že je vychováváno v prostředí, které se co nejvíce podobá normálnímu rodinnému životu. Nejčastější formou je adopce, kterou známe také pod názvem osvojení. Kdežto náhradní výchovná péče představuje formu péče o dítě, které nemůže být vychováváno vlastními rodiči ani náhradními, tudíž zůstává v ústavní péči, což jsou nejčastěji dětské domovy, kde je vychováváno až do jeho dospělosti (Matějček, 1999).

Velkou roli při NRP hraje orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), který dle zákona č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí uvádí, že sociálně-právní ochrana dětí představuje ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ať už rodiči vlastními či náhradními. Snaží se o obnovení narušených funkcí rodiny tak, aby došlo k správnému vývoji dítěte a nedocházelo nadále

k jeho ohrožení. Pokud sanace rodiny není možná, zajišťuje OSPOD náhradní rodinné prostředí, kde může být dítě důstojně a řádně vychováno (Zákony pro lidi, 1999).

2.3.1 Adopce

Jak již bylo zmíněno, existuje několik forem náhradní rodinné péče, přičemž jedna z nich je právě adopce neboli osvojení. „*Při osvojení přijímají manželé či jednotlivci opuštěné dítě za vlastní a mají k němu stejná práva i povinnosti, jako by byli jeho rodiči*“ (Matějček, 1999, s. 33). V tomto případě rozdíl mezi slovem „vlastní“ a „nevlastní“ ztrácí význam. Dítě také získává jméno po nových rodičích (Matějček, 1994). Jedná se o jednu z nejdokonalejších forem náhradní péče vůbec. Samozřejmě aby si manželé mohli osvojit nezletilé dítě, není to jen tak, jelikož o osvojení rozhoduje soud. Rozhodnutí je ale vyřčeno po uplynutí třech měsíců, kdy se manželé o dítě starají na vlastní pěst. V tomto období jsou rodiče vystaveni zkoušce, kdy mají možnost ukázat soudu, že právě oni jsou hodni být rodiči danému dítěti. Pokud uspějí, získávají práva a povinnosti rodičů, dítě ponese stejné příjmení, a tudíž vzniká mezi jedinci příbuzenský vztah (Matějček, 1999). Po celou dobu procesu je na prvořtím místě vždy dítě, tzn. vše, co děláme, jak jednáme a rozhodujeme, musí být vždy v souladu s jeho přáními a potřebami, proto je velice důležité při hledání osoby, do jejichž rukou bude dítě svěřeno, si uvědomit, že nehledáme dítě pro rodiče, ale naopak rodiče pro dítě. Samozřejmě poté co soud rozhodne o osvojení dítěte, neznamená to, že rozhodnutím o novém rodinném svazku péče končí, nýbrž tímto bodem péče začíná. Ovšem v tomto případě se nejedná o péči v rámci rodiny samotné, ale o péči, jenž poskytuje stát (Schneiberg, 2012).

V České republice existují dvě formy adopce, a to zrušitelná a nezrušitelná. Když se podíváme na adopci zrušitelnou, znamená to, jak už napovídá samotný její název, že může být za daných podmínek zrušená. Tento typ nese jeden zásadní rozdíl od adopce nezrušitelné, a to, zda v rodném listě dítěte jsou zapsáni rodiče biologické či osvojitelé. V tomto případě v rodném listě zůstávají zapsáni rodiče biologické, ač veškeré práva a povinnosti vůči nim zanikají a spadají na osvojitele. Hojně se tato adopce využívá pro osvojení dítěte mladší jednoho roku, neboť nezrušitelně může jedinec osvojit dítě starší jednoho roku. Abychom mohli hovořit o adopci nezrušitelné, v tomto případě se adoptivní rodiče neboli osvojitelé zapisují do rodného listu dítěte namísto biologických rodičů, a tak jim náleží veškerá práva a povinnosti. Nemusí se zpravidla jednat o manželský pár, kdo osvojuje dítě, ale můžeme se také setkat s možností, kdy manželka či manžel touží osvojit si dítě svého partnera (Matějček et al., 1999).

2.3.2 Adopce homosexuálními páry

Od roku 2016 Ústavní soud svolil adopci homosexuálním párům, kteří jsou v registrovaném partnerství. Adopce sice možná je, ovšem s menším zádrhelem, lze adoptovat pouze jedním z páru, tzn. že jeden z partnerů je brán jako rodič dítěte, ovšem druhý nikoliv. Jelikož je partner rodiče dítěte právně brán jako cizí člověk, nese to svá úskalí v určitých situacích. Možná proto bylo v České republice během dvou let od roku 2016 podáno pouze 7 žádostí o adopci. Homosexuálové čekají na uzákonění adopce oběma partnery, také čekají na uzákonění uzavírání manželství, které sebou nese více práv a povinností nežli registrované partnerství (Volfová, 2018).

Odborníci jsou toho názoru, že pro dítě je nejdůležitější láska a péče, kterou dostává, sexuální orientace rodiče nemá na dítě žádný vliv. Ředitelka Institutu náhradní rodinné péče PhDr. Petra Winnette, PhD řekla, že *„Dítě pro svůj zdravý vývoj a štěstí potřebuje dostatečně dobré rodiče, kteří ho milují a věnují se mu, správně ho vedou a jsou mu bezpečnou základnou pro život. Takovou rodičovskou péčí a výchovu mohou dávat úplně stejně otec a matka jako dvě matky nebo dva otcové,“* (Proud, 2016). K danému tématu se vyjádřil i vedoucí katedry psychologie Masarykovy univerzity prof. Zbyněk Vybíral, který řekl, že *„stejnopohlavní pár, ať se nám to líbí nebo ne, může být zdravější, šťastnější, a pro dítě přínosnější než rodičovský pár heteropohlavní. Ale také nemusí. Apriorní zobecnění vyvozená jen na základě pohlaví, pokud je mi známo, psychologie nepotvrdila“* (Proud, 2016).

Dva nejznámější homosexuálové, alias „dva tátové“, kteří jsou již v registrovaném partnerství tvrdí, že není rozdíl mezi tradiční a tzv. duhovou rodinou, všichni řeší stejné problémy ohledně dětí, ať už to jsou rostoucí zoubky, první krůčky, pomáhání s úkoly apod. Jedná se o partnery, jejichž cesta nebyla jednoduchá, co se adopce dětí týče, momentálně ale vychovávají dvě holčičky, přičemž každý z partnerů má v péči jednu dcerku. Svým příběhem se snaží inspirovat jiné stejnopohlavní páry, ale také bojují za práva jako je uzavření manželství či adopce oběma partnery (Houdek, 2018).

Lidé, jenž považují homosexualitu za nepřirozenou a nežádoucí, byli proti registrovanému partnerství a bezpochyby také proti adopci. Naopak zastánci, kteří si mysleli, že homosexuálům o adoptování dětí a tvoření rodin nejde, si postupem času uvědomili, že tomu tak není. Poskytnutí rodičovských práv je zásadní vyjádření plnohodnotnosti jejich lidství, jelikož oni jsou stejně způsobilí být rodičem, jako každý jiný člověk (Sokolová, 2004).

Touto problematikou se také zabývala Cambridgeská studie ve Velké Británii, kde byla adopce uzákoněna v roce 2002. Zde mohou děti osvojit jak sezdané, tak nesezdané páry. Výchova lesbickými matkami je častější než výchova homosexuálními otci. Obecně je vzácné, že primárními pečovateli dítěte jsou otcové heterosexuální nebo homosexuální. Tato studie zkoumala rodiny, ve kterých děti žijí již od raného dětství. Zaměřovala se na rodiny s homosexuálními otci, lesbickými matkami a heterosexuálními rodiči. Studie kladla důraz na kvalitu vztahů mezi rodiči a dětmi, rodičovskou pohodu a psychologický vývoj dítěte. Celkově studie nezjistila velké rozdíly mezi

jednotlivými typy rodin. Heterosexuální rodiče měli mírně vyšší tendenci k problémům než homosexuální rodiče. Také se ukázalo, že heterosexuální matky mají větší pravděpodobnost výskytu symptomů deprese než homosexuální otcové. Lesbické matky jsou na tom stejně jako heterosexuální. Ovšem psychiatrické hodnocení bylo velice pozitivní. Přestože jedním z předsudků je, že dítě vychovávané stejnopohlavními páry nemá zdravý vývoj, toto hodnocení tento předsudek vyvádí z omylu. Vztahy mezi dítětem a rodičem byli velice pozitivní jak u heterosexuální rodiny, tak homosexuální. „*Myslím, že si vedeme skvěle, že jsme si vytvořili krásný vztah. Líbí se mi fakt, že mě chce u sebe, když něco dělá. Když něco dokončí, chce mi to ukázat. Myslím, že je skvělé, že s námi chce trávit čas, chce nás u sebe, nechce si hrát sám ale s námi. Myslím, že je to krásný vztah.*“ svěřila se jedna z lesbických maminek (Mellish et al, 2013, s. 10).

Rodinný život je pro děti velmi podobný, bez ohledu na sexuální orientaci rodičů. Hlavním důvodem adopce, jak uvedli jednotliví respondenti, je především silná touha stát se rodičem. „*Od 12 let jsem věděl, že budu mít děti,*“ uvedl homosexuální tatínek. Adopce nejenom přinesla příležitost naplnit jejich touhu stát se rodiči, ale stejnopohlavním párům přinesla i výhodu rovnosti. I přesto, že si homosexuální rodiny uvědomovaly výzvy, které je i jejich děti čekají, cítili, že jejich děti jsou plně vybavené se vypořádat s připomínkami. Také věří, že jejich děti mají výhodu, protože díky jejich rodině jsou tolerantnější ke svému okolí a jinakosti. „*Vždy mě pohladí a čtou mi příběhy,*“ řekl Aron, 4letý syn homosexuálních otců. „*Všichni se o mě starají,*“ zmínila osmiletá Eve, dcera lesbických matek (Mellish et al, 2013, s. 39).

Když se stejnopohlavní páry stanou rodiči, setkávají se s diskriminací, homofobií a heterosexismem. Musí se vyrovnat řadě prvků jako touze žít otevřeně vlastní život, tak aby se děti nestyděly za svou rodinu, ale také touze chránit své děti před diskriminací a respektovat jejich soukromí. Homosexuální rodiče používají k řešení všudypřítomné diskriminace, homofobie a heterosexismu různé strategie, které jsou kvalifikovány jako pasivní nebo selektivní odhalení. Pasivní odhalení je spjato s konkrétním kontextem. I přesto, že jsou připraveni v případě potřeby odhalit svou sexuální orientaci, neposkytnou ji, dokud se dotyčný nezeptá. Toto odhalení platí převážně u lidí, které jedinec vidá příležitostně. Co se týče selektivního odhalení, také závisí na mnoha faktorech. Například v rámci školy, kam dochází jejich dítě, záleží na obecné politice školy v oblasti začleňování menšin, stupeň otevřenosti v komunikaci s učiteli a celkové vnímání citlivosti školy vůči homoparentským rodinám (Greenbaum, 2014).

Argumenty pro a proti

V Duelu týdeníku Dotyk se psycholožka Olga Trampotová vyjádřila k adopci stejnopohlavními páry. Přichází s argumenty, které jsou pro, aby gayové a lesbičky měli možnost adoptovat dítě jako pár, nikoliv jako jednotlivec. Jeden z důvodů je, že děti mají právo vyrůstat v láskyplném prostředí, které zajišťuje veškeré jejich potřeby, ať už emocionální, kognitivní či sociální. Bohužel tyto potřeby

ústavní výchova není schopna naplnit tak, aby došlo ke zdravému vývoji dítěte. Také zmiňuje, že rodina je důležitá pro zdravý vývoj dítěte a nezáleží na tom, jakou strukturu rodina má. Mnohem důležitější než, kdo rodinu tvoří, jsou právě vztahy a dynamika mezi jednotlivými členy. Psychologie tvrdí, že neexistuje rozdíl mezi dětmi vyrůstající v heterosexuální rodině a dětmi vyrůstající v rodinách homosexuálních. Touto problematikou se zabývala Americká akademie pediatriů v roce 2006, která zmiňuje, že existuje dostatek důkazů pro to, že děti, jež jsou vychovávány homosexuálními rodiči, jsou na tom stejně dobře jako děti heterosexuálních rodičů. Můžeme tedy říct, že sexuální orientace rodiče nijak neovlivňuje zdravý emoční, psychosociální a behaviorální vývoj dítěte. Důležitý je také pocit bezpečí pramenící z jisté citové vazby vedoucí ke zdravému vývoji dítěte, který nalezneme spíše u rodiče bez ohledu na jeho sexuální orientaci než v ústavní péči. Větší roli, než je sexuální orientace hrají osobnostní rysy potencionálního rodiče. Mezi ně můžeme řadit empatii, vnitřní integritu, komunikační schopnosti, vřelost, ale také dynamiku mezi partnery, motivaci k adopci, rodinné zázemí apod. Pokud homosexuální pár bude splňovat veškeré požadavky stejně jako heterosexuální pár, neexistuje důvod, který by jim měl bránit v adopci dítěte. V ČR sice je adopce umožněna jak svobodným párům, tak sezdaným, ale pokud vstoupí do registrovaného partnerství, nemohou dítě osvojit jako pár. Z odborného hlediska je toto právní ustanovení diskriminační a nemá žádný odůvodnitelný argument. Navíc na rozdíl od heterosexuálních partnerů mají homosexuální páry z důvodů nelehké cesty k rodičovství tento krok více promyšlený. Zvažují roli rodičovství po zhodnocení všech argumentů pro a proti, kdy jsou na tuto roli připraveni přes všechny kritické připomínky okolí. Samozřejmě existují i jiné cesty, jak si opatřit dítě mimo adopci. V zahraničí, nikoliv u nás, mohou gayové využít služeb náhradních matek či dárek vajíček, což je stále spekulativní v rámci etiky ať už z pohledu ženy, která dítě nosí, tak samotného dítěte. Každopádně v rámci novely občanského zákoníku se uvažovalo nad možností osvojení dítěte partnera v registrovaném partnerství pouze v případě, je-li jeden z partnerů biologický rodič (Tramptová, 2019).

Existují také argumenty, které jsou proti adopci homosexuálními páry. Homosexuální páry mohou mít fyzicky dítě stejnou měrou jako páry heterosexuální, tudíž co se negativních argumentů týče, hlavním důvodem nesouhlasu jsou společenská rizika. Jak už bylo řečeno, rodina je kulturně a historicky podmíněna a není podmíněna biologickou podstatou reprodukce. Pod pojmem společenská rizika si můžeme představit rodinnou výchovu a poskytování prostředí pro zdravý vývoj dítěte. S tím je spjata absence pohlavních rolí, kdy dítě bude mít problém se sexuální identitou, neboť nevidí interakci obou pohlaví. Nicméně interakci obou pohlaví může dítě vidět u babičky a dědečka, tety a strýčka, v televizi, všude v okolí. Jako nejčastější argument proti homoparentalitě je jejich utrpení a narušení jejich psychického vývoje. Obavy jako odmítavé výroky ve škole a v práci, nepochopení, posměšky či překážky ze strany úřadů, tím opravdu jedinci mohou trpět. Nicméně tato traumata se nerodí uvnitř rodiny, ale je to důsledek homofobie společnosti. (Sokolová, 2004).

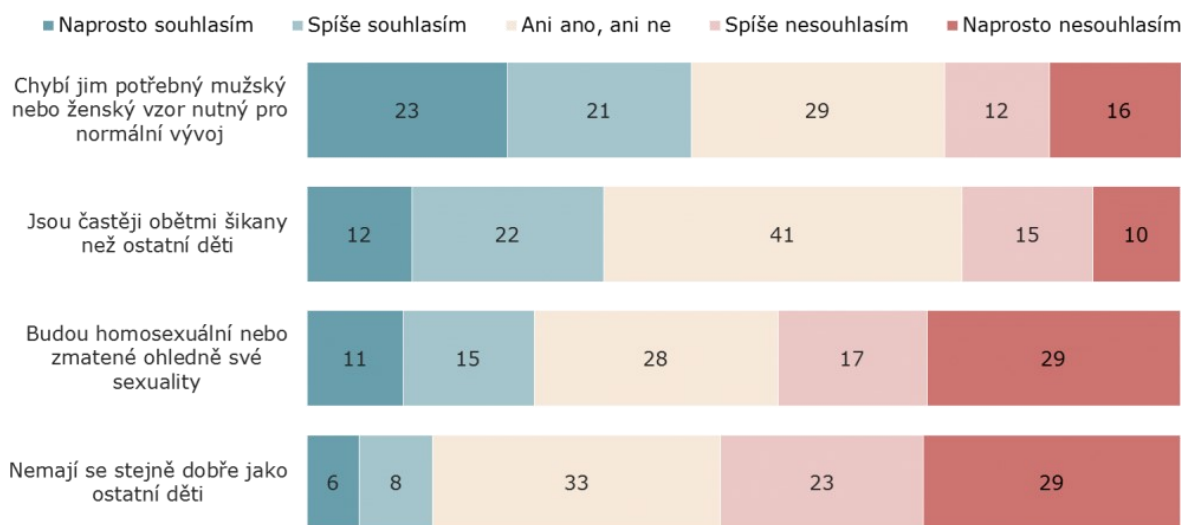
Pokud chceme, aby párové soužití bylo zachováno a podporováno ve společnosti jako základní jednotka pro organizaci státu a společnosti je potřeba, aby pro homosexuální páry a heterosexuální páry byly stejné legislativně právní předpisy. Podobně se můžeme zamyslet nad argumentem rasově smíšených manželství v minulosti. Sexuální vztah a zejména manželství bylo považováno mezi bělošskou a černošskou rasou za úplné tabu, ale také za kriminální čin. Bylo to nespolečenské, nepřirozené, zkrátka proti přírodě. Nyní nám to přijde absurdní, jelikož dnes je naprosto běžné uzavírat smíšená manželství. Můžeme tedy říct, že pouze záleží na tom, co v danou dobu společnost považuje za nežádoucí, bohužel homosexualita je neustále pouze tolerována a brána jako výraz etických hodnot (Sokolová, 2004).

3 Centrum veřejného mínění

3.1 Postoje společnosti

Sdružení *J sme fér*, bojuje za práva homosexuálů aneb manželství pro všechny. Zde se můžeme dočíst, že dle sociologických výzkumů a také ankety, které se účastnilo 9 tisíc čtenářů Deník, je většina Čechů a Češek pro uzavírání sňatku mezi stejnopohlavními páry (*J sme fér, 2019*). Poté co došlo k novelizaci zákona o registrovaném partnerství, společnost Stem/Mark zkoumala situaci v České republice. Výzkum, který se konal v roce 2015, se zaměřuje zejména na názor lidí v souvislosti adopce homosexuálními páry či jedinci. Bylo zjištěno, že téměř polovina lidí souhlasí s možností adopce dítěte registrovaného partnera, ovšem co se týče osvojení dítěte z dětského domova, čísla již nejsou tak vysoká. Většina populace také souhlasí s právem lesbických žen mít možnost podstoupit umělé oplodnění. Podrobnější analýza výzkumu ukazuje více informací o rozdílnosti v postojích české populace. Tyto názory se liší z hlediska demografických charakteristik jako je pohlaví či věk respondenta. Ukázalo se, že ženy bývají liberálnější než muži. Také bylo zjištěno, že mladá generace ve věku 15-29 lety bývá shovívavější, než generace ve věku nad 45 let, která je více konzervativní. Jak již bylo zmíněno, Bible homosexualitu neodsuzuje, ale také neschvaluje. Dle výzkumu toto tvrzení bylo potvrzeno, jelikož věřící osoby, zejména ti, kteří se hlásí k církvi či náboženské skupině nesouhlasí s uznáním práv homosexuálům. Samozřejmě rozhodnutí, zda souhlasit s právy uzavírání sňatků, adoptování dítěte partnera nebo dítěte z ústavní péče, nese to sebou řadu pro a proti. Lidé se mohou potýkat s různými obavami, proto zaujímají nesouhlasný postoj. Výzkum zjistil, že populace má největší strach z toho, že dítě, jenž je osvojené homosexuálním párem, bude mít narušený normální vývoj z důvodu absence mužského či ženského vzoru. Třetina respondentů také věří, že dítě se stane terčem šikany. 29 % populace se strachuje, aby dítě, které je vychováváno homosexuály nebylo také homosexuální, či nebylo zmatené co se jeho sexuality týče (Stemmark, 2015).

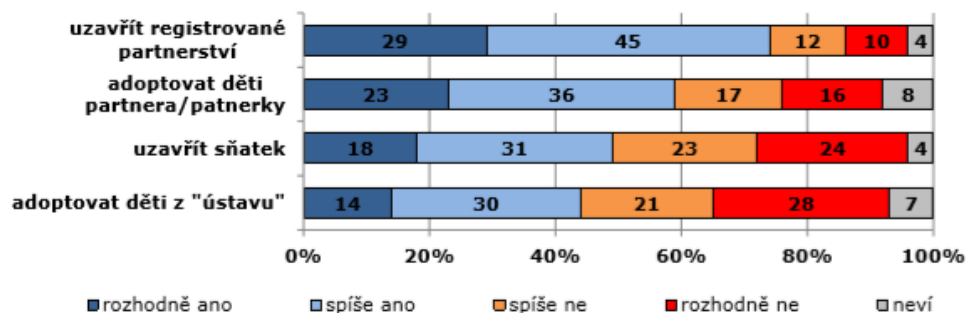
Obavy o blaho dětí vyrůstajících s homosexuálními rodiči

ZDROJ: STEM/MARK, internetová populace ČR 15-59, N=510, únor 2015

Centrum pro výzkum veřejného mínění, kterým se zabývá Sociologický ústav AV ČR, každý rok dělá šetření týkající se názorů české veřejnosti v oblasti politických, ekonomických a společenských témat. Jedním z témat, kterým se Centrum pro výzkum veřejného mínění zabývá, jsou také práva homosexuálů. Toto šetření zahrnuje otázky, které zjišťují toleranci společnosti k právům homosexuálně orientovaných mužů a žen. Zkoumá názor lidí, zda podporují rovnost homosexuálních párů s heterosexuálními na základě dovození uzavírání sňatku, adoptování dítěte svého partnera, a tudíž podílu na jeho výchově či adoptování dítěte z dětského domova. (Sociologický ústav AV ČR, 2020).

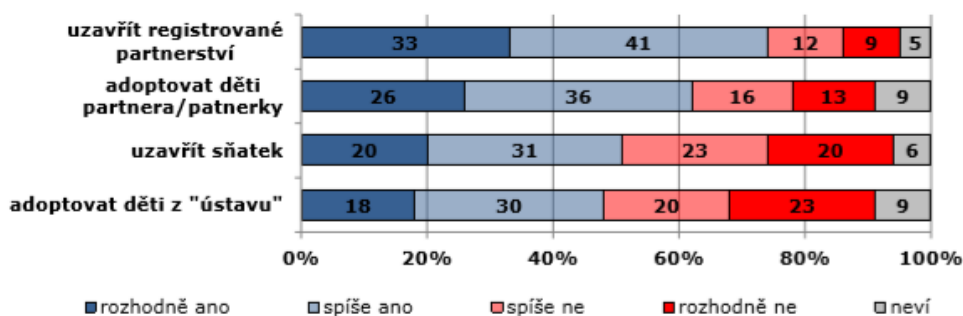
Výsledky výzkumů Centra pro výzkum veřejného mínění od roku 2015 až po rok 2019 budou následně srovnány s výsledky výzkumu v praktické části bakalářské práce. Jak již bylo zmíněno, v šetření byly lidem kladeny otázky ohledně jejich tolerance vůči homosexuálním párům a zjišťovány názory, zda mají mít právo na uzavírání sňatků a adopci dítěte partnera či z ústavní péče. Jelikož je práce zaměřena na adopci homosexuálními páry, jsou popsány pouze hodnoty z let, týkající se adopce konkrétněji. Jednotlivé odpovědi jsou ovlivněny demograficky i geograficky.

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 5. 2015, 1043 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

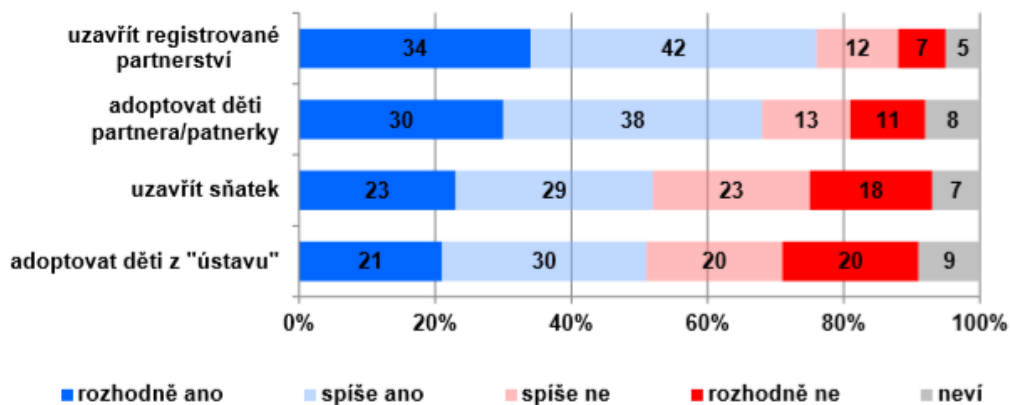
Celkem 1043 respondentů se účastnilo šetření veřejného mínění v roce 2015. Toto šetření bylo pozitivní ohledně práv homosexuálních párů. Po sečtení jednotlivých výpovědí téměř tři pětiny podpořilo právo adopce dítěte svého partnera, což činí 59 % respondentů. V opozici byla jedna třetina, tedy 33 %, která toto právo nepodporuje. Zatímco v otázce adopce z ústavní péče lze zaznamenat vyšší procento nesouhlasných názorů, a to v případě 49 % respondentů, přičemž 44 % souhlasí (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2015).

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

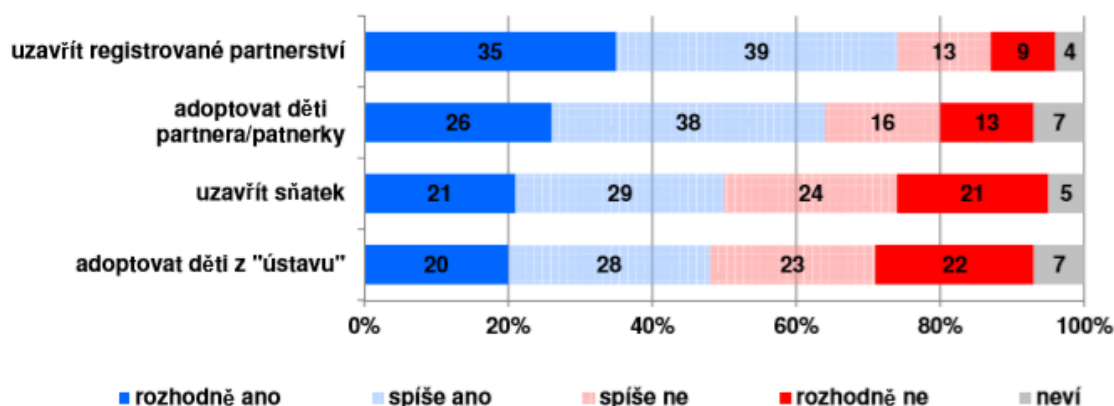
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V roce 2016 se počet zúčastněných snížil na číslo 1005. Šetření zaznamenalo převahu souhlasných odpovědí, co se týče adopce dětí partnera či partnerky, který se podílí na jejich výchově, a to více jak tři pětiny české veřejnosti (62 %). Pouze necelá třetina (29 %) se stavěla proti. V otázce adopce dítěte z institucionální péče byly hodnoty téměř podobné. I tak, ale odpověď dovolující adopci z dětských domovů apod. zvolilo 48 % respondentů, vzdorující postoj zaujímalo 43 % (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2016).

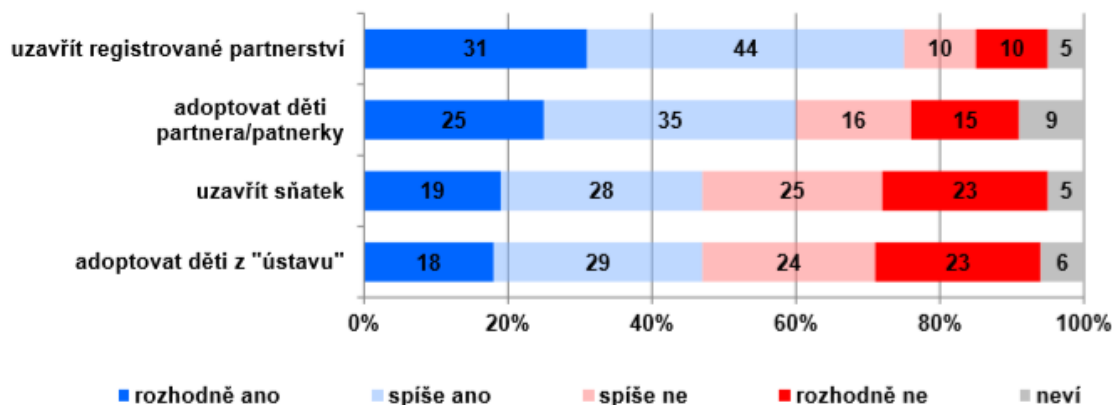
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V dalším roce, kdy se dotazníků zúčastnilo 1019 respondentů, byl zaznamenán mírný nárůst v případě adopce dítěte partnera/partnerky. 68 % lidí souhlasilo, zatímco skoro čtvrtina respondentů (28 %) podobně jako v předchozím roce nesouhlasila. Souhlasných odpovědí přibylo také v případě adopce z institucionální péče, s kterou souhlasilo v tomto roce 51 % dotázaných, v případě nesouhlasu došlo k poklesu o 3 % (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2017).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 24. 5. 2018, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Rok 2018 přinesl opět pokles a nabyl hodnot podobných jako v roce 2016. Šetření se zúčastnilo 1008 respondentů. Celkem 64 % dotazovaných občanů souhlasí s adopcí dítěte svého partnera, což je o 2 % více, než bylo v roce 2016, ale o 4 % méně, než jako tomu bylo v předešlém roce. Stále je ale více kladných odpovědí nežli těch záporných, kterých bylo ve výsledku pouhých 29 %. K poklesu došlo i u souhlasných odpovědí v rámci adopce z ústavní péče, s kterou se ztotožňuje 48 % respondentů, naopak přibylo těch, kteří s tímto právem nesouhlasí, a to 45 % občanů (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2018).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 4. – 14. 5. 2019, 1026 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

I přesto, že květen 2019 ztratil 4 % lidí, i tak dosáhl nadpoloviční převahy souhlasných odpovědí ohledně práva adoptování dítěte svého partnera nebo partnerky. Toto právo nepodporuje 31 % občanů. Adopce dítěte z institucionální péče byla podporovaná 47 % respondentů, ale stejný počet proti ní protestuje. Celkem se v roce 2019 zúčastnilo 1026 respondentů. (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2019).

K právům homosexuálních mužů a žen se přijatelněji staví zejména ženy a lidé ve věkovém rozmezí 15 až 44 let. Lidé, kteří jsou spokojeni a šťastní ve svém životě také podporují tyto práva. Podpora byla zaznamenána také u lidí středové a pravicové politické orientace. Obecně se kladně staví k těmto právům lidé, jež mají ve svém okolí někoho s homosexuální orientací. Naopak podporu nenalezneme u lidí starších 60 let, většinou se jedná o důchodce, kteří se hlásí k levicové politické straně. Převážně to jsou lidé nespokojení se svým životem a nemají ve svém okolí nikoho, kdo by se hlásil k homosexuální orientaci. (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2019).

Tabulka 1b: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání 2013 až 2019 v %)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
uzavřít registrované partnerství	72/23	73/23	74/22	74/21	76/19	74/22	75/20
uzavřít sňatek	51/44	45/48	49/47	51/43	52/41	50/45	47/48
adoptovat děti	34/57	-	-	-	-	-	-
adoptovat děti partnera/partnerky	-	58/32	59/33	62/29	68/24	64/29	60/31
adoptovat děti z institucionální péče	-	45/48	44/49	48/43	51/40	48/45	47/47

Poznámka: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ a součtem odpovědí „rozhodně ne“ a „spíše ne“. Dopočet do 100 % u jednotlivých položek v každém roce tvoří odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 4. – 14. 5. 2019, 1026 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Po srovnání výzkumů mezi roky 2013 až 2019 je zřejmé, že právo na registrované partnerství je celkem stabilní. Právo na uzavírání sňatků nezaznamenávalo vysoké výkyvy. Ovšem z roku 2017 na rok 2019 je viditelný nárůst nesouhlasných odpovědí o 7 % pokles souhlasných odpovědí o 5 %. Do roku 2014 se adopce zkoumala obecně jako jedno právo, poté toto zkoumání bylo rozlišeno na adopci dítěte partnera či partnerky a na adopci dítěte z institucionální péče. Lze říct, že pozitivněji se lidé staví k adopci dětí druhého partnera. Velký rozdíl můžeme opět vidět mezi rokem 2017 a 2019. V roce 2017 lze vidět nejvyšší hodnoty v podpoření práva na adopci dítěte jak partnera, tak z ústavní péče. Ovšem v roce 2019 je zaznamenán velký rozdíl, neboť došlo k poklesu o 8 % adopce dítěte svého partnera a o 4 % práva na adopci dítěte z ústavní péče. Obecně lze ale říct, že dle veřejného mínění převažují souhlasné hodnoty ve všech právech homosexuálních mužů a žen (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2019).

4 Metodologie

4.1 Cíl výzkumu

Empirická část bakalářské práce se zabývá veřejným míněním dnešní společnosti, v oblasti rodičovství homosexuálních párů. Cílem bylo zjistit, jaký pohled zaujímá společnost k této problematice. Téma homosexuality je v dnešní době stále diskutované téma, zejména problematika osvojování dětí partnery stejného pohlaví. Prostřednictvím dotazníkového šetření se mělo zjistit, zdali se názory ve společnosti proměnily a jaké převládají v současné době a také jak se k této problematice staví například mladá generace oproti staré. Výzkumy Sociologického ústavu AV ČR z roku 2015 až 2019 zabývající se veřejným míněním společnosti každoročně prozkoumávají postoje společnosti k právům homosexuálů, jež jedním z práv je zmíněná adopce. Tiskové zprávy s výsledky těchto výzkumů, byly srovnány s daty získanými z dotazníkového šetření této práce.

4.2 Metodika výzkumu

K získání dat pro zodpovězení základní výzkumné otázky bakalářské práce, byl zvolen kvantitativní výzkum. Cílem získaných dat bylo zjistit, jaký pohled má populace na rodičovství homosexuálních párů napříč generacemi. Bylo potřeba získat co největší počet respondentů, jak mladé generace, tak staré a zjistit jejich postoj na danou problematiku, a tak byl jako nejvhodnější shledán kvantitativní výzkum.

V této bakalářské práci byl metodologickým nástrojem dotazník, který byl zvolen z důvodu rychlého sběru dat v krátkém časovém úseku. Odpovědi respondentů byly sbírány formou anonymního dotazníku vlastní tvorby, k jemuž vytvoření byly využity internetové stránky Survio.cz. K vyhodnocení dat bylo potřeba alespoň 100 dotazníků, přičemž bylo důležité získat dostatečné množství odpovědí jak od mladých lidí, tak od lidí starších 50 let, ovšem sběr dat byl zaměřen na lidi starší 18 let. Dotazník obsahoval 28 otázek, prvních 5 otázek bylo identifikačního charakteru jako pohlaví, věk respondentů či maximální dosažené vzdělání apod. Otázky 6-17 se vztahovaly k tématu homosexuality, zejména jaký postoj k ní lidé zaujímají obecně a jaký postoj mají k homosexuálním lidem. Zbylé otázky 18-28 se zaměřovaly na samotnou adopci dětí homosexuálními páry, zda respondenti s touto alternativou souhlasí či nikoli. Dotazník byl na sociálních sítích zveřejněn 18. února 2020 a dostupný pro jeho vyplnění byl měsíc.

Homosexualita a adopce s ní spojená je stále i po několika dekádách kontroverzním tématem a diskuse kolem ní se různě vyvíjí, výsledků se ovšem stále nedostává. To bylo hlavním podnětem k napsání této práce, zjistit jaký je postoj společnosti na počátku nové dekády a jak se názor liší napříč generacemi, zdali představuje postoj mladé generace nějaký posun kupředu.

Hlavní výzkumnou otázkou bylo zjistit názory tří zvolených věkových kategorií na adopci dětí homosexuálními páry.

Jsou stanovené dvě základní výzkumné roviny:

1) Jak vnímají respondenti tří generací homosexualitu?

2) Jaký postoj mají respondenti tří generací k adopci dětí homosexuálními páry?

Stanovené hypotézy:

Hypotéza č. 1: Respondenti nad 51 let odsuzují homosexualitu více, než respondenti do 25 let.

Hypotéza č. 2: Respondenti hlásící se k náboženské víře méně tolerují homosexualitu než respondenti bez náboženského přesvědčení.

Hypotéza č. 3: Věková skupina respondentů do 25 let je v názoru na výchovu dětí homosexuály tolerantnější než věková skupina 26-50 let.

Hypotéza č. 4: Respondenti více souhlasí u homosexuálních párů s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů než s adopcí dítěte z ústavní péče.

Hypotéza č. 5: Respondenti ve věku 26-50 let se více domnívají, že výchova homosexuálními rodiči ovlivní následně sexuální orientaci dítěte, než respondenti do 25 let.

Hypotéza č. 6: Muži ve věku 26-50 let si myslí, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit sexuální orientaci dítěte více než ženy ve věku 26-50 let.

Hypotéza č. 7: Ženy více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuálové zajistí špatný vývoj dítěte než muži.

Hypotéza č. 8: Respondenti hlásící se k náboženské víře, souhlasí se vznikem zákona o adopci dítěte homosexuálními páry než respondenti bez náboženského přesvědčení.

Charakteristika respondentů

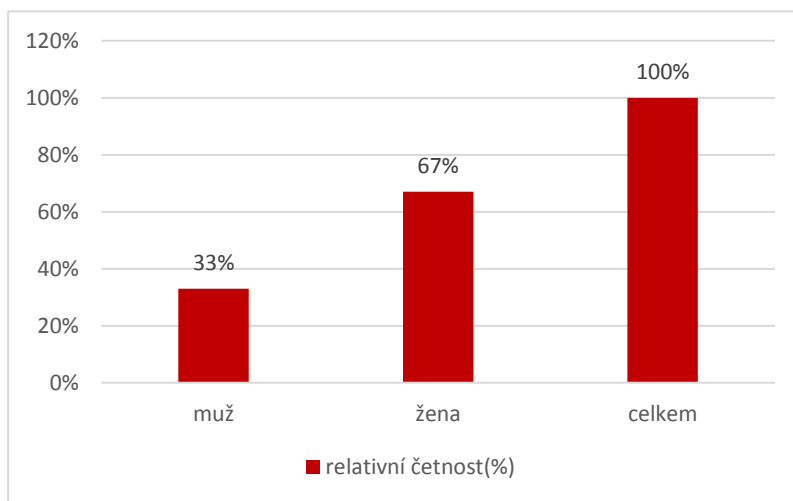
Šetření uskutečněné pomocí dotazníků, spočívá v tom, že se shromažďují odpovědi od určité skupiny lidí, na které je výzkum zaměřen. Prostřednictvím zvolené techniky je možné zodpovědět výzkumné otázky a následně stanovené hypotézy (Punch, 2008). Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na 3 věkové skupiny: do 25 let, v rozmezí 26-50 let a nad 51 let, z důvodu zjištění rozdílnosti jejich postojů. Cílem bylo získat co nejvíce možných odpovědí, proto byl odkaz s vytvořeným dotazníkem vložen na sociální síť Facebook, pomocí níž se mohl dostat k co největší mase lidí za krátký čas, převážně k mladé generaci. Velkou roli zde hrála ochota a solidarita lidí, pomocí níž se dotazník rozšířil ve velké míře mezi další lidi, ať už muže či ženy, heterosexuály i homosexuály, ale také mezi různé věkové kategorie. Dotazník vyplnilo 301 lidí. Bylo potřeba získat odpovědi, ale také od lidí

starší 50 let, kteří se na sociálních sítích již vyskytují v nižší míře. Proto jsem se obrátila na Domov pro seniory Panorama v Tachově, kam jsem nechala zaslat 100 dotazníků v tištěné podobě. Z těchto dotazníků se vrátilo 64 kusů, návratnost tudíž byla 64 %.

4.3 Analýza dat a interpretace výsledků

Data ze sociálních sítí byla sbírána pomocí internetové stránky Survio.cz, pomocí nichž se rovnou analyzovala. Tato analýza byla příliš obecná, a tak byla data vložena do programu Microsoft Excel 2016, kde již bylo pomocí kontingenčních tabulek možné pozorovat rozdíly v názorech různých věkových kategorií, vyznání a pohlaví. K takto připraveným datům byla ručně přidána ještě ta z tištěných dotazníků získaných z Domova pro seniory Panorama a mohlo se začít s řádnou analýzou, neboť kontingenční tabulky již obsahovaly jednotlivé položky, které byly potřebné. Z kontingenčních tabulek byly vytvořeny kontingenční grafy, které byly následně rozebrány a popsány. Relativní četnost (n) byla zaokrouhlena na celá čísla.

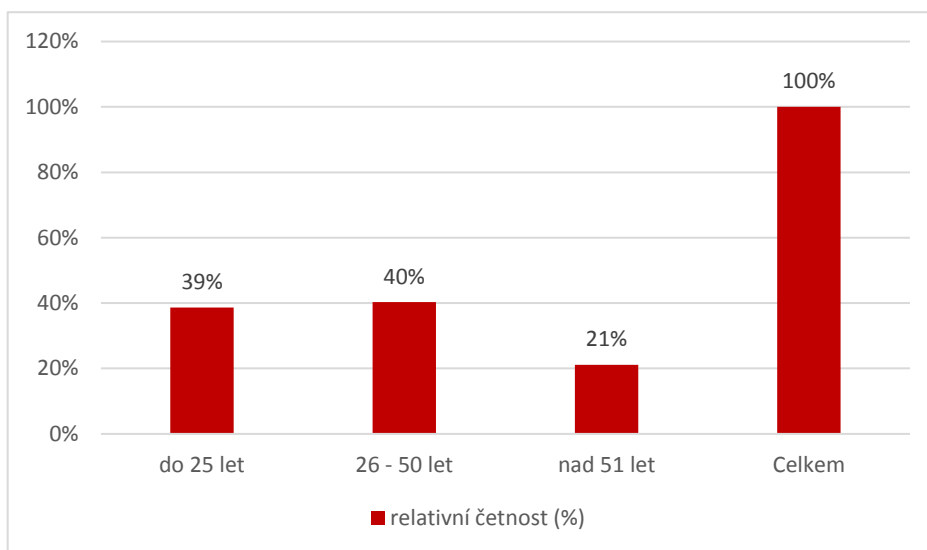
1. Graf: Pohlaví

Zdroj: vlastní

Jak již bylo zmíněno, výzkumu se zúčastnilo celkem 365 respondentů. Z celkového počtu bylo 64 % (244) zastoupeno ženami a téměř o polovinu méně muži, kterých bylo 33 % (121).

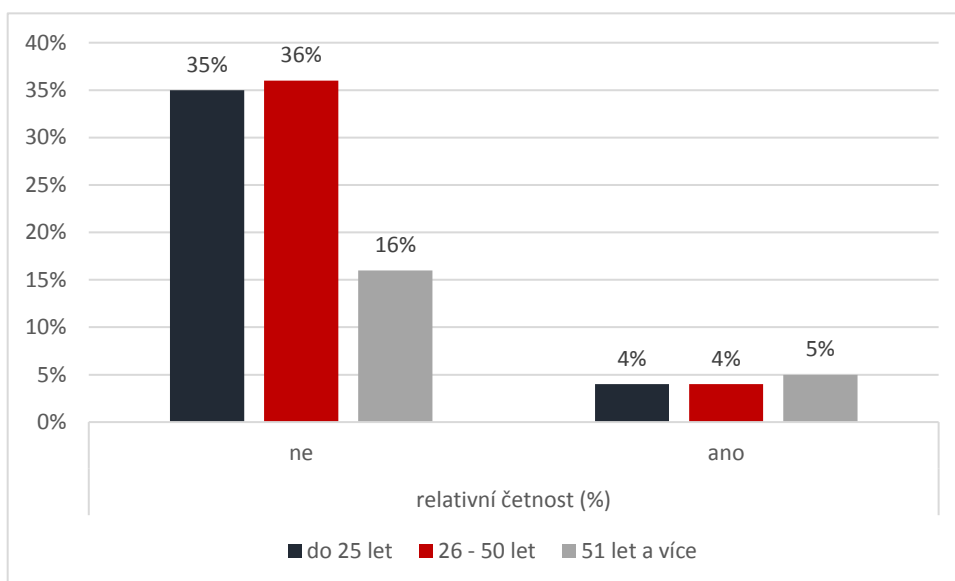
2. Graf: Věk

Zdroj: vlastní

Do dotazníkového šetření se zapojilo 39 % (141) respondentů do 25 let. Zastoupení ve věku 26–50 let bylo 40 % (147) a nejméně početnou skupinou byla starší skupina nad 51 let, a to 21 % (77).

3. Graf: Náboženské vyznání

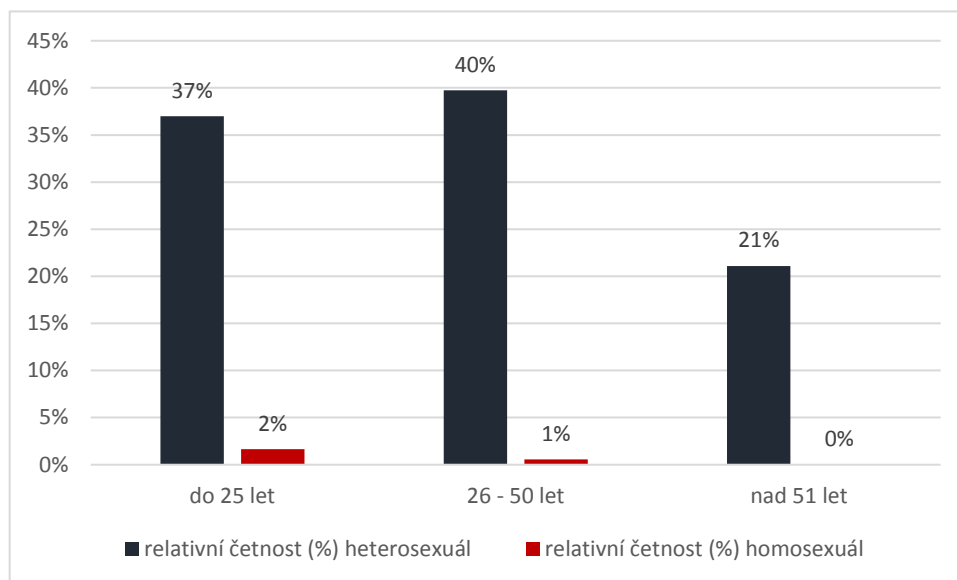

Zdroj: vlastní

V otázce, zda se respondent hlásí k nějaké náboženské víře, valná většina odpověděla, že se nehlásí k žádné víře. Ve věku do 25 let odpovědělo 35 % (127) respondentů ne a pouze 4 % (14) ano. Skupina

od 26–50 let odpovídala podobně jako skupina mladší, 36 % (132) se nehlásí k žádné víře a 4 % (15) ano. I u starší generace většina nevyznává náboženství, a to 16 % (58) a pouze 5 % (19) ano.

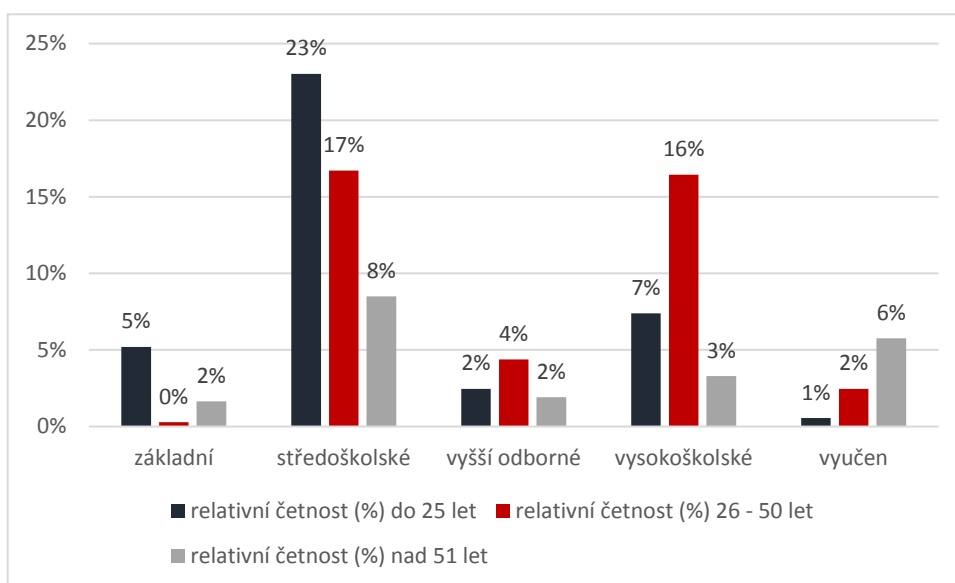
4. Graf: Sexuální orientace

Zdroj: vlastní

Čtvrtá otázka se vztahovala k sexuální orientaci respondentů. Pouhé 2 % (8) lidí z počtu 365 se přiznává k homosexualitě. K heterosexuální orientaci se hlásí 37 % (135) lidí do 25 let, 40 % (145) ze skupiny 26–50 let a 21 % lidí nad 51 let. K homosexualitě se přiznali lidé ve skupině do 25 let, 2 % (6) a také 1 % (2) v letech 26–50 let. Ve skupině nad 51 let není ani jeden respondent homosexuální orientace.

5. Graf: Dosažené vzdělání

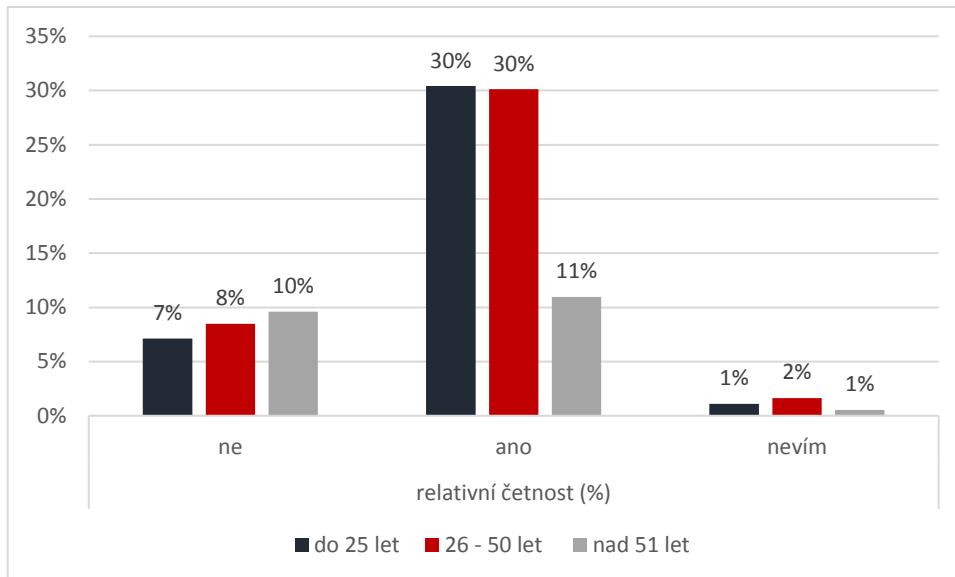

Zdroj: vlastní

Největší podíl zaujímají respondenti, jejichž maximální dosažené vzdělání je ukončené maturitou, a to ve všech věkových kategoriích, 23 % (84) do 25 let, 17 % (61) 26–50 let, 8 % (31) nad 51 let. 7 % (27) dotázaných má vysokoškolské vzdělání do 25 let, 16 % (60) zaujímají respondenti 26–50 let a 3 % (12) respondenti starší 51 let. Základního vzdělání dosáhlo 5 % (19) dotázaných mladší 25 let, 0 % (1) ve věku 26–50 let a 2 % (6) starší 51 let. Vyšší odborné vzdělání dokončily 2 % (9) dotázaných do 25 let, 4 % (16) ve věku 26–50 let a 2 % (7) nad 51 let. Vyučení jsou nejčastěji osoby starší 51 let a to 6 % (21), poté 2 % (9) ve věku 26–50 let a nejméně osoby mladší 25 let zaujímají 1 % (2).

Otázky zaměřené na homosexualitu

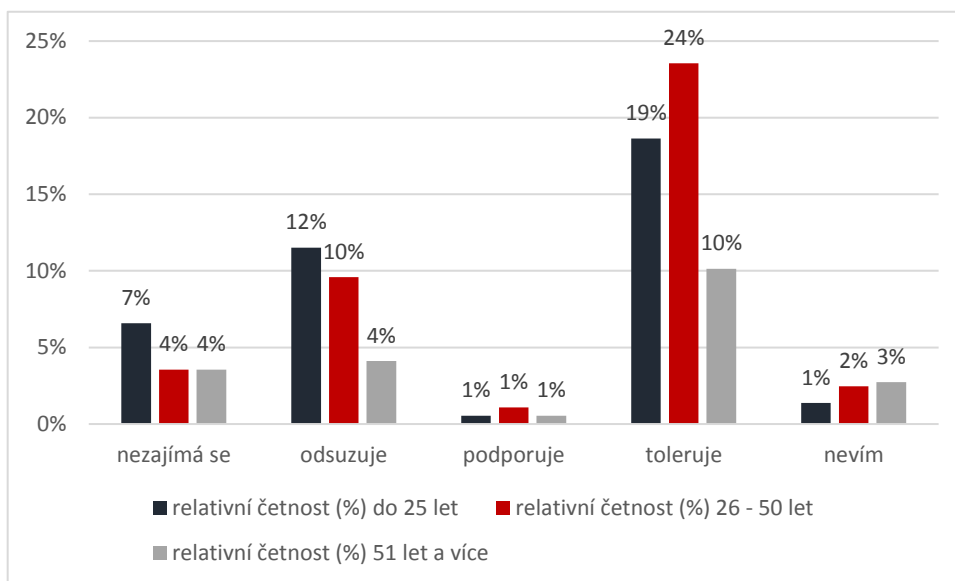
6. Graf: Znáte nějaký homosexuální pár?

Zdroj: vlastní

Šestá otázka zjišťuje, zda respondenti znají nějaký homosexuální pár. Jednoznačně je viditelné, že většina homosexuální pár zná. Do 25 let zná homosexuální pár 30 % (111), 7 % (26) nezná a 1 % (4) vybralo možnost „nevím“. Stejný podíl 30 % (110) zaujímají respondenti 26–50 let, 8 % (31) žádný pár nezná a 2 % (6) neví. I respondenti starší 51 let znají homosexuální pár, a to 11 % (35), naopak 10 % (40) žádný pár nezná a 3 % (12) vybralo možnost „nevím“.

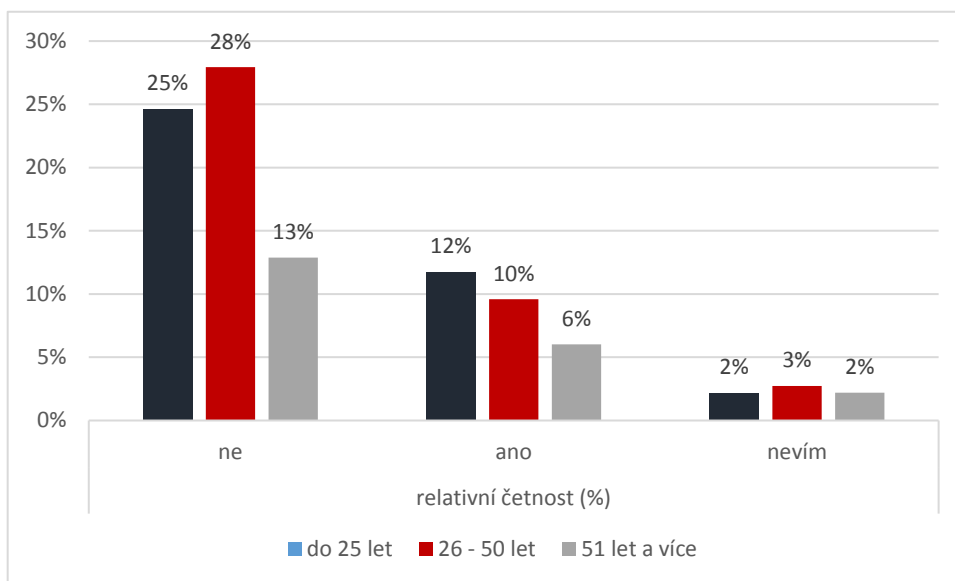
7. Graf: Jak se podle vás na homosexuální pár dívá společnost?

Zdroj: vlastní

Většina respondentů se klání k názoru, že společnost homosexuální páry toleruje. Nejmladší skupina zaujímá tento názor z 19 % (68), 7 % (24) z nich si myslí, že se společnost nezajímá, 12 % (42) si myslí, že je společnost odsuzuje, pouze 1 % (2) naopak, že podporuje a 1 % (5) vybralo možnost „nevím“. Společnost za tolerantní považuje 24 % (86) respondentů ve věku 26–50 let, že se společnost nezajímá, vybrali 4 % (13), 10 % (35) je toho názoru, že společnost tyto páry odsuzuje, jen 1 % (4) považuje společnost za podporující a 2 % (9) neví. 10 % (37) dotázaných starší 51 let považují společnost za tolerantní, 4 % (13) si myslí, že se společnost nezajímá či je odsuzuje (15), pouze 1 % (2) cítí podporu od společnosti a 3 % (10) vybralo možnost „nevím“.

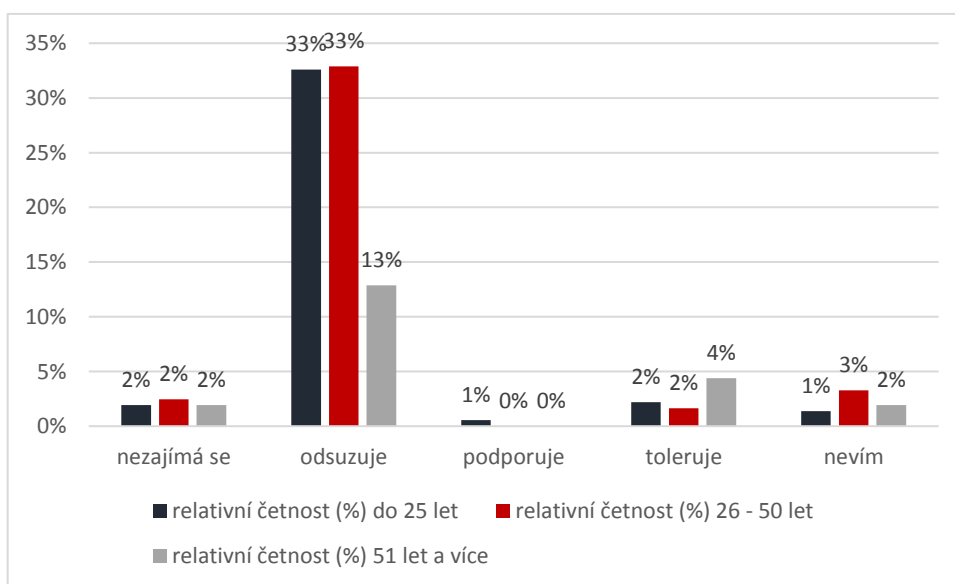
8. Graf: Vnímáte gaye jinak, než lesbičky?

Zdroj: vlastní

Někteří lidé vnímají gaye jinak než lesbičky. Většina dotázaných tyto dvě skupiny vnímá stejně. 25 % (90) mladé generace vnímá gaye a lesbičky stejně, naopak 12 % (43) je vnímá odlišně a pouze 8 % (2) neví. Podobně na tom jsou respondenti ve věku 26–50 let, z nichž 28 % (102) považuje gaye a lesbičky za rovnocenné a 10 % (35) ne, 3 % (10) neví. Také respondenti starší 51 let nevnímají rozdíl mezi nimi a to 13 % (47), opačný názor má 6 % (22) z nich a 7 % (8) neví.

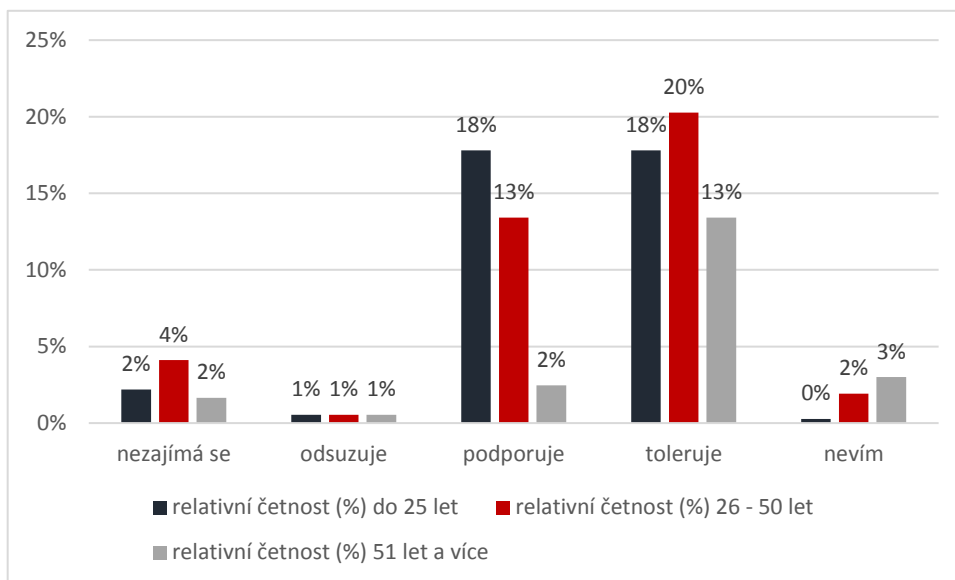
9. Graf: Jaký je podle vás postoj starší generace k homosexualitě?

Zdroj: vlastní

Respondenti mladší 25 let si myslí z 33 % (119), že starší generace homosexuály odsuzuje, 2 % (7) si myslí, že se tato generace o ně vůbec nezajímá, pouze 1 % (2) považuje starší generaci za podporující homosexuální páry, 2 % (8) je považuje za tolerantní a 1 % (5) neví. Respondenti ve věku 26–50 let se z většiny 33 % (120) také klaní k názoru, že starší generace homosexuály odsuzuje nebo se z 2 % (9) o ně nezajímá. Nikdo nepovažuje starou generaci za podporující, ale 2 % (6) jí mají za tolerantní vůči těmto párům a pouze 2 % (7) neví. Také respondenti starší 51 let souhlasí s ostatními skupinami, že je tato generace spíše odsuzující. S tím to názorem se shoduje 13 % (47). Že se společnost nezajímá o tyto páry anebo neví, vybralo 2 % (7) lidí. Možnost podpory nevybral nikdo, naopak tolerování homosexuálních párů si vybrali 4 % (7) respondentů.

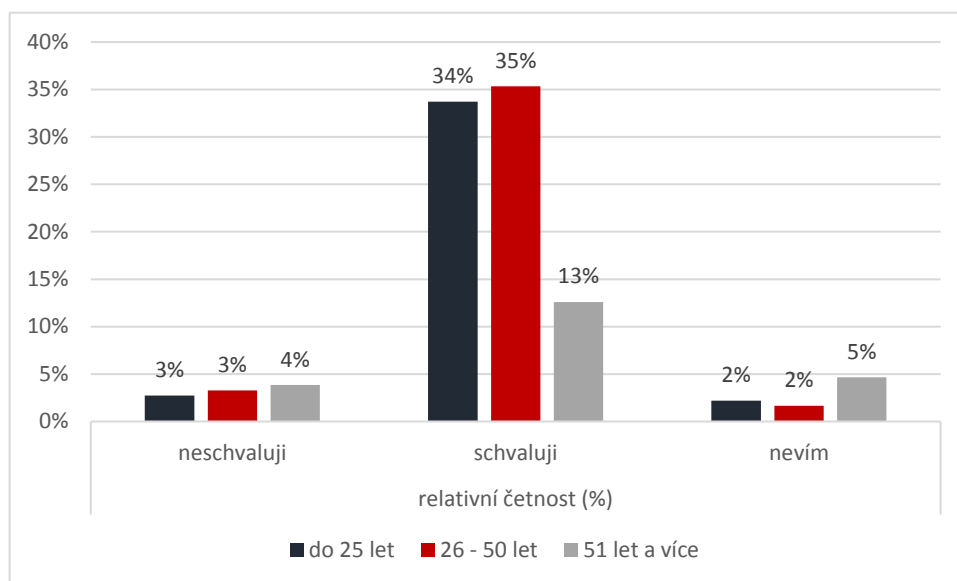
10. Graf: Jaký je podle vás postoj mladé generace k homosexualitě?

Zdroj: vlastní

Oproti názoru na starší generaci, je názor na mladou generaci pozitivnější. V tomto případě je tato skupina považována za tolerantní a podporující homosexuální jedince. Respondenti mladší 25 let souhlasí s tvrzením, že oni jakožto mladá generace jsou tolerantní a podporující, a to celých 18 % (65). Pouze 2 % (8) odpovědělo „nezajímá se“. 20 % (74) dotázaných ve věku 26–50 let považují mladou generaci za tolerantní a z 13 % (49) za podporující vůči homosexuálům. Že se mladá generace o tuto skupinu nezajímá si myslí 4 % (15) či, že je odsuzují 1 % (2). Možnost „nevím“ vybrali 2 % (7). Také skupina nad 51 let považuje z 13 % (49) za tolerantní, z 2 % (9) za podporující a 1 % (2) odsuzující. Nezájem vybrali 2 % (6) a možnost „nevím“ 3 % (11).

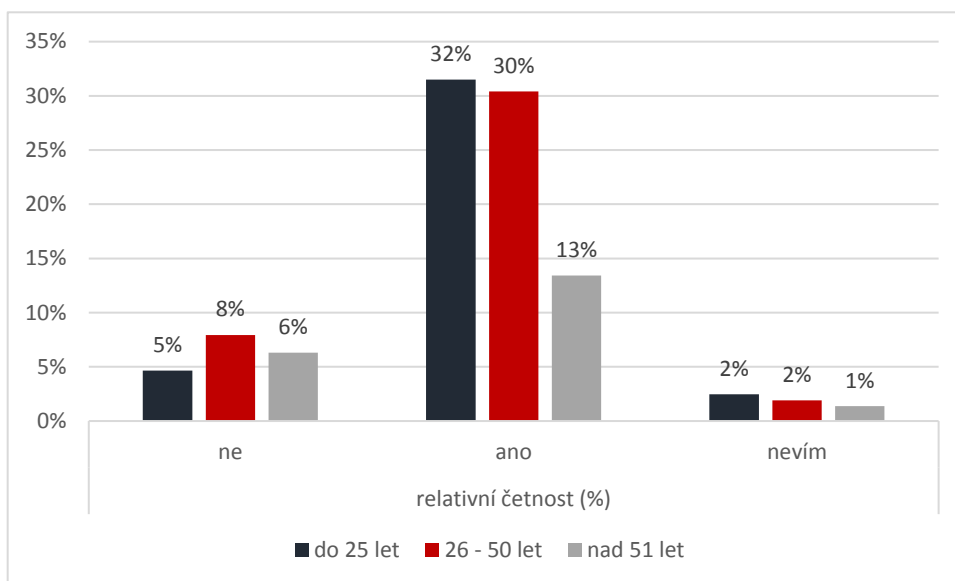
11. Graf: Jaký názor máte na registrované partnerství?

Zdroj: vlastní

Registrované partnerství je v ČR možné od roku 2006. Názorem se zabývala otázka číslo 11. Respondenti mladší 25 let s registrovaným partnerstvím souhlasí, a to 34 % (123), pouze 3 % (10) a ním nesouhlasí a 2 % (8) neví. Také 35 % (129) respondentů ve věku 26–50 let souhlasí s tímto právem, 3 % (12) nesouhlasí a 2 % (6) neví. Starší skupina ve věku 51 let a více je na tom víceméně podobně ve všech možnostech - spíše souhlasí 13 % (17), nesouhlasný názor mají 4 % (14) a 5 % (17) neví.

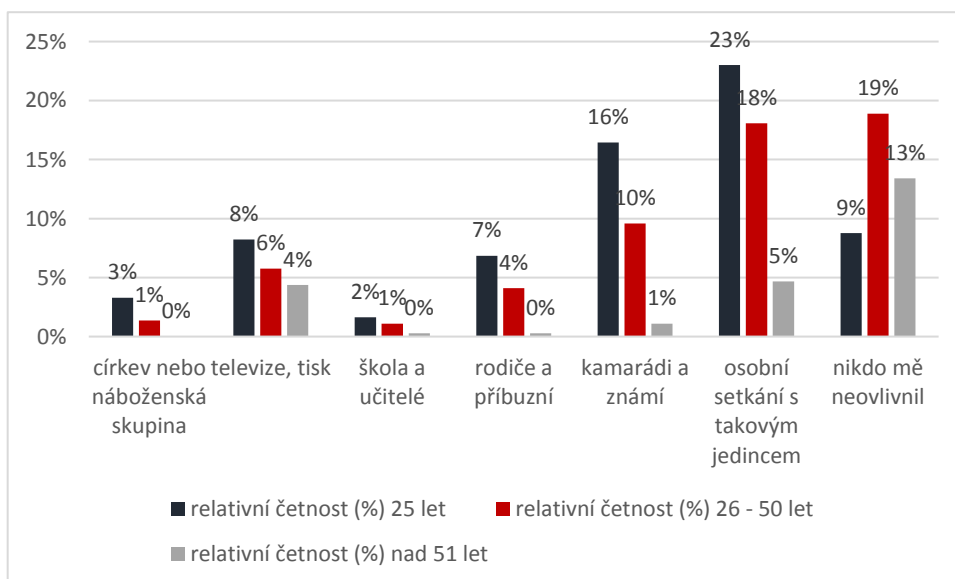
12. Graf: Jste pro, aby homosexuálové mohli uzavřít sňatek?

Zdroj: vlastní

Jedním z práv, o které homosexuální jedinci stále bojují je také právo na uzavření manželství. Toto právo by jim dopřalo 32 % (115) mladistvých do 25 let, 30 % (111) respondentů ve věku 26-50 let a také 13 % (49) respondentů starší 51 let. Naopak 5 % (17) respondentů do 25 let jim toto právo upírá, tak jako 8 % (29) respondentů ve věku 26-50 let a 6 % (23) starší 51 let. Minimum procent získala možnost „nevím“, vybralo ji pouze 2 % (9;7) mladistvých, stejně tak věková kategorie 26-50 let a 1 % (5) starších 51 let.

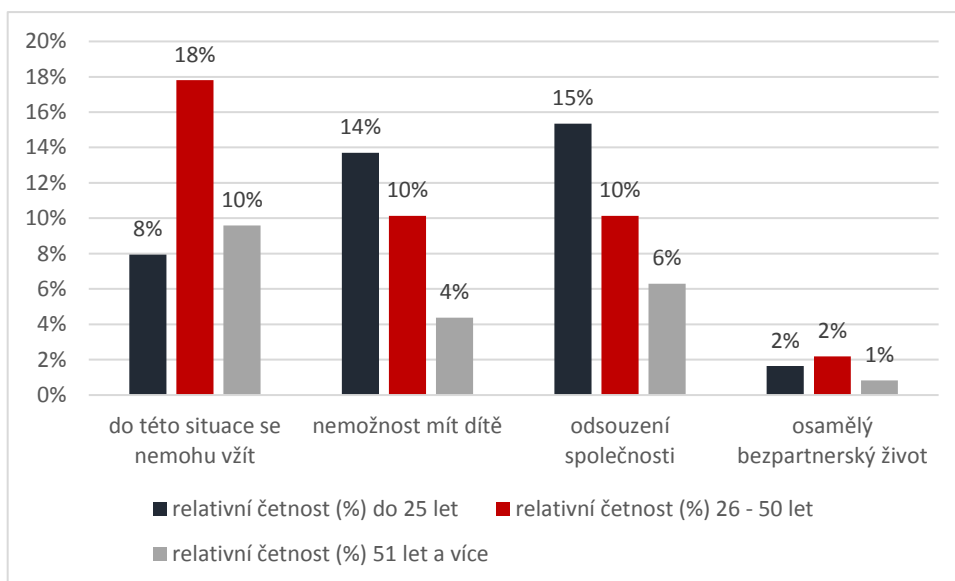
13. Graf: Kdo ovlivnil či ovlivňuje nejvíce váš názor na homosexualitu? Možnost výběru i více možností odpovědí.

Zdroj: vlastní

V otázce, kdo nebo co nejvíce ovlivnilo názor respondentů, bylo možné vybrat více odpovědí. Nejčastější odpovědí ve všech věkových skupinách byla odpověď „osobní setkání s takovým jedincem“. Tuto odpověď vybralo 23 % (84) respondentů mladší 25 let, 18 % (66) respondentů ve věku 26–50 let a 5 % (17) starší 51 let. Druhou nejčastější odpovědí byla možnost „nikdo mě neovlivnil“. 9 % (32) respondentů do 25 let nebyli ničím ovlivněni, tak jako 19 % (69) respondentů do 50 let a 13 % (49) starší 51 let. Na 16 % (60) mladistvých do 25 let mají vliv kamarádi a známí. Také 10 % (35) ve věku 26–50 let vybralo tuto možnost a pouze 1 % (4) respondentů nad 51 let. Televize a tisk ovlivnilo 8 % (30) mladších 25 let, také 6 % (21) ve věku 26–50 let a 4 % (16) starší 51 let. Možnost „rodiče a příbuzní“ vybralo 7 % (25) respondentů do 25 let, 4 % (15) respondentů do 50 let a 0 % (1) starší 51 let. Nejmenší zastoupení měla možnost „církve nebo jiná náboženská skupina“ a také možnost „škola a učitelé“. Církev ovlivnila 3 % (12) nejmladší skupiny a 2 % ovlivnila škola a učitelé. Na věkovou skupinu od 26 let do 50 let mají tyto možnosti vliv pouze na 1 % (církve 5, škola 4) a na starší generaci dokonce žádný, 0 % (církve 0, škola 1).

14. Graf: Co by vám nejvíc vadilo, kdybyste byl(a) v situaci homosexuála?

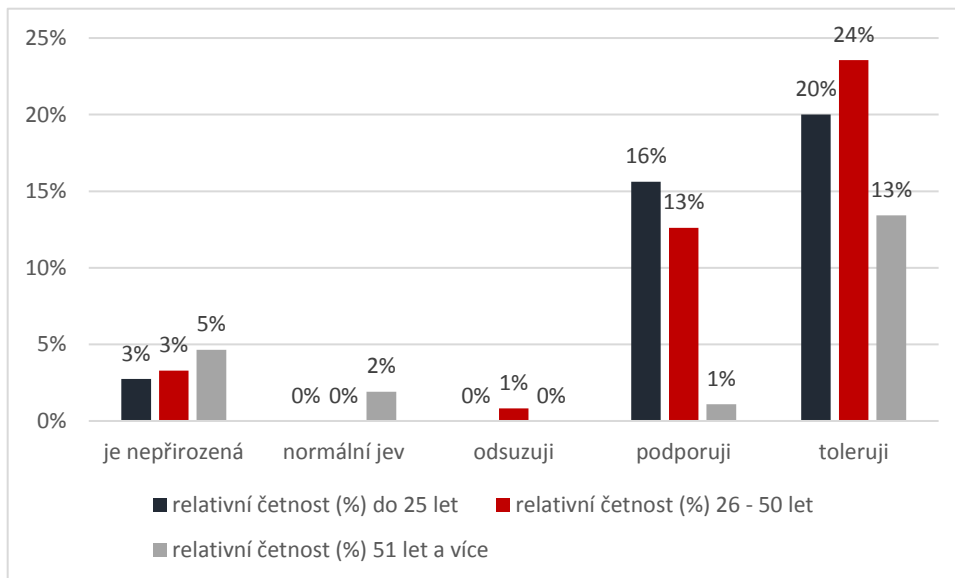

Zdroj: vlastní

V otázce, co by respondentům vadilo nejvíce, pokud by byli v roli homosexuála, odpovídalo 8 % (29) ve věku 25 let a méně, že se do této situace nedokážou vžít. Větší zastoupení měla odpověď nemožnosti dítěte, a to 14 % (50) a odsouzení společnosti celkem 15 % (56). K osamělému bez partnerskému životu se přiklonily pouze 2 % (6). Respondenti ve věku 26–50 lety nejčastěji, tedy 18 % (65) odpovídali, že se nedokážou vžít do takové situace. 10 % (37) se ztotožnilo s nemožností dítěte a stejný počet je také u odsouzení společnosti. Osamělý bez

partnerský život vybraly 2 % (8). Do takové situace se nedokáže vžít ani 10 % (35) respondentů starší 51 let, 4 % (16) by vadila nemožnost mít dítě, 6 % (23) by vadilo odsouzení společnosti a pouze 1 % (3) by se nelíbil osamělý bez partnerský život.

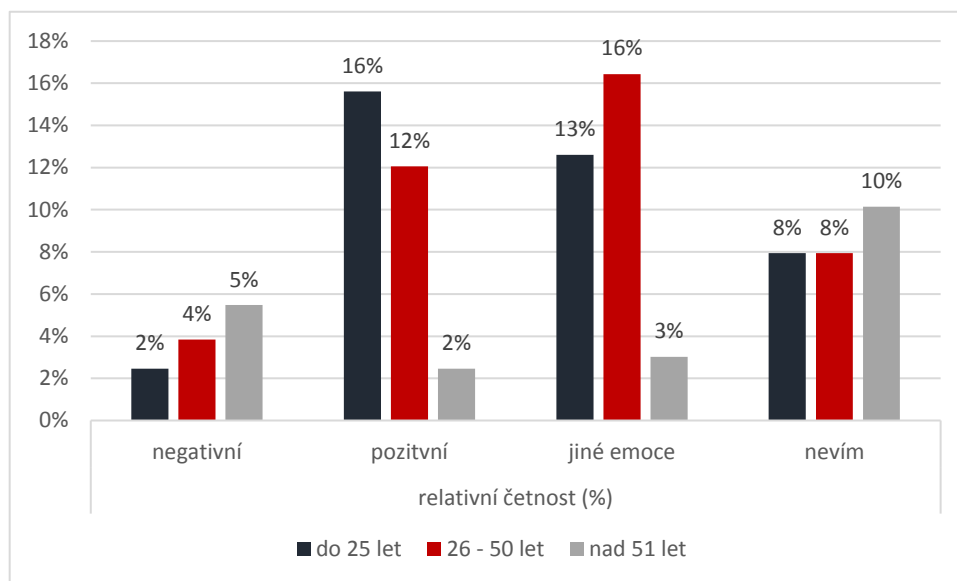
15. Graf: Jaký názor máte vy na homosexualitu?

Zdroj: vlastní

Existuje spousta názorů na homosexualitu, například 3 % (10) respondentů mladší 25 let jí považují za nepřirozenou. Naopak 16 % (57) ji podporuje a 20 % (71) ji toleruje. Také skupina ve věku 26–50 let ji ze 3 % (12) považuje za nepřirozenou, 1 % (3) ji odsuzuje. Ale 13 % (46) ji naopak podporuje a 24 % (86) ji toleruje. I u starší generace nad 51 let se najdou tací, co homosexualitu podporují a to celých 13 % (49) a 1 % (4) ji podporuje. Ovšem 2 % (7) ji považuje za normální, ale pro 5 % (17) je nepřirozená.

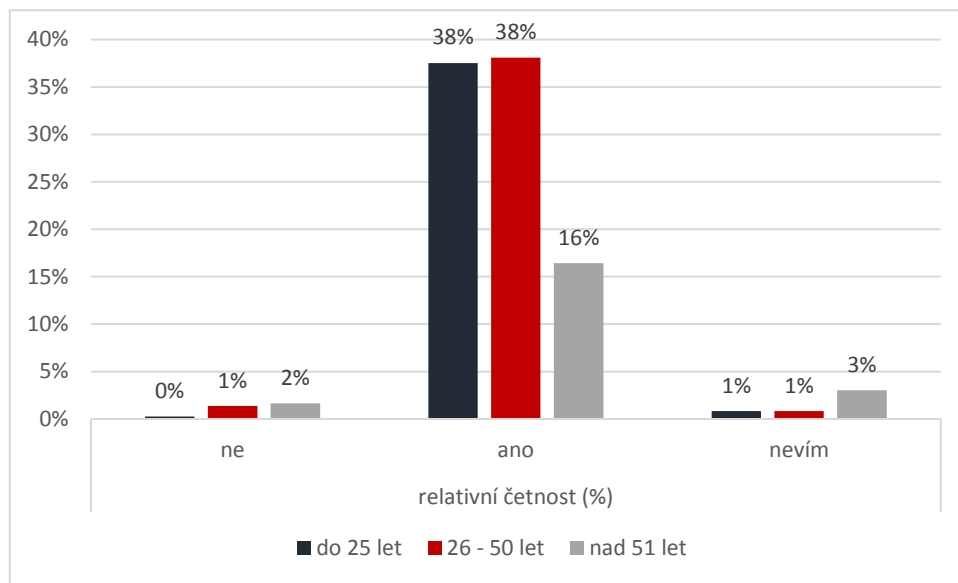
16. Graf: Jaké emoce ve vás homosexuální páry vyvolávají?

Zdroj: vlastní

Homosexualita vyvolává u každého jedince jiné emoce. Někdo může cítit emoce pozitivní, někdo negativní, jiní mohou cítit jiné emoce, např. smíšené. Pouze 2 % (9) respondentů do 25 let pociťují emoce negativní. U 16 % (57) homosexualita vyvolává emoce pozitivní. Jiné emoce pociťuje 13 % (46) a 8 % (29) neví. Negativní emoce pociťují 4 % (14) respondentů ve věku 26–50 let, 12 % (44) cítí emoce pozitivní. Ovšem ani pozitivní, ani negativní emoce necítí 16 % (60) a 8 % (29) neví. U 5 % (20) starších respondentů 51 let vyvolává homosexualita negativní emoce, u 2 % (9) naopak pozitivní emoce, 3 % (11) pociťují jiné emoce než tyto a 10 % (37) neví.

17. Graf: Dovolili byste svému dítěti bavit se s dítětem homosexuálního páru?

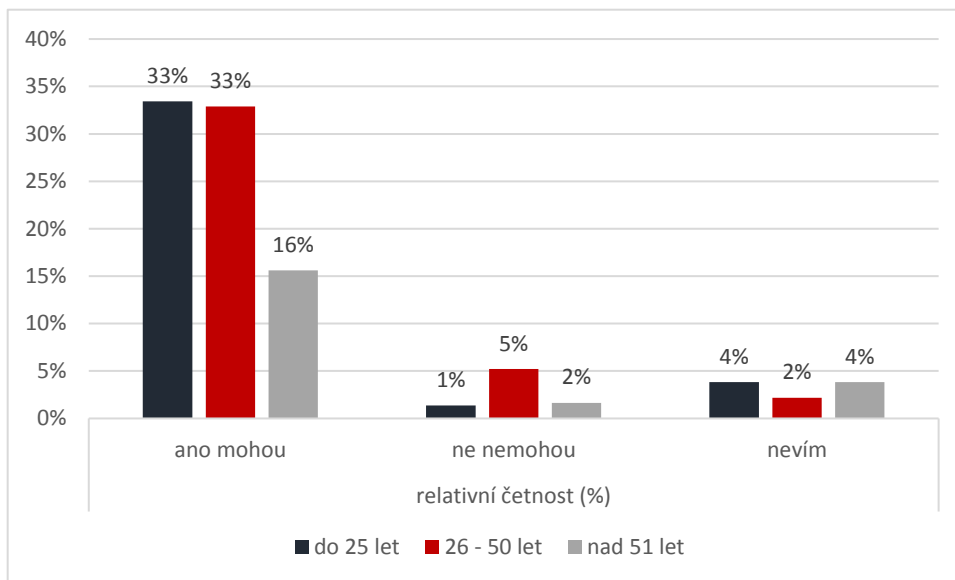

Zdroj: vlastní

S tím, jaký vztah k homosexualitě zaujímá dospělí, tedy rodič, souvisí i zda by dovolil svému dítěti bavit se s dítětem homosexuálních párů. Jednoznačně je z výsledku patrné, že by s tímto stykem neměli respondenti problém. Pouze 0 %, tedy jeden jediný člověk mladší 25 let by takové kamarádství nedovolil, naopak 38 % (137) ano a 1 % (3) neví. Nízký počet je také ve skupině 26–50 let, kde 1 % (5) je proti přátelství svého dítěte s dítětem homosexuálů a 38 % (139) je pro a 1 % (3) neví. 1 % (3) respondentů starší 51 let odpovědělo ne nedovolili, 16 % (60) odpovědělo ano dovolili a 3 % (11) neví.

Otázky zaměřené na adopci homosexuálními páry

18. Graf: Myslíte si, že mohou homosexuální páry vychovávat děti?

Zdroj: vlastní

Zda mohou homosexuálové vychovávat děti, zjišťuje otázka číslo osmnáct. 33 % (122) dotázaných mladší 25 let si myslí, že homosexuálové mohou vychovávat děti, 1 % (5) s tímto nesouhlasí a 4 % (14) neví. Také dotázaní ve věku 26–50 let z 33 % (120) souhlasí s výchovou dětí homosexuály, jen 5 % (19) je proti tomu a 2 % (8) neví. 16 % (57) dotázaných starší 51 let také souhlasí s touto výchovou, pouze 2 % (6) s ní nesouhlasí a 4 % (14) neví.

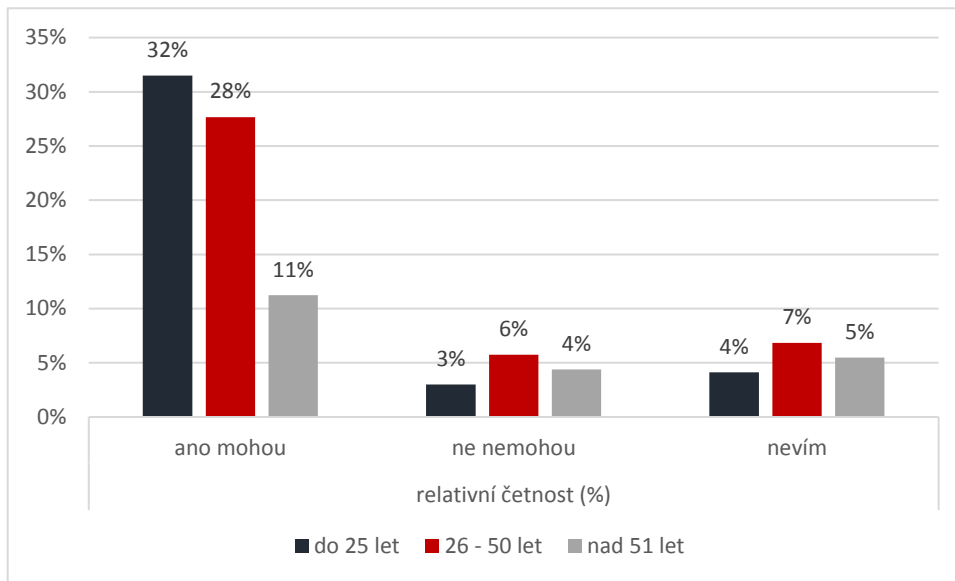
19. Pokud jste odpověděli „ano“, uveďte důvod. (odpověď není povinná)

Viz Příloha B.

20. Pokud jste odpověděli „ne“, uveďte důvod. (odpověď není povinná)

Viz Příloha C

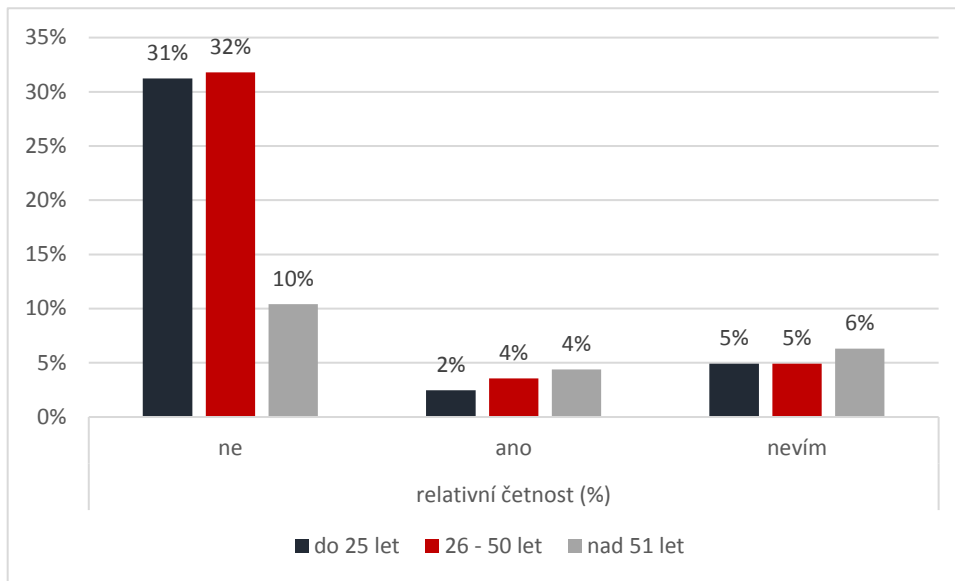
21. Graf: Myslíte si, že homosexuálové mohou adoptovat děti?

Zdroj: vlastní

Zda mohou homosexuálové vychovávat děti, odpověděli respondenti většinou, že mohou. Jestli mohou adoptovat děti, i v této otázce převažovali kladné odpovědi. 32 % (115) mladé generace si myslí, že homosexuálové mohou adoptovat děti a pouze 3 % (11) si myslí, že nemohou, možnost „nevím“ vybrali 4 % (15). S adopcí souhlasí i 28 % (101) respondentů ve věku 26–50 let. 6 % (21) je toho názoru, že homosexuálové nemohou adoptovat děti a 7 % (25) neví. Ke kladné odpovědi se přiklání i 11 % (41) respondentů starší 51 let, pouze 4 % (16) s tím nesouhlasí a 5 % (20) neví.

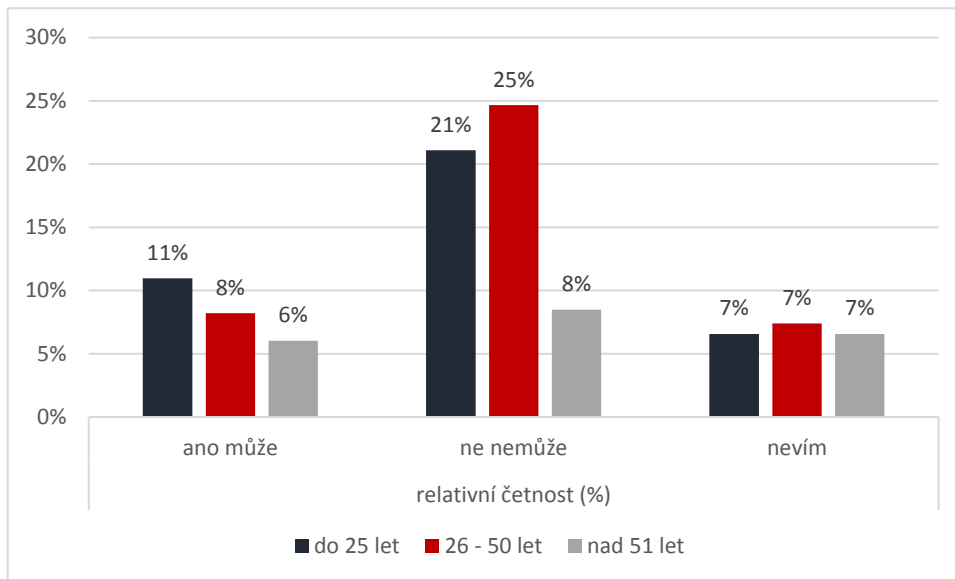
22. Graf: Myslíte si, že homosexuální rodiče zajistí špatný vývoj dítěte?

Zdroj: vlastní

Existuje názor, že homosexuálové mohou zajistit špatný vývoj jedince. S tímto výrokem nesouhlasí 31 % (114) respondentů do 25 let. Jen 2 % (9) si myslí, že homosexuálové mohou zajistit špatný vývoj dítěti a 5 % (18) neví. Také s tím nesouhlasí 32 % (116) respondentů do 50 let a 4 % (13) naopak souhlasí, 6 % (23) vybralo možnost „nevím“. I respondenti starší 51 let si myslí, že by homosexuálové mohli zajistit dobrý vývoj dítěti a to 10 % (38), 4 % (16) s tím nesouhlasí a 6 % (23) neví.

23. Graf: Myslíte si, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit budoucí sexuální orientaci dítěte?

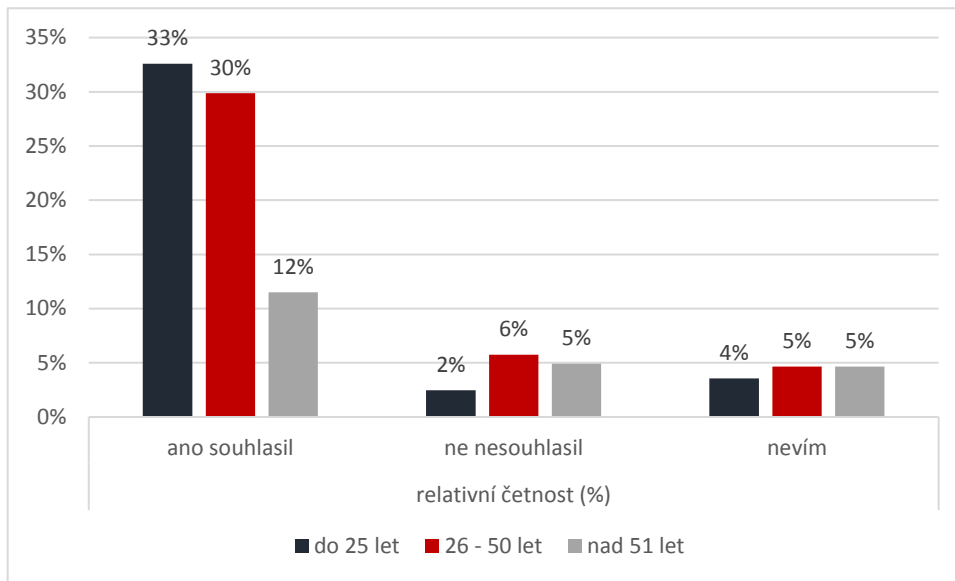

Zdroj: vlastní

Jeden z argumentů, proč lidé nejsou pro, aby homosexuálové měli děti, je pocit, že mohou ovlivnit jejich budoucí sexuální orientaci. Souhlasí s tím 11 % (40) respondentů, 21 % (77) si naopak myslí, že výchova homosexuály nemá vliv na sexuální orientace dítěte a 7 % (24) neví. To jsou hodnoty respondentů mladší 25 let. Co se týče respondentů ve věku 26–50 let, tak 8 % (30) jsou toho názoru, že mohou ovlivnit sexuální orientaci dítěte, ale celých 25 % (90) s tímto tvrzením nesouhlasí, 7 % (27) neví. Souhlasný názor má také 6 % (22) respondentů starší 51 let. Nesouhlas vyjádřilo 8 % (31) a 7 % (24) neví.

24. Myslíte si, že by dítě vychovávané homosexuálními páry mohlo něco postrádat? Pokud ano uveďte co. (odpověď není povinná) Viz Příloha D.

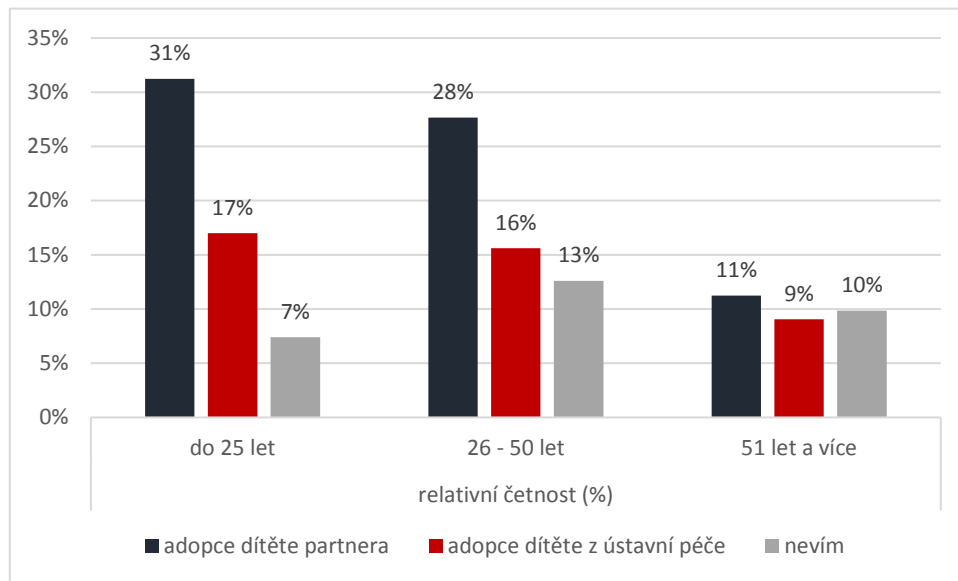
25. Graf: Souhlasili byste se vznikem zákona o adopci homosexuálními páry společně?

Zdroj: vlastní

Homosexuálové mohou adoptovat dítě jednotlivě, nikoliv jako pár. Otázkou bylo jaký názor na to má společnost. Se vznikem zákona o adopci dítěte homosexuálními páry společně souhlasilo 33 % (119) respondentů do 25 let. Pouze 2 % (9) se vznikem zákona nesouhlasí a 4 % (13) neví. Problém se vznikem zákona nemá ani 30 % (109) respondentů ve věku 26–50 let. 6 % (21) se tento návrh nelíbí a 5 % (17) neví. Také respondenti starší 51 let z 12 % (42) souhlasí se vznikem zákona o adopci homosexuálními páry, 5 % (18) nesouhlasí a 5 % (17) neví.

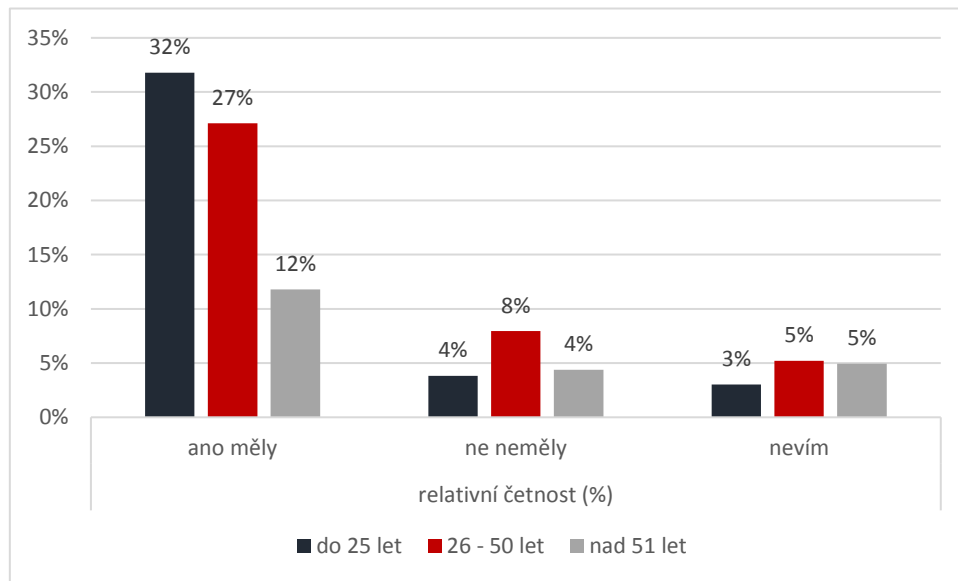
26. Graf: Souhlasíte u homosexuálních páru s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů či s adopcí dítěte z ústavní péče?

Zdroj: vlastní

Většina respondentů souhlasí s adopcí dítěte homosexuálními páry. Zda ale souhlasí více s adopcí dítěte svého partnera či adopcí dítěte z ústavní péče zjišťuje otázka č. 26. S adopcí dítěte partnera souhlasilo 31 % (114) respondentů mladší 25 let, 28 % (101) respondentů ve věku 26-50 let a 11 % (41) respondentů starší 51 let. Úspěch měla také možnost adopce dítěte z ústavní péče, a to 17 % (62) respondentů do 25 let, 16 % (57) do 50 let a 9 % (33) nad 51 let. Možnost nevím vybralo 7 % (27) respondentů mladší 25 let, 13 % (46) ve věku 26-50 let a 10 % (36) nad 51 let..

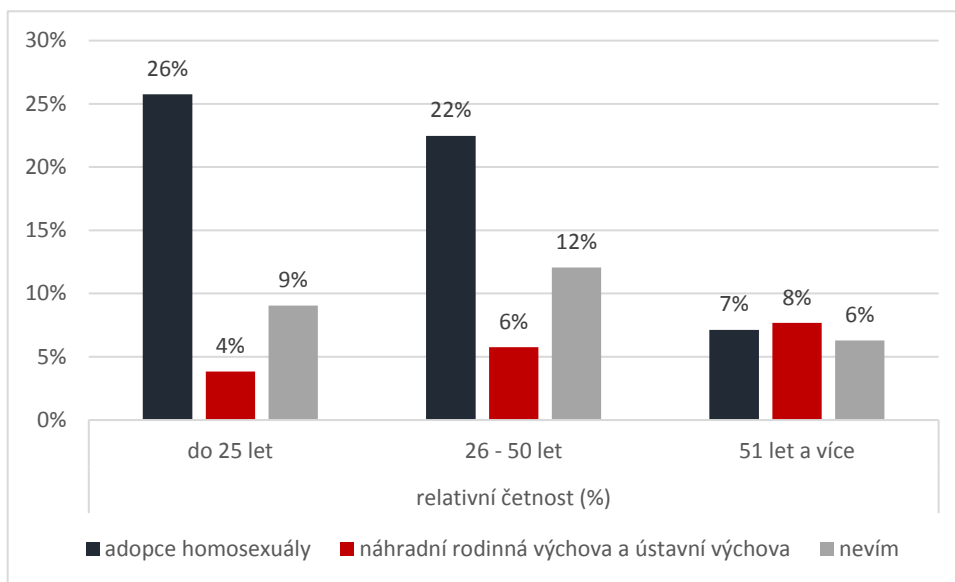
27. Graf: Měly by být dle vašeho názoru podmínky pro adopci homosexuálními páry stejné jako u heterosexuálních párů?

Zdroj: vlastní

Zda by měly být podmínky pro adopci stejné pro homosexuální páry jako pro páry heterosexuální, vyjádřilo 32 % (116) respondentů do 25 let pozitivně. 4 % (14) si naopak myslí, že by stejné být neměly a 3 % (11) neví. Také 27 % (99) respondentů od 26 let do 50 let souhlasí se stejnými podmínkami bez rozdílu. Naopak 8 % (29) s tím nesouhlasí a 5 % (19) neví. Převaha souhlasného názoru se objevila také u respondentů nad 51 let a to u 12 % (43), nesouhlas vyjádřili 4 % (16) a 5 % (18) neví.

28. Graf: Myslíte si, že je pro vývoj dítěte vhodnější náhradní rodinná výchova a ústavní výchova nebo adopce homosexuálními páry?

Zdroj: vlastní

Respondenti do 25 let jsou toho názoru, že 26 % (94) považuje adopci homosexuály za vhodnější pro vývoj dítěte, také 22 % (82) respondentů ve věku 26–50 let a 7 % (26) respondentů starší 51 let s tímto tvrzením souhlasí. Naopak 4 % (14) respondentů mladší 25 let, 6 % (21) respondentů ve věku 26–50 let a 8 % (28) respondentů starší 51 let považují za vhodnější náhradní rodinnou výchovu či ústavní výchovu. Možnost „nevím“ vybralo 9 % mladistvých do 25 let, 12 % dotázaných do 50 let a 6 % (23) nad 51 let.

4.4 Verifikace stanovených hypotéz

H1: Respondenti nad 51 let odsuzují homosexualitu více, než respondenti do 25 let.

Otázka č. 15 zjišťovala vztah respondentů k homosexualitě a bylo v ní zjištěno, že žádný z respondentů neodsuzuje homosexualitu. Považují ji za nepřirozenou. Nicméně většina respondentů starší 51 let, tedy 13 % (49) homosexualitu toleruje.

Hypotéza č. 1: Vyvracím

H2: Respondenti hlásící se k náboženské víře méně tolerují homosexualitu než respondenti bez náboženského přesvědčení.

Respondenti hlásící se k náboženské víře méně tolerují homosexualitu, pouze 8 % (29), oproti respondentům, kteří se k náboženské víře nehlásí a homosexualitu tolerují, jež je 49 % (179).

Hypotézu č. 2: Potvrzují

H3: Věková skupina respondentů do 25 let je v názoru na výchovu dětí homosexuály tolerantnější než věková skupina 26-50 let.

V tomto případě nelze hypotézu č. 3 potvrdit ani vyvrátit, jelikož hodnoty obou věkových skupin jsou totožné. 33 % (122) respondentů souhlasí s výchovou dětí homosexuálními pár, stejně tak jako 33 % (120) respondentů ve věku 26-50 let.

Hypotézu č. 3: Nelze potvrdit ani vyvrátit

H4: Respondenti více souhlasí u homosexuálních párů s adoptí biologického dítěte jednoho z partnerů než s adoptí dítěte z ústavní péče.

Respondenti jsou obecně pozitivnější ohledně otázky adopce dítěte homosexuálními páry. Pokud se ale na adopci zaměříme detailněji, tzn. zda respondenti jsou spíše pro adopci biologického dítěte partnera než pro adopci cizího dítěte z ústavní péče, tak více respondentů, tedy 55 % (202) je pro adopci dítěte svého partnera, a pouze 17 % (63) je pro adopci dítěte z ústavní péče.

Hypotézu č. 4: Potvrzují

H5: Respondenti ve věku 26-50 let se více domnívají, že výchova homosexuálními rodiči ovlivní následně sexuální orientaci dítěte, než respondenti do 25 let.

Jedním s častých argumentů, který je spjat s otázkou adopce dětí homosexuálními páry je následný vliv jejich výchovou na sexuální orientaci dětí. S tímto argumentem také souhlasí 11 % (40) respondentů mladší 25 let, tedy více, než respondenti ve věku 26-50 let, kterých je o 3 % méně (30).

Hypotézu č. 5: Vyvracím

H6: Muži ve věku 26-50 let si myslí, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit sexuální orientaci dítěte více než ženy ve věku 26-50 let.

Rozdíl mezi názorem mužů a žen na vliv výchovy homosexuálními páry na sexuální orientaci dětí není zcela odlišný. O trochu více se muži přiklánějí ke skutečnosti, že výchova homosexuálními páry ovlivní sexuální orientaci dítěte, a to 5 % (17), než ženy, kterých je o 1 % méně (13).

Hypotézu č. 6: Potvrzují

H7: Ženy více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuálové zajistí špatný vývoj dítěte než muži.

Výchova homosexuálními páry může zajistit špatný vývoj dítěte je také velmi častý názor. S tímto názorem se neztotožňuje 53 % (193) žen a téměř o polovinu méně mužů, tedy 21 % (75).

Hypotézu č. 7: Potvrzují

H8: Respondenti hlásící se k náboženské víře, souhlasí se vznikem zákona o adopci dítěte homosexuálními páry méně než respondenti bez náboženského přesvědčení.

Respondenti, kteří se hlásí k nějaké náboženské víře, a to 6 % (21), souhlasí se vznikem zákona, který by spravoval právo na adopci dítěte homosexuálními páry, což je téměř polovina respondentů z celkového počtu věřících. Respondentů, kteří nevyznávají žádné náboženství, bylo o dost více, celkem 68 % (249).

Hypotézu č. 8: Potvrzují

5 Diskuze

Homosexualita je téma, jež otevírá veřejnou debatu na mnoha úrovních, především však ohledně práv homosexuálů, zejména práva na uzavření manželství či adopce dítěte. Diskuze veřejnosti pravděpodobně zapříčinila, že se dnes před homosexualitou tolik nezavírají oči, jako tomu bývalo a společnost je tomuto tématu více otevřená. Homosexualita rovná se tabu, homosexualita rovná se tajemství, které nemůžu říct ostatním, homosexualita rovná se odsouzení. Dnes tomu tak z valné většiny není, ovšem jsou ještě mezi námi přeživší, kteří ji nepovažují za správnou či přirozenou. Věra Sokolová (2004) se zabývala myšlenkou rasově smíšených manželství. Bývala doba, kdy tato manželství byla zcela nepřijatelná a zakázaná. Můžeme se o tom přesvědčit bývalou státní politikou zvanou apartheid v Jihoafrické republice, která představovala rasovou segregaci neboli oddělení jednotlivých ras. Nyní je tato politika trestná. Bývaly časy, kdy byly rasy oddělovány a momentálně žijeme v době, kdy jsou smíšená manželství zcela běžná a respektovaná. I tak se samozřejmě najdou lidé, kteří s tímto typem manželství nesouhlasí. Podobně je to také s homosexualitou. Může se stát, že postupem času bude více lidí nahlížet na homosexualitu jako na normální jev, který je součástí společnosti, stejně jako na smíšená manželství. Problematikou homosexuality se zabývá Centrum pro výzkum veřejného mínění, které každoročně zkoumá postoj populace k právům homosexuálů jako je právě uzavření sňatku a adopce dětí. Od roku 2014 se zaměřuje na adopci dítěte konkrétněji, jelikož je nahlíženo jinak na adopci biologického dítěte jednoho z partnerů z homosexuálního páru než na adopci dítěte z ústavní péče. Homosexuálové mají v České republice právo na registrované partnerství od roku 2016. Prosadit toto právo nebylo jednoduchou záležitostí, neboť boj za jeho prosazení započal již v roce 1992 Sdružením organizací homosexuálních občanů. Občané s homosexuální orientací se snaží vybojovat rovnocenné podmínky, jako mají heterosexuálové. Nejenom, že touží po možnosti uzavření sňatku, které sebou nese více práv a povinností, ale také touží po možnosti mít dítě. Existují homosexuální páry, kteří již dítě společně vychovávají. To je ovšem způsobeno tím, že jeden z partnerů má již biologické dítě z předchozího heterosexuálního vztahu či dítě adoptoval jako jedinec. Zde nastává důležitý bod, jelikož partner, který není biologickým či adoptivním rodičem dítěte, nemá na dítě žádné právo jako ten partner, který biologickým či adoptivním rodičem je. Druhý partner je považován za cizí osobu, i přesto, že se podílí na výchově dítěte. Nemá žádná práva a povinnosti vůči dítěti, i když jsou partneři v registrovaném partnerství. I homosexuální páry by měly mít právo na normální rodinu a adoptovat dítě společně jako pár.

V rámci této práce byl proveden výzkum, kterého se účastnilo 365 respondentů, většinu zaujmuly ženy s počtem 244 (67 %) a muži s počtem 121 (33 %). Celý výzkum se zaměřuje na jednotlivé věkové skupiny, jenž věkovou skupinu do 25 let tvoří 141 respondentů (39 %), skupinu v rozmezí od 26 let do 50 let tvoří 147 (40 %) respondentů a skupina starší generace nad 51 let má pouze 77 (21 %) respondentů. Aby bylo zjištěno, zda respondenti souhlasí se vznikem zákona o adopci dítěte

homosexuálními páry, bylo nejdříve zjišťováno, jaký je jejich názor na homosexualitu obecně, neboť tyto dvě věci spolu souvisí. Samozřejmě to není pravidlem, jelikož někteří respondenti homosexualitu tolerují, respektují, dokonce mají ve svém okolí někoho homosexuální orientace, ale přesto nesouhlasí s tím, aby tito jedinci vychovávali děti.

K výzkumné části bylo stanoveno 8 hypotéz, které byly následně na základě získaných dat prostřednictvím dotazníkového šetření potvrzeny či naopak vyvráceny. Z čehož pět z nich bylo možné potvrdit, dvě vyvrátit a jednu nebylo možné potvrdit ani vyvrátit, neboť výsledky byly shodné. Pokud by sběr dat trval delší dobu a bylo možné získat více respondentů, kteří například vyznávají určitou náboženskou víru, mohly dopadnout výsledky jinak. První stanovená hypotéza zněla: „*Respondenti nad 51 let odsuzují homosexualitu více, než respondenti do 25 let.*“. Tato hypotéza byla nakonec vyvrácena. Toto bylo pro mě zajímavé a překvapující zjištění. Pociťovala jsem, že starší generace se stále k homosexualitě staví negativně. I přesto, že někteří jedinci ji dle výsledků považují za nepřirozenou, většina ji naopak toleruje. Tolerance homosexuality, která se prokázala u většiny mladé generace, až tak překvapující není, samozřejmě i mezi nimi se našli jedinci, kteří ji odsuzují a považují za nepřirozenou. H3, H5, H6 a H7 se vztahují k tématu výchovy dítěte homosexuálním párem a její dopad na něj. Hypotéza č. 3 zní: „*Věková skupina respondentů do 25 let je v názoru na výchovu dětí homosexuály tolerantnější než věková skupina 26-50 let.*“. Tuto hypotézu nebylo možné potvrdit nebo vyvrátit, neboť výsledky byly shodné u obou věkových kategorií. Všechny věkové skupiny jednoznačně dle výsledků nevidí problém v tom, aby dva muži či dvě ženy vychovávali společně dítě. Zda si respondenti myslí, že výchova stejnopohlavními páry má nějaký vliv na dítě v rámci jeho sexuální orientace se zabývala hypotéza č. 5, která zní: „*Respondenti ve věku 26-50 let se více domnívají, že výchova homosexuálními rodiči ovlivní následně sexuální orientaci dítěte, než respondenti do 25 let.*“ a také hypotéza č. 6, která zní: „*Muži ve věku 26-50 let si myslí, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit sexuální orientaci dítěte více než ženy ve věku 26-50 let.*“. Hypotéza č. 5 byla vyvrácena, oproti hypotéze č. 6, která byla potvrzena. Jedná se o jeden z nejčastějších argumentů jedinců, kteří nesympatizují s homosexualitou, natož s možností, aby tyto osoby vychovávaly dítě. Část společnosti nepovažuje homosexualitu za vrozenou, ale jsou toho názoru, že vzniká vlivem okolí, a to především výchovou homosexuálně orientovanými osobami. Takové děti si podle nich neuvědomují princip tradiční rodiny, jež tvoří muž, žena a dítě a dvě matky nebo dva otcové tak ovlivňují jejich pohled na společnost. Tento aspekt si mohou přenést do osobního života, jež se následně promítne v jejich sexuální orientaci. Nicméně na vývoj dítěte nemá výchova homosexuálním nebo heterosexuálním párem vliv a podle Matějčka (1994) je především podstatné, aby dítě vyrůstalo v rodině, která je stálá a příznivá pro jeho duševní a fyzický vývoj. Tento názor byl viditelný i ve výzkumu, neboť více než polovina respondentů se domnívá, že výchova homosexuálním párem nemá vliv na sexuální orientaci dítěte, nebo že homosexuální rodič nezajistí špatný vývoj dítěte. Špatný vývoj nesouvisí s tím, zda jsou páry sezené nebo jaké jsou sexuální orientace, ale s tím, zdali je pro dítě rodina životní jistotou. Tyto informace

dokládá i řada výzkumů, jež stejně jako tento vyvrací vliv na sexuální orientaci nebo špatný vývoj. Psycholožka Trampotová říká, že tyto obavy nebyly nijak prokázány, tudíž se nejedná o psychologická fakta, ale o popkulturní mýty (Trampotová, 2019). Hypotéza č. 7, která zní: *„Ženy více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuálové zajistí špatný vývoj dítěte než muži.“* byla potvrzena. Nejenom ženy s tímto tvrzením nesouhlasí, ale také muži se v tomto dotazníkovém šetření více přikláněli k odpovědi, že sexuální orientace rodičů nemá vliv na vývoj dítěte. *„Nezáleží na tom, kdo dítě vychovává, ale jak.“* Špatný vývoj může být také spjat se skutečností, že dítě ve svém životě může něco postrádat. Otázkou bylo, zda si lidé myslí, že dítě strádá, pokud je vychovááno homosexuálním párem a pokud ano, tak jak. Objevovaly se odpovědi, že blaho dítěte homosexuálních rodičů je stejné, jako blaho heterosexuálních rodičů či dokonce dítěte s jedním rodičem. *„Já myslím, že nic, je to jako by ho vychovával hetero pár,“* nebo *„myslím, že spousta dětí v normálních rodinách strádá. Myslím si, že u homosexuálních párů by se tyto děti měly daleko lépe,“* tvrdí ženy starší 26 let. *„Nabízí se mužský či ženský vzor. Jsou ale i rozpadlé rodiny, kde tyto vzory nejsou, a je otázkou, zda je vyloženě mužský a ženský vzor potřeba,“* napsal muž mladší 50 let. *„Myslím si, že homosexuální pár může kolikrát nabídnout víc než ten heterosexuální, navíc to, že dítěti nabídnu ženský a mužský vzor nezaručuje kvalitní budoucí život.“* Časté odpovědi ale také byly, že dítě může postrádat ženský či mužský vzor. *„Mužský/ženský vzor“, „Matku a otce“.* Tento názor se objevoval ve všech věkových kategoriích, *„Mohlo by postrádat mužský/ženský vzor, ale lze ho zajistit pomocí babiček, dědečku či strýčků,“* je názor ženy do 25 let. *„Stejně jako dítě vychovávané jen jedním rodičem, mužem či ženou, dítě vychovávané dvěma rodiči stejného pohlaví bude postrádat to podstatné od pohlaví rodiče, kterého se mu nedostane,“* napsal muž mladší 25 let. *„Podporu a pochopení okolí,“* byl názor ženy starší 25 let. Odpovědi se často opakovaly, jako chybějící vzor muže či ženy, otec a matka, dospělí vzor chybějícího pohlaví, ale také kamarádi. Ovšem tou nejčastější odpovědí bylo, že děti by v rodině s homosexuálními rodiči nestrádali. *„Nic, když bude milováno a bude o něj pečováno,“* napsala žena starší 26 let. Je těžké srovnávat homosexuální a heterosexuální rodiče, neboť i ty heterosexuální nejsou zpravidla perfektními rodiči. Po celkovém shrnutí odpovědí, jež nebyla povinnost vyplnit, byly odpovědi kladné, v tom smyslu, že lidé nepovažují homosexuální rodiče za jedince, kteří by dítěti nemohli dopřát vše jako heterosexuální pár. Důležitou otázkou bylo, zda by respondenti souhlasili s adopcí dítěte stejnopohlavními páry. S tím se pojí hypotéza č. 4, která se zaměřuje na adopci trochu konkrétněji a její znění je: *„Respondenti více souhlasí u homosexuálních párů s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů než s adopcí dítěte z ústavní péče.“* Hypotéza byla potvrzena, i přesto, že se u respondentů opakoval názor, že je lepší, když dítě bude vychovááno homosexuálními páry, kteří dají dětem lásku a domov, než když bude vyrůstat v ústavní péči. *„Jsou to lidé. Proč by tedy nemohli vychovávat dítě, pokud by chtěli? Já jako homosexuál děti sice nechci, ale jiní by chtěli a je přece lepší, aby dítě vyrůstalo v rodině než v ústavu. I tito rodiče ho dokážou zahrnout láskou,“* napsal respondent homosexuální orientace. Co se týče adopce jako takové, všechny věkové kategorie převážně souhlasí s možností

adopce dítěte homosexuálními páry, tak jako souhlasí se vznikem zákona, který by o tomto právu pojednával. Pokud by si ale respondenti měli vybrat, zda se přiklání pro možnost adopce biologického dítěte homosexuálního partnera či pro možnost adopce dítěte z ústavní péče, přiklonili by se spíše k první možnosti. Od roku 2014 se Centrum pro výzkum veřejného mínění rozhodlo zkoumat možnosti adopce konkrétně, nikoliv obecně. Z výsledků bylo zřejmé, že lidé na tyto skutečnosti nahlíží zcela odlišně. Přesto, že obě možnosti mají vysoké zastoupení procent, adopce dítěte svého partnera má zcela navrch oproti možnosti adopce dítěte z ústavní péče. Také dle Centra pro výzkum veřejného mínění možnost adopce dítěte svého partnera převažovala od roku 2015 do roku 2019. V roce 2015 celkem 59 % souhlasilo s adopcí dítěte partnera a 33 % bylo proti, ovšem co se týče adopce dítěte z ústavní péče, s tím souhlasilo pouze 44 % dotázaných a 49 % ne. Rok 2016 byl úspěšnější, neboť v obou případech adopce došlo k mírnému nárůstu, a to o 3 %. Také v roce 2017 došlo k nárůstu hodnot. 68 % souhlasilo s adopcí dítěte partnera a celkem 51 % souhlasilo s adopcí dítěte z institucionální péče. Ovšem rok 2018 tolik úspěšný nebyl, neboť došlo k poklesu hodnot. Celkem 64 % dotázaných souhlasilo s adopcí partnerova dítěte a 48 % souhlasilo s adopcí dítěte z institucionální péče. Rok 2019 nesl podobné hodnoty jako rok 2015, jak souhlasné, tak nesouhlasné. S adopcí dítěte partnera souhlasilo 60 % dotázaných a 31 % bylo proti a s adopcí dítěte z ústavní péče souhlasilo 47 %, ale stejné procento bylo proti. V rámci této bakalářské práce, která zjišťovala postoje za rok 2020, přestože se ho zúčastnilo méně respondentů než výzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění, hodnoty byly podobné, co se týče adopce dítěte partnera. I v tomto případě respondenti převážně souhlasili s adopcí dítěte svého partnera a to 55 %, méně jich souhlasilo s adopcí dítěte z ústavní péče, a to 17 %. Podle výzkumu, kterým se zabývala společnost Stem/Mark, bylo zjištěno, že lidé s náboženským přesvědčením, hlásící se k církvi či náboženské skupině převážně nesouhlasí s uznáním práv homosexuálů (Stemmark, 2015). Dle sesbíraných dat k výzkumu bakalářské práce lze toto tvrzení potvrdit. Nicméně nesouhlas věřících respondentů a následně potvrzení hypotézy č. 2 jež zní: *„Respondenti hlásící se k náboženské víře méně tolerují homosexualitu než respondenti bez náboženského přesvědčení.“* a hypotézy č. 8, která zní: *„Respondenti hlásící se k náboženské víře, souhlasí se vznikem zákona o adopci dítěte homosexuálními páry méně než respondenti bez náboženského přesvědčení.“* mohlo být důsledkem nízkého počtu respondentů hlásící se k náboženské víře. Těchto respondentů bylo pouhých 48, oproti 317 respondentům bez vyznání. Přestože těchto respondentů bylo méně, i tak výsledky ohledně vztahu k homosexualitě a k právům homosexuálů byly pozitivní. Téměř polovina věřících respondentů homosexualitu toleruje a čtvrtina ji považuje za nepřirozenou. Stejně tak dopadly výsledky otázky, která se zabývala, zda by respondenti souhlasili se vznikem zákona o adopci dítěte homosexuálními páry. I v tomto případě převládaly odpovědi kladné. Je zřejmé, že víra v otázce homosexuality nehraje velkou roli. Možná je to způsobeno dobou, kdy je společnost obecně k homosexualitě tolerantnější, než tomu bylo v minulosti, kdy se za homosexuální orientaci lidí trestali, mučili či dokonce popravovali. Že jsou lidé k homosexualitě více otevření, stejně jako

k adopci těmito partnery, vypovídá také ve volitelné otázce, kdy respondenti mohli vyjádřit svůj názor, proč si myslí, že by homosexuálové mohli vychovávat děti. Jeden z názorů byl „*Pokud dokáží být právoplatnými rodiči a poskytnout dítěti DOMOV, lásku, pohodlí, bezpečí, tak věřím, že by se jednou dítě mělo mnohem lépe než u mnoha dnešních heterosexuálních párů*“. Nebo názor: „*V USA bylo již provedeno několik dlouhodobých studií, které nepodporují hypotézu, že by to mělo na dítě nějaký dopad, pokud je vychovááno stejnopohlavním párem. Rodiny existují v mnoha podobách, nevím, proč se zrovna bránit rodině, kde „chybí“ máma nebo táta, když mnoho takových rodin stejně existuje*“. Jak zmínila psycholožka Olga Trampotová v Duelu týdeníku Dotyk, homosexuálové by měli mít možnost adoptovat dítě, neboť záleží na prostředí, ve kterém dítě vyrůstá, které by mělo být láskyplné. Nezáleží na struktuře rodiny, ale na vztazích a dynamice mezi jednotlivými členy, ale také na tom, aby rodina zajistila veškeré potřeby dítěte pro jeho zdravý vývoj, ať už emocionální, kognitivní nebo sociální. Mnohdy tyto potřeby nedokáže zajistit ústavní péče (Trampotová, 2019). Z toho plyne, že sexuální orientace rodičů nemá vliv na vývoj dítěte, s čímž souhlasí většina tázaných respondentů. „*Výchova k hodnotám není ovlivněna pohlavím,*“ napsala respondentka mladší 25 let. Podobný názor zastává i respondentka zastupující druhou věkovou kategorii, „*myslím, že orientace neovlivňuje člověka jako takového, a tudíž nevidím rozdíl v tom, jestli dítě vychovává hetero nebo homosexuální pár*“. Výpovědi respondentů potvrzují také Cambridgeskou studii, která zkoumala jednotlivé typy rodin homosexuálních a heterosexuálních rodin. Tato studie vypovídá o skutečnosti, že neexistují velké rozdíly mezi jednotlivými typy rodin. Také vztahy mezi dítětem a rodičem byly pozitivní jak u heterosexuální rodiny, tak u homosexuální (Mellish et al, 2013). Spousta respondentů zmiňovala, že homosexuální jedinci, jsou stejní jako heterosexuální, „*Jsou to lidi jako každý,*“ nebo „*člověk zůstává člověkem, ať má jakoukoli orientaci*“. Zdeněk Matějček (1999) ve své knize píše, že stát se rodičem je také ovlivněno psychologickou a společenskou motivací, jinak řečeno člověk chce mít dítě, protože ho mají i ostatní. Proč tedy homosexuálním párům odírat možnost vyrovnat se ostatním „normálním“ lidem.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou homosexuality a náhradní rodinnou péčí. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jak se respondenti napříč generacemi staví k uzákonění práva adopce dítěte homosexuálními páry. V první části práce byla popsána homosexualita společně s dalšími tématy, jež se k ní vztahují, její historie, či předsudky, homofobie, ale také argumenty na práva homosexuálů. Následně byla pozornost věnována náhradní rodinné péči, adopci jako takové a adopci homosexuálními páry v souvislosti s podstatou rodiny a homoparentalitou. Dále byly také představeny výzkumy na toto téma od roku 2015 do roku 2019 z Centra pro výzkum veřejného mínění. V praktické části byly analyzovány a interpretovány výsledky výzkumu, jež zjišťoval postoj respondentů k homosexualitě obecně a postoj k právu na adopci homosexuálním párem. Prostřednictvím dotazníků byly zjištěny veskrze pozitivní postoje v obou výzkumných rovinách, a to ve všech třech věkových kategoriích.

Hlavním podnětem k psaní této práce byl především rozdíl v nazírání na právo na adopci, jež se liší podle sexuální orientace. Heterosexuálové mohou adoptovat dítě jako pár i jako jednotlivce. Zatímco homosexuálové mají zcela odlišné podmínky. Ve chvíli, kdy homosexuální pár zatouží po dítěti, není v České republice povoleno, aby si ho adoptovali společně, i kdyby byli v registrovaném partnerství. Nelze adoptovat ani biologické dítě partnera, ačkoli je vychováváno společně oběma partnery z homosexuálního páru.

Postoje k homosexualitě se liší napříč celým světem. V některých zemích jsou tolerantní a povolují uzavření manželství se vším všudy včetně osvojení si dítěte. Patří mezi ně především západní a severské státy jako USA, Estonsko, Finsko, Francie, ale také Austrálie nebo Nový Zéland. V jiných je láska ke stejnému pohlaví naprostým tabu a někdy může stát člověka i život, to platí zejména pro muslimské státy. A tak se nabízí otázka- jsou odlišné přístupy zemí k adopci homosexuály ovlivněny kulturou, náboženstvím či politickým režimem? Do určité míry určitě každým z těchto aspektů. Co se týče našich nejbližších sousedních států, jež jsou parlamentní republikou stejně jako my, Německo povoluje již od roku 2017 nejen spojení manželským slibem, ale i možnost adopce, zatímco Slovensko nedovoluje ani registrované partnerství. Ovšem Slovensko je na rozdíl od České republiky velice konzervativní náboženskou zemí uctívající křesťanské hodnoty, kde tradice a víra rozhodují. Pokud ale Bible praví „*miluj bližního svého*“ proč tak není přístupováno i k homosexuálům na Slovensku? Česká republika tak mezi Německem a Slovenskem stojí jak na mapě, tak s názorem na homosexuální práva.

V dnešním světě se objevuje čím dál tím více kontroverzních témat, globálních problémů a konfliktů, existuje přes 70 různých genderů a nespočet sexuálních orientací, a tak by homosexualita, jež je mezi námi odnepaměti, možná již měla být vnímána jako samozřejmost. Samozřejmostí by ovšem neměly být plně ústavní zařízení dětí, jimž se nedostává tepla rodinného krbu. Není proto lepší umístit dítě

do bezpečného a láskyplného prostředí, ačkoli nesplňuje tradiční ráz, než ho nechat vyrůstat v dětském domově? Jak ukazuje nejen tento skromný výzkum bakalářské práce, ale také obsáhlé výzkumy CVVM, Median či Stem/Mark, česká společnost je na tuto možnost již pravděpodobně připravena. Boj o zrovnoprávnění párů trvá již přes dvě dekády, od roku 2018 bylo uzákonění manželství stejnopohlavních párů opět na pořadu dne, pravděpodobně i se stejnými právy a povinnostmi jako mají heterosexuální manželé, tedy i včetně adopce dítěte jako pár. Ovšem dnes v roce 2020 stále ještě nepřišlo rozřešení, a tak nezbyvá než doufat, že v poslanecké sněmovně přihlédnou na pozitivní výsledky veškerých výzkumů a Česká republika se tak zařadí vedle ostatní liberální státy, jež dopřávají všem stejná práva bez ohledu na sexuální orientaci.

Seznam použité literatury

- ALLPORT, G. W. (2004). *O povaze předsudků*. Gordon W. Allport ; přeložil Eduard Geissler. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor
- BISHOP, Clifford. *Lidský duch a sexualita: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Knižní klub, 1997. Magie, tradice, současnost. ISBN 80-7176-540-6.
- FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-7272-010-4.
- JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 219 s. ISBN 80-7184-954-5.
- KOUŘILOVÁ, S. (2011) – Jedinec v meziskupinových vztazích: Od sociální kategorizace k předsudkům. *Ceskoslovenska Psychologie*
- KUTÁLKOVÁ, Petra. *Duhové rodiny ve stínu státu: situace homoparentálních rodin s malými dětmi*. Praha: Prague Pride, 2015. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 978-80-260-9143-1.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-717-8304-8.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-852-8283-6.
- NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-041-4.
- PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.
- SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. 2., přeprac. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-250-8.
- ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuologie (nejen) pro lékaře: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Brno: CERM, 2003. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-720-4264-5.

Elektronické zdroje

APA, 2004. *Sexual Orientation, Parents, & Children* [online]. American Psychological Association [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <http://www.apa.org/about/policy/parenting.aspx>

CENTERS FOR DISEASES CONTROL AND PREVENTION: *Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Health* [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/lgbthealth/about.htm>

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Tisková zpráva. *Www.cvvm.* [online]. 2015 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1911/f9/ov150624.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Tisková zpráva. *Www.cvvm.soc.cas.cz* [online]. 2016 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a2082/f9/ov160725.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Tisková zpráva. *Www.cvvm.soc.cas.cz* [online]. 2017 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4354/f9/ov170608.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Tisková zpráva. *Www.cvvm.soc.cas.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4650/f9/ov180614.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.: Tisková zpráva. *Www.cvvm.soc.cas.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf

ČESKÁ TELEVIZE, 2008. Experiment: Homosexualita v dějinách. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2008 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10211487240-experiment/2814-homosexualita-v-dejinach/>

GAY INICIATIVA: Registrované partnerství. *Www.gay.iniciativa.cz* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=74>

GREENBAUM, M. LGBT FAMILY COALITION, 2014. *Homoparental Families: Dealing*

with Homophobia and Heterosexism [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z:
http://www.familleslgbt.org/documents/pdf/CFH_MELS_Module_Homophobia_Heterosexism_ENG.pdf

HOUDEK, L., BLOG HATE FREE: Čeští gay tátové sdílejí tipy a triky ve výchově dvojčat. „Jsme rodina jako ostatní,“ říkají. *Www.hatefree.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z:
<https://www.hatefree.cz/blo/hf-zpravy/2666-vanickovi>

HROMADA, Jiří. GAY INICIATIVA: Historie SOHO a GI v ČR. *Www.gay.iniciativa.cz: Historie SOHO a GI v ČR* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z:
<http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=5>

JSME FÉR: Když choděj kluci s klukama... Češi jsou pro povolení manželství gayů a leseb. *Www.jsmefer.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z:
https://www.jsmefer.cz/anketa_deniku?fbclid=IwAR1BfeFMo3UqJ-F3BztjjYNJBmCVpcFc9DkwxrH6QV8LiP0RtjqdlRsPe1Y

KRAUS, Tomáš. ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY: Oscar Wilde, oběť homofobního zákonodárství. *Www.amo.cz* [online]. 2017 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z:
<http://www.amo.cz/cs/prazsky-studentsky-summit/oscar-wilde-obet-homofobniho-zakonodarstvi/>

MAXOVÁ, R. et al. POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, Sněmovní tisk 320/0, část č. 1/4 Novela z. o registrovaném partnerství. *Www.psp.cz* [online]. 2014, Praha [cit. 2017-04-04]. Dostupné z:
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=320&CT1=0>

MELLISH, L. et al, GAY, LESBIAN AND HETEROSEXUAL ADOPTIVE FAMILIES: *Family relationships, child adjustment and adopters' experiences* [online]. 2013 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: https://meerdangewenst.nl/documenten/Mellish-Report.pdf?fbclid=IwAR0TTMjKqazIf4VQTf_HfMJLEwQnesRPhvT4cM6dGA31vlCcuVuAWj4vPyU

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ: Formy náhradní rodinné péče. *Www.mpsv.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/formy-nahradni-rodinne-pece>

ODDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ A MATRIK, Odbor všeobecné správy. Uzavření registrovaného partnerství. *Www.mvcr.cz* [online]. 3. 3. 2014 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-registrovaneho-partnerstvi.aspx>

PRAGUE PRIDE: Před 28 lety přestala být homosexualita nemoc. Proč to trvalo tak dlouho? *Www.praguepride.cz* [online]. 2018 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/clanky/141-pred-28-lety-prestala-byt-homosexualita-nemoc-proc-to-trvalo-tak-dlouho>

PRAGUE PRIDE: Znáte rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím? Možná budete překvapeni. *Www.praguepride.cz* [online]. 2017 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/clanky/134-znate-rozdil-mezi-manzelstvim-a-registrovanym-partnerstvim-mozna-budete-prekvapeni>

PROUD, Zákaz adopce registrovanému gayi nebo lesbě je protiústavní. *Www.proud.cz* [online]. 2016 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <http://proud.cz/novinky/219-zakaz-adopce-registrovanemu-gayi-nebo-lesbe-je-protiustavni.html>

SCHNEIBERG, F., E-PSYCHOLOGIE: Je zájem a prospěch dítěte ještě stále hlavním hlediskem při zprostředkování náhradní rodinné péče? *Www.e-psycholog.eu* [online]. 2012 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://e-psycholog.eu/pdf/schneiberg.pdf>

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR, V.V.I. : Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Www.soc.cas.cz* [online]. [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/oddeleni/centrum-pro-vyzkum-verejneho-mineni>

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR, V.V.I. : Homoparentalita: Aktuality. *Www.homoparentalita.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <http://homoparentalita.soc.cas.cz/>

SOKOLOVÁ, VĚRA, 2004. „A co děti?...“: gay a lesbické rodičovství. In: *Abc feminismu*. Brno: Nesehnutí, s. 92–94. ISBN 80-903228-3-2. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/17508c1633916521de028b77d8493284090cb42f_517_SokolovaS C2009-1.pdf

STEHLÍKOVÁ, D., RESPEKT NEBOLÍ: Gay a lesbické rodičovství jako politické téma. *Www.respektneboli.eu* [online]. [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/sites/default/files/gay_a_lesbicke_rodicovstvi_jako_politicke_tema_.pdf

STEM/MARK, 2015. Polovina Čechů by homosexuálům povolila adoptovat dítě jejich registrovaného partnera. *Www.stemmark.cz* [online]. Praha [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <http://www.stemmark.cz/polovina-cechu-by-homosexualum-povolila-adoptovat-dite-jejich-registrovaneho-partnera/>

TRAMPOTOVÁ, O. DOTYK: Adopce homosexuály: Ano, děti mají právo na láskyplné prostředí, říká Trampotová. *Www.dotyk.cz* [online]. 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: https://www.dotyk.cz/publicistika/adopce-deti-homosexualy-olga-trampotova.html?fbclid=IwAR0B8gk5cOzxTZ5cEjr_si8AkbB6MSUtd1ckLJ9_oKPxS__F4f1RBsDTTrdo

VOLFOVÁ, Tereza. Adopce dětí homosexuály: Za dva roky o ni požádalo sedm lidí, dva z nich už se o děti starají. *Www.ct24.ceskatelevize.cz* [online]. 2018 [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2519866-adopce-deti-homosexualy-za-dva-roky-o-ni-pozadalo-sedm-lidi-dva-z-nich-uz-se-o-deti>

ZÁKONY PRO LIDI: Zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. 2009 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

ZÁKONY PRO LIDI: Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí. *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. 1999 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Seznam příloh

Příloha A: Použitý dotazník

Příloha B: Vybrané odpovědi respondentů, kteří souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry

Příloha C: Vybrané odpovědi respondentů, kteří nesouhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry

Příloha D: Vybrané odpovědi respondentů, týkající se blaha dětí s homosexuálními rodiči ve srovnání s dětmi s heterosexuálními rodiči

Příloha A: Použitý dotazník

Homosexuální rodičovství napříč generacemi

Dobrý den, jmenuji se Michaela Bízová a jsem studentkou Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovi, obor Sociální a charitativní práce. Budu vděčná, pokud si najdete chvílku na vyplnění mého dotazníku. Dotazníky jsou anonymní a výsledky z něj budou využity v empirické části bakalářské práce jejímž tématem je zjistit názor populace na uzákonění adopce homosexuálními páry. Dotazníkové šetření bude distribuováno na základě využití internetové stránky vyplnto.cz a osobním předložením rodině, přátelům či známým.

Obecné

1. Pohlaví
a) *žena* b) *muž*
2. Věk
a) *do 25 let* b) *26 – 50* c) *51 a více*
3. Hlásíte se k nějakému náboženství?
a) *anob) ne*
4. Jaká je vaše sexuální orientace?
a) *homosexuál* b) *heterosexuál*
5. Dosažené vzdělání
a) *základní* b) *středoškolské* c) *vyšší odborné* d) *vysokoškolské*
e) *Vyučen*

Homosexualita – sympatie

6. Znáte nějaký homosexuální pár?
a) *ano* b) *ne* c) *nevím*
7. Jak se podle vás na homosexuální pár dívá společnost?
a) *toleruje* b) *odsuzuje* c) *podporuje* d) *nezajímá se* e) *nevím*
8. Vnímáte gaye jinak, než lesbičky?
a) *anob) ne* c) *nevím*
9. Jaký je podle vás postoj starší generace k homosexualitě?
a) *toleruje* b) *odsuzuje* c) *podporuje* d) *nezajímá se* e) *nevím*
10. Jaký je podle vás postoj mladé generace k homosexualitě?
a) *toleruje* b) *odsuzuje* c) *podporuje* d) *nezajímá se* e) *nevím*
11. Jaký názor máte na registrované partnerství?
a) *schvaluji* b) *neschvaluji* c) *nevím*
12. Jste pro, aby homosexuálové mohli uzavřít sňatek?
a) *anob) ne* c) *nevím*
13. Kdo ovlivnil či ovlivňuje nejvíce váš názor na homosexualitu? Možnost výběru i více možností odpovědí.
a) *církev nebo náboženská organizace* b) *televize, tisk* c) *škola a učitelé*
d) *rodiče a příbuzní* e) *kamarádi a známí* f) *osobní setkání s někým z nich*
g) *nikdo mě neovlivnil*
14. Co by vám nejvíc vadilo, kdybyste byl(a) v situaci homosexuála?

- a) nemožnost mít dítě b) osamělý bez partnerský život c) odsouzení společnosti
d) do této situace se nemohu vžít
15. Jaký názor máte vy na homosexualitu?
a) Toleruji ji b) odsuzuji ji c) podporuji ji d) je nepřirozená
16. Jaké emoce ve vás homosexuální páry vyvolává?
a) pozitivní b) negativní c) nevím
17. Dovolili byste svému dítěti bavit se s dítětem homosexuálního páru?
a) ano b) ne c) nevím

Náhradní rodinná péče

18. Myslíte si, že mohou homosexuální páry vychovávat děti?
a) ano mohou b) ne v žádném případě c) nevím
19. Pokud jste odpověděli „ano“, uveďte důvod. (odpověď není povinná)
Protože.....
.....
20. Pokud jste odpověděli „ne“, uveďte důvod. (odpověď není povinná)
Protože.....
.....
21. Myslíte si, že homosexuálové mohou adoptovat děti?
a) ano, mohou b) ne v žádném případě c) nevím
22. Myslíte si, že homosexuální rodiče zajistí špatný vývoj dítěte?
a) ano b) ne c) nevím
23. Myslíte si, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit budoucí sexuální orientaci dítěte?
a) ano může b) ne nemůže c) nevím
24. Myslíte si, že by dítě vychovávané homosexuálními páry mohlo něco postrádat? Pokud ano uveďte co. (odpověď není povinná)
.....
.....
25. Souhlasili byste se vznikem zákona o adopci homosexuálními páry společně?
a) ano souhlasil b) ne nesouhlasil c) nevím
26. Souhlasíte u homosexuálních páru s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů či s adopcí dítěte z ústavní péče? (Zaškrtněte více odpovědí)
a) adopce dítěte partnera b) adopce dítěte z ústavního účtu c) nevím
27. Měli by být dle vašeho názoru podmínky pro adopci homosexuálními páry stejné jako u heterosexuálních párů?
a) ano měly b) ne neměly c) nevím
28. Myslíte si, že je pro vývoj dítěte vhodnější náhradní rodinná výchova a ústavní výchova nebo adopce homosexuálními páry?
a) náhradní rodinná výchova a ústavní výchova b) adopce homosexuálními páry
c) nevím

Příloha B: Vybrané odpovědi respondentů, kteří souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry

„Lepší homosexuální rodina než žádná a ústavní péče. Rozhodně jsou schopni vychovávat dítě stejně jako hetero rodiče.“ – do 25 let, žena

„Není důvod proč by nemohli“ – 25 let, žena

„Podle mého názoru je daleko lepší, když dítě např. z dětského domova je vychováváno v domácím prostředí. To, jestli jsou náhradní rodiče heterosexuálové nebo homosexuálové nehraje podle mě žádnou roli.“ – do 25 let, muž

„Člověk zůstává člověkem, ať má jakoukoli orientaci.“ – do 25 let, muž

„I homosexuálové jsou lidé, když dokážou milovat a tolerovat partnera, proč ne dítě. Vždy je to jen o výchově.“ – do 25 let, žena

„Jsou rodiny, které nedokážou dítě zaopatřit. Tito jedinci mají o dítě opravdový zájem a postarají se.“ – do 25 let, žena

„Pokud dokáží být právoplatnými rodiči a poskytnout dítěti DOMOV, lásku, pohodlí, bezpečí, tak věřím, že by se jednou dítě mělo mnohem lépe než u mnoho dnešních heterosexuálních párů.“ – do 25 let, žena

„Protože jsou to úplně stejní lidé jako my.“ – do 25 let, žena

„Jsou to lidi jako každý.“ – do 25 let, žena

„Vždy jde o individuální posouzení konkrétních jedinců. Nelze dopředu říci, že by homosexuálové nemohli být dobrými rodiči nebo že by dokonce děti nemohli vychovávat.“ – do 25 let, muž

„Mnohdy jsou tyto páry lepšími rodiči než muž a žena.“ – do 25 let, žena

„Nevidím důvod, proč by jin toto právo mělo být odepíráno.“ – do 25 let, žena

„Za mě je lepší, aby děti vyrůstaly jinde, než v dětských domovech a měly nějaké zázemí i když by to byl pár homosexuální. Dále také věřím, že homosexuální pár si musí projít spoustou věcí, aby si dítě mohl adoptovat alespoň jeden z nich a tak, když už do toho jdou, rozmyslí si, jestli jsou na to připraveni a doopravdy nějaké chtějí.“ – do 25 let, muž

„V USA bylo již provedeno několik dlouhodobých studií, které nepodporují hypotézu, že by to mělo na dítě nějaký dopad, pokud je vychováváno stejnopohlavním párem.

Rodiny existují v mnoha podobách, nevím proč se zrovna bránit rodině, kde "chybí" máma nebo táta, když mnoho takových rodin stejně existuje“ . – 26 – 50 let, žena

„Nevidím žádný důvod, proč ne“ :)– 26 – 50 let, žena

Myslím si, že kde jaký homosexuální pár by zvládal výchovu dítěte pečlivěji než hetero páry dnešní doby. – 26 – 50 let, žena

„V dětských domovech je plno dětí o které není zájem ..“ – 26 – 50 let, žena

„Myslím že podstatnější než rozdílná či stejná pohlaví je charakter člověka, aby vedl dítě ke slušnému životu a psychická vyrovnanost člověka/páru k tomu zvládat rodinný život. Podle mě je úplně jedno, jestli je v páru muž/žena, muž/muž či žena/žena, pokud jsou schopni žít kvalitní a slušný život a poskytnou sobě a dítěti dostatečné citové i hmotné zázemí. Dítě dle mého názoru strádat nebude. Homosexuální páry mají (vlivem přírody i společnosti) mnohem náročnější cestu k tomu být rodiči, nejspíš z toho důvodu si budou role rodičovství více vážit a dají dítěti víc lásky (což trochu vrhá smutný pohled na některé heterosexuální rodiče, kteří přijdou k dítěti "náhodou" a mnohdy si svoji role rodičovství neváží a nejsou na to připravený v žádném ohledu a dítě trpí víc a nemá dostatečné celkové zázemí). Tím nechci heterosexuální rodiče odsuzovat a homosexuální upřednostňovat, jen si myslím že schopnost vychovávat dítě je daná charakterem nikoliv sexuální orientací, v obou skupinách můžou být dobří i špatní rodiče a nemá cenu je škatulkovat a spíš je potřeba řešit konkrétní případy. Dítě homosexuálního páru může trpět nátlakem společnosti, která je stále konzervativní, ovšem stejně tak může trpět, pokud rodiče nemají finanční zázemí, jsou nemocní nebo jsou prostě "kreténi". Společnost odsoudí vše, co není "normální a tradiční" to ale nedává nikomu právo zakazovat mít rodinu, pokud je schopná tu rodinu mít.“ – 26 -50 let, žena

„Myslím, že orientace neovlivňuje člověka jako takového a tudíž nevidím rozdíl v tom jestli dítě vychovává hetero nebo homosexuální pár.“ – 26 – 50 let, žena

„Tyto páry leckdy vychovávají děti v lepších podmínkách, a zahrnou je láskou víc, než hetero páry alkoholiků a primitivů.“ – 26 -50 let, žena

„Adopce je možná. Ovšem každé dítě by mělo mít mámu i tátu. Ale vím o případech kdy by se dítě mělo u homosexuálního páru mnohem lépe.“ – 26 – 50 let, žena

„Jako dobré podmínky pro výchovu dítěte nevidím sexuální orientaci, ale zázemí a lásku. – 26 -50 let, žena“

„Spíš proč by nemohli.“ – 26 -50 let, muž

„Nevidím důvod, proč by nemohli mít děti, když půjde o milující rodiče, je jedno, zda jsou hetero či homo. Obzvláště, když je spousta disfunkčních hetero rodin, a ještě více dětí v ústavech.“ – 26 – 50 let, žena

„Nevidím jediný důvod, proč by sexuální orientace měla být překážkou ve výchově dětí.“ – 26 – 50 let, žena

„Spousta dětí nemá domov a proč by měli být obě strany nešťastný(děti v děcáku, pár bez dětí)“ – 26 – 50 let, muž

„Lepší výchova a alespoň nějaká, když není vlastní rodina“ – nad 51 let, žena

„Chovají se k dětem daleko lépe.“ - nad 51 let, žena

„Je plno odložených dětí, tak ať někoho mají.“ – nad 51 let, žena

„Chtějí vychovávat děti jako ostatní.“ – nad 51 let, muž

„Jsou také rodiče.“ – nad 51 let, žena

„Proč ne?“ - nad 51 let, žena

„Jsou hodnější.“ - nad 51 let, žena

„Můžou dát stejnou péči jako heterosexuální pár.“ - nad 51 let, žena

„Děti potřebují lásku a tady by se jim jí dostala.“ - nad 51 let, žena

„Úplná rodina.“ – nad 51 let, muž

„Než být v dětském rodině, raději v rodinném prostředí.“ - nad 51 let, žena

„Jen pro vytvoření rodinného prostředí.“ - nad 51 let, žena

„Výchova k hodnotám není ovlivněna pohlavím.“ - nad 51 let, žena

„Je hodně dětí, kteří nemají vlastní rodinu.“ - nad 51 let, žena

„Myslím, že když tam je láska a souznění tak se budou mít děti lépe než v nefunkční rodině (alkohol, drogy atd.)“ - nad 51 let, žena

Příloha C: Vybrané odpovědi respondentů, kteří nesouhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry

„Nepřirozené, viz. genesis - Bůh stvořil muže a ženu. Ne muž a muže. Už to že žena s ženou nemůžou zplodit dítě dává jasně najevo že to není Boží plán pro člověka. Člověk si chce vládnout sám podle toho jak se cítí.“ – do 25 let, žena

„Je to proti přírodě, z dítěte by vznikl degradovaný jedinec s převrácenými hodnotami, není to ok“ – 26 – 50 let, muž

„Dítě na dva rodiče otce a matku a ne otce a otce nebo matku a matku.“ 26 – 50 let, žena

„Není to normální.“ – 26 – 50 let, muž

„Tolerují homosexualitu, ale rodiče by měli být muž a žena, muž s mužem a žena se ženou si dítě nesplodí. – 26 – 50 let, žena

„Nepřirozené.“ – 26 – 50 let, muž

„Početí dítěte je přirozený biologický proces. Stejně jako jeho výchova, předání informací, další reprodukce a smrt. Jinak mít dítě nedává smysl a není přípustné dítě vystavovat situaci, kdy je v prostředí, které odporuje biologickým zákonitostem. Společnost a její názory nijak neuvažují - pouze biologii.“ – 26 – 50 let, muž

„Myslím si, že homosexualita je biologického charakteru. Stejně tak i heterosexualita. Myslím si, že příroda asi to tak chtěla, aby heterosexuálové mohli počít dítě a homosexuálové ne. Adopce je diskutabilní, asi bych umožnil několika párům adopci, ale bedlivě sledoval vývoj dítěte.“ – 26 – 50 let, muž

„Je to nepřirozené.“ – nad 51 let, muž

„Dětský kolektiv je tvrdý.“ – nad 51 let, muž

„Je to proti přírodě.“ – nad 51 let, muž

„Není to správné pro výchovu dítěte.“ – nad 51 let, muž

„Je velký rozdíl v tom, co dítěti předává matka a otec.“ – nad 51 let, muž

„Homosexuálové jsou pouze chybou v přírodě. Aby se v rodokmenu tato chyba neopakovala je snadno eliminována tím, že homosexuálové nemohou mít děti. Odpověď zní: je to proti přírodě.“ – nad 51 let, muž

Příloha D: Vybrané odpovědi respondentů, týkající se blaha dětí s homosexuálními rodiči ve srovnání s dětmi s heterosexuálními rodiči

„Mohlo by postrádat mužsky/ženský vzor, ale lze ho zajistit pomocí babiček, tetiček, dědečků či strýčků.“ – do 25 let, žena

„Nestrádalo by.“ – do 25 let, žena

„Stejně jako dítě vychovávané jen jedním rodičem, mužem či ženou, dítě vychovávané dvěma rodiči stejného pohlaví bude postrádat to podstatné od pohlaví rodiče, kterého se mu nedostane.“ – do 25 let, muž

„Myslím si, že homosexuální pár může kolikrát nabídnout víc než ten heterosexuální, navíc to že dítěti nabídnu ženský a mužský vzor nezaručuje kvalitní budoucí život.“ – do 25 let, žena

„Nemyslím si, že by dítě vychovávané homosexuálním párem něco postrádalo.“ – do 25 let, žena

- „Může mu chybět buď to ženská jako máma nebo jako chlap táta.“ – do 25 let, žena
- „Myslím, že naopak u něj bude mnohem větší míra tolerance vůči jiným než "obvyklým" situacím.“ – do 25 let, muž
- „Nejspíše otcovský vzor, záleží ale na vlastnostech a chování daného homosexuálního rodiče.“ – do 25 let, muž
- „Postrádat mnoho věcí může dítě vychovávané také heterosexuálními páry. Toto je dle mého názoru velmi individuální.“ – do 25 let, žena
- „Mohlo by postrádat úplně stejné věci, které by mohlo postrádat, pokud by bylo vychováni heterosexuálním párem. Pohlaví rodičů nemá dle mého názoru vliv na to, jak bude vychované dítě, pokud bude vychováno s láskou.“ – do 25 let, žena
- „Ano. Druhého rodiče.“ – do 25 let, žena
- „Matku/otce.“ – do 25 let, muž
- „Rozdílný názor pohlaví. Například dívka v rodině dvou mužů může postrádat pomoc a názor od matky a naopak.“ – do 25 let, žena
- „Může postrádat pojem o 'klasické' rodině, což ho může v budoucnu ovlivnit v jeho chování.“ – do 25 let, muž
- „U mužů by mohlo postrádat tu mateřskou lásku a u žen zase otcovskou výchovnou ruku.“ – do 25 let, žena
- „Například pokud budou vychovávat dítě dvě lesby, dítě nepozná mužský vzor. Ale jaký je to rozdíl třeba oproti tomu, když rodinu v útlém věku dítěte opustí otec a matka vychovává dítě sama? Všechno má dvě strany. Nevidím v tom až takový problém. Pořád je pro dítě lepší vyrůstat se dvěma rodiči, kteří si navzájem projevují lásku (pokud vše funguje, jak má), než v naprosto nefungující rodině.“ – do 25 let, žena
- „Pokud se k výchově přistoupí se zdravým rozumem, potom nebude dítě postrádat nic. Pokud se nebude přistupovat se zdravým rozumem, tak může hrozit např. přílišný feminismus ze strany lesbických rodičů. Ale to je dle mého názoru individuální záležitost a nemyslím si že by k tomu docházelo často. Nemyslím si totiž, že skutečné lesbičky "vznikají" tak že je příliš se*ou muži. (to samé platí o mužích).“ – 26 – 50 let, žena
- „Nemyslím si.“ – 26 – 50 let, žena
- „Podporu a pochopení ostatních lidí.“ – 26 – 50 let, žena
- „Mužský/ženský vzor, ale to je stejné u dětí vyrůstajících pouze s jedním z rodičů.“ – 26 – 50 let, žena

„Mužský či ženský vzor, mohlo by vzít za své, že sex mezi muži a muži a ženy s ženami, je normální. A to rozhodně není!“ – 26 – 50 let, muž

„Dá se říct, že tradiční vzorec rodiny, ale v téhle době snad už ani neexistuje.“ – 26 – 50 let, žena

„Myslím si, že výchova dítěte je o tom, aby mělo jak nepodmíněnou lásku tak i nastavené hranice a to jestli mu to rodiče dají. Pohlaví rodičů na to nemá vliv.“ – 26 – 50 let, žena

„Pochopení okolí.“ – 26 – 50 let, muž

„Dospělí vzor jiného pohlaví než homosexuální pár.“ – 26 – 50 let, muž

„Oba vzory rodičů(táta x máma). Ale stejně je hodně rozvodů a nemají oba rodiče stejný vliv.“ – 26 – 50 let, muž

„Nic.“ – 26 – 50 let, žena

„Takové dítě podle mě zažívá jinou zkušenost a různé reakce od okolí. To ho může ovlivnit na psychice. Rodiče by proto měli být ve výchově obezřetní k této zkušenosti a postupovat dle toho. Být otevření, upřímní a rozebírat s dítětem, co to znamená a co je důležité a co ne.“ – 26 – 50 let, žena

„Maminku..... nebo .. tatínka!“ – 26 – 50 let, muž

„Autoritu opačného pohlaví, sourozence.“ – 26 – 50 let, žena

„Pohled na heterosexuální.“ – 26 – 50 let, žena

„Matku nebo otce.“ – nad 51 let, muž

„Dítě nepozná mateřskou lásku. (rodiče - matka a otec).“ – nad 51 let, muž

„Myslím si, že ne.“ – nad 51 let, žena

„Záleží na věku dítěte.“ – nad 51 let, žena

„Může, stejně jako u heterosexuálů.“ – nad 51 let, žena

„Gayové - lásku matky, lesbičky - vzor otce.“ – nad 51 let, žena

„Postoj a pozici druhého pohlaví.“ – nad 51 let, muž

„Kamarády“ – nad 51 let, muž

„Postrádat ne, spíše chování okolí vůči těmto dětem.“ – nad 51 let, žena

„Láska a vzor matky/otce.“ – nad 51 let, žena

„Nemá vzor táty nebo mámy v rodině.“ – nad 51 let, žena

„Vlastní rodiče.“ – nad 51 let, žena

„Všechno“ – nad 51 let, muž

„Ne.“ – nad 51 let, muž

„Dítě se nevychovává mentorováním, ale přirozeným příkladem chování rodičů. Pokud jeden z rodičů (odlišného pohlaví) chybí, pak je vzor špatný.“ – nad 51 let, muž

Tabulka č.1: Pohlaví

Pohlaví	absolutní četnost (n)	relativní četnost(%)
muž	121	33%
žena	244	67%
celkem	365	100%

Tabulka č. 2: Věk

Věk. skupina	absolutní četnost (n)	relativní četnost (%)
<i>do 25 let</i>	141	39%
<i>26 - 50 let</i>	147	40%
<i>nad 51 let</i>	77	21%
<i>Celkem</i>	365	100%

Tabulka č. 3: Hlásíte se k nějakému náboženství?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)		relativní četnost (%)	
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>
<i>do 25 let</i>	127	14	35%	4%
<i>26 - 50 let</i>	132	15	36%	4%
<i>51 let a více</i>	58	19	16%	5%
<i>Celkem</i>	317	48	87%	13%
	365		100%	

Tabulka č. 4: Jaká je vaše sexuální orientace?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)		relativní četnost (%)	
	<i>heterosexuál</i>	<i>homosexuál</i>	<i>heterosexuál</i>	<i>homosexuál</i>
<i>do 25 let</i>	135	6	37 %	2 %
<i>26 - 50 let</i>	145	2	40 %	1 %
<i>nad 51 let</i>	77	0	21 %	0 %
<i>Celkem</i>	357	8	98 %	2 %
	365		100 %	

Tabulka č. 5: Dosažené vzdělání

Vzdělání	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>nad 51 let</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>nad 51 let</i>
<i>základní</i>	19	1	6	5 %	0 %	2 %
<i>středoškolské</i>	84	61	31	23 %	17 %	8 %
<i>vyšší odborné</i>	9	16	7	2 %	4 %	2 %
<i>vysokoškolské</i>	27	60	12	7 %	16 %	3 %
<i>vyučen</i>	2	9	21	1 %	2 %	6 %
<i>Celkem</i>	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 6: Znáte nějaký homosexuální pár?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	26	111	4	7 %	30 %	1 %
<i>26 - 50 let</i>	31	110	6	8 %	30 %	2 %
<i>nad 51 let</i>	35	40	2	10 %	11 %	1 %
<i>Celkem</i>	92	261	12	25 %	72 %	3 %
	365			100 %		

Tabulka č. 7: Jak se podle vás na homosexuální pár dívá společnost?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>
<i>nezajímá se</i>	24	13	13	7 %	4 %	4 %
<i>odsuzuje</i>	42	35	15	12 %	10 %	4 %
<i>podporuje</i>	2	4	2	1 %	1 %	1 %
<i>toleruje</i>	68	86	37	19 %	24 %	10 %
<i>nevím</i>	5	9	10	1 %	2 %	3 %
<i>Celkem</i>	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 8: Vnímáte gaye jinak, než lesbičky?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	90	43	8	25 %	12 %	2 %
<i>26 - 50 let</i>	102	35	10	28 %	10 %	3 %
<i>nad 51 let</i>	47	22	8	13 %	6 %	2 %
<i>Celkem</i>	239	100	26	65 %	27 %	7 %
	365			100 %		

Tabulka č. 9: Jaký je podle vás postoj starší generace k homosexualitě?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>
<i>nezajímá se</i>	7	9	7	2 %	2 %	2 %
<i>odsuzuje</i>	119	120	47	33 %	33 %	13 %
<i>podporuje</i>	2	0	0	1 %	0 %	0 %
<i>toleruje</i>	8	6	16	2 %	2 %	4 %
<i>nevím</i>	5	12	7	1 %	3 %	2 %
<i>Celkem</i>	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 10: Jaký je podle vás postoj mladé generace k homosexualitě?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>nad 51 let</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>nad 51 let</i>
<i>nezajímá se</i>	8	15	6	2 %	4 %	2 %
<i>odsuzuje</i>	2	2	2	1 %	1 %	1 %
<i>podporuje</i>	65	49	9	18 %	13 %	2 %
<i>toleruje</i>	65	74	49	18 %	20 %	13 %
<i>nevím</i>	1	7	11	0 %	2 %	3 %
<i>Celkem</i>	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 11: Jaký názor máte na registrované partnerství?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>neschvaluji</i>	<i>schvaluji</i>	<i>nevím</i>	<i>neschvaluji</i>	<i>schvaluji</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	10	123	8	3 %	34 %	2 %
<i>26 - 50 let</i>	12	129	6	3 %	35 %	2 %
<i>51 let a více</i>	14	46	17	4 %	13 %	5 %
<i>Celkem</i>	36	298	31	10 %	82 %	8 %
	365			100 %		

Tabulka č. 12: Jste pro, aby homosexuálové mohli uzavřít sňatek?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	17	115	9	5 %	32 %	2 %
<i>26 - 50 let</i>	29	111	7	8 %	30 %	2 %
<i>nad 51 let</i>	23	49	5	6 %	13 %	1 %
<i>Celkem</i>	69	275	21	19 %	75 %	6 %
	365			100		

Tabulka č. 13: Kdo ovlivnil či ovlivňuje nejvíce váš názor na homosexualitu

Věk. Skupina	absolutní četnost (n)			
	25 let	26 - 50 let	nad 51 let	Celkem
církev nebo náboženská skupina	12	5	0	17
televize, tisk	30	21	16	67
škola a učitelé	6	4	1	11
rodiče a příbuzní	25	15	1	41
kamarádi a známí	60	35	4	99
osobní setkání s takovým jedincem	84	66	17	167
nikdo mě neovlivnil	32	69	49	150

Věk. Skupina	relativní četnost (%)			
	25 let	26 - 50 let	nad 51 let	Celkem
církev nebo náboženská skupina	3,29%	1,37%	0,00%	4,66%
televize, tisk	8,22%	5,75%	4,38%	18,35%
škola a učitelé	1,64%	1,10%	0,27%	3,01%
rodiče a příbuzní	6,85%	4,11%	0,27%	11,23%
kamarádi a známí	16,44%	9,59%	1,10%	27,13%
osobní setkání s takovým jedincem	23,01%	18,08%	4,66%	45,75%
nikdo mě neovlivnil	8,77%	18,90%	13,42%	41,09%

Tabulka č. 14: Co by vám nejvíc vadilo, kdybyste byl v situaci homosexuála?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	do 25 let	26 - 50 let	51 let a více	do 25 let	26 - 50 let	51 let a více
do této situace se nemohu vžít	29	65	35	8 %	18 %	10 %
nemožnost mít dítě	50	37	16	14 %	10 %	4 %
odsouzení společnosti	56	37	23	15 %	10 %	6 %
osamělý bez partnerský život	6	8	3	2 %	2 %	1 %
Celkem	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 15: Jaký názor máte vy na homosexualitu?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	do 25 let	26 - 50 let	51 let a více	do 25 let	26 - 50 let	51 let a více
je nepřirozená	10	12	17	3 %	3 %	5 %
normální jev	0	0	7	0 %	0 %	2 %
odsuzuji	1	3	0	0 %	1 %	0 %
podporuji	57	46	4	16 %	13 %	1 %
toleruji	73	86	49	20 %	24 %	13 %
Celkem	141	147	77	38 %	40 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 16: Jaké emoce ve vás homosexuální páry vyvolává?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)				relativní četnost (%)			
	<i>negativní</i>	<i>pozitivní</i>	<i>jiné emoce</i>	<i>nevím</i>	<i>negativní</i>	<i>pozitivní</i>	<i>jiné emoce</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	9	57	46	29	2 %	16 %	13 %	8 %
<i>26 - 50 let</i>	14	44	60	29	4 %	12 %	16 %	8 %
<i>nad 51 let</i>	20	9	11	37	5 %	2 %	3 %	10 %
<i>Celkem</i>	43	110	117	95	12 %	30 %	32 %	26 %
	365				100%			

Tabulka č. 17: Dovolili byste svému dítěti bavit se s dítětem homosexuálního páru?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	1	137	3	0 %	38 %	1 %
<i>26 - 50 let</i>	5	139	3	1 %	38 %	1 %
<i>nad 51 let</i>	6	60	11	2 %	16 %	3 %
<i>Celkem</i>	12	336	17	3 %	92 %	5 %
	365			100%		

Tabulka č. 18: Myslíte si, že mohou homosexuální páry vychovávat děti?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ano mohou</i>	<i>ne nemohou</i>	<i>nevím</i>	<i>ano mohou</i>	<i>ne nemohou</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	122	5	14	33 %	1 %	4 %
<i>26 - 50 let</i>	120	19	8	33 %	5 %	2 %
<i>nad 51 let</i>	57	6	14	16 %	2 %	4 %
<i>Celkem</i>	299	30	36	82 %	8 %	10 %
	365			100%		

Tabulka č. 19: Myslíte si, že homosexuálové mohou adoptovat děti?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ano mohou</i>	<i>ne nemohou</i>	<i>nevím</i>	<i>ano mohou</i>	<i>ne nemohou</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	115	11	15	32 %	3 %	4 %
<i>26 - 50 let</i>	101	21	25	28 %	6 %	7 %
<i>nad 51 let</i>	41	16	20	11 %	4 %	5 %
<i>Celkem</i>	257	48	60	70 %	13 %	16 %
	365			100 %		

Tabulka č. 20: Myslíte si, že homosexuální rodiče zajistí špatný vývoj dítěte?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>	<i>ne</i>	<i>ano</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	114	9	18	31 %	2 %	5 %
<i>26 - 50 let</i>	116	13	18	32 %	4 %	5 %
<i>nad 51 let</i>	38	16	23	10 %	4 %	6 %
<i>Celkem</i>	268	38	59	73 %	10 %	16 %
	365			100 %		

Tabulka č. 21: Myslíte si, že výchova homosexuálními páry může ovlivnit budoucí sexuální orientaci dítěte?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ano může</i>	<i>ne nemůže</i>	<i>nevím</i>	<i>ano může</i>	<i>ne nemůže</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	40	77	24	11 %	21 %	7 %
<i>26 - 50 let</i>	30	90	27	8 %	25 %	7 %
<i>nad 51 let</i>	22	31	24	6 %	8 %	7 %
<i>Celkem</i>	92	198	75	25 %	54 %	21 %
	365			100 %		

Tabulka č. 22: Souhlasili byste se vznikem zákona o adopci homosexuálními páry společně?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ano souhlasil</i>	<i>ne souhlasil</i>	<i>nevím</i>	<i>ano souhlasil</i>	<i>ne souhlasil</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	119	9	13	33 %	2 %	4 %
<i>26 - 50 let</i>	109	21	17	30 %	6 %	5 %
<i>nad 51 let</i>	42	18	17	12 %	5 %	5 %
<i>Celkem</i>	270	48	47	74 %	13 %	13 %
	365			100 %		

Tabulka č. 23: Souhlasíte u homosexuálních páru s adopcí biologického dítěte jednoho z partnerů či s adopcí dítěte z ústavní péče?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>
adopce dítěte partnera	114	101	41	31%	28%	11%
adopce dítěte z ústavní péče	62	57	33	17%	16%	9%
nevím	27	46	36	7%	13%	10%

Tabulka č. 24: Měli by být dle vašeho názoru podmínky pro adopci homosexuálními páry stejné jako u heterosexuálních párů?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>ano měly</i>	<i>ne neměly</i>	<i>nevím</i>	<i>ano měly</i>	<i>ne neměly</i>	<i>nevím</i>
<i>do 25 let</i>	116	14	11	32 %	4 %	3 %
<i>26 - 50 let</i>	99	29	19	27 %	8 %	5 %
<i>nad 51 let</i>	43	16	18	12 %	4 %	5 %
<i>Celkem</i>	258	59	48	71 %	16 %	13 %
	365			100 %		

Tabulka č. 25: Myslíte si, že je pro vývoj dítěte vhodnější náhradní rodinná výchova a ústavní výchova nebo adopce homosexuálními páry?

Věk. skupina	absolutní četnost (n)			relativní četnost (%)		
	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>	<i>do 25 let</i>	<i>26 - 50 let</i>	<i>51 let a více</i>
adopce homosexuály	94	82	26	26 %	22 %	7 %
náhradní rodinná výchova a ústavní výchova	14	21	28	4 %	6 %	8 %
nevím	33	44	23	9 %	12 %	6 %
<i>Celkem</i>	141	147	77	39 %	40 %	21 %
	365			100 %		